

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Aanbieding	5
Leeswijzer	7
Programmaverantwoording	8
Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is	9
Programma 2: Een leefbare gemeente	15
Programma 3: De werkende gemeente.....	18
Programma 4: De dienstverlenende gemeente.....	25
Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead	27
De gemeente als werkgever.....	28
De gemeente als maatschappelijk verantwoord ondernemer	31
Paragrafen.....	32
Paragraaf Financiering	33
Paragraaf Verbonden partijen	38
Paragraaf Lokale heffingen	47
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	50
Paragraaf Grondbeleid	58
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	71
Jaarrekening 2022.....	78

Aanbieding

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening over 2022. In deze jaarstukken geven we aan wat we als gemeente van plan waren te doen, wat we hebben gedaan, wat het heeft gekost en wat het de samenleving gebracht heeft. De financiële cijfers in deze jaarrekening gaan over het jaar 2022. Wij willen de cijfers echter in groter verband zien en bekijken ze dan ook vanuit de doelen die we stelden voor het afgelopen jaar, maar ook vanuit de doelen zoals ze staan beschreven in de programmabegroting voor de komende jaren.

2022

In maart waren de gemeenteraadsverkiezingen. Net voor de zomer zijn we als nieuw college vol enthousiasme en met ambitie gestart op basis van het coalitieprogramma 2022 - 2026 'Oude IJsselstreek maakt samen sterk'. Daarin hebben we aangegeven deze coalitieperiode de nadruk te leggen op daadkracht en het uitvoeren van visies en beleid, die de jaren daarvoor zijn vastgesteld.

De programmabegroting 2022 - 2025 'Met ambitie door' zagen we als een update van de begroting daarvoor. De ambitieuze plannen die in gang zijn gezet, voeren we verder uit. In 2022 werden we echter al snel geconfronteerd met ontwikkelingen en invloeden van buitenaf die we eind 2021 niet konden voorzien. Zoals de oorlog in Oekraïne, inflatie, krapte op de woningmarkt en arbeidsmarkt en de energiecrisis. Internationale en landelijke ontwikkelingen die impact hebben op Oude IJsselstreek; zowel op onze samenleving als op de organisatie.

Vanwege de oorlog in Oekraïne sloegen miljoenen mensen op de vlucht. In onze gemeente vangen we Oekraïense vluchtelingen op, op verschillende locaties, die we afgelopen jaar daarvoor hebben ingericht. Met veel inzet van de ambtelijke organisatie en de samenleving. Ook werden we geconfronteerd met enorme inflatiecijfers, waaronder de stijging van huizenprijzen, grondstoffen en van energiekosten. Dit raakt uiteraard ook veel inwoners van Oude IJsselstreek direct. We zetten verschillende maatregelen in om inwoners te helpen om bijvoorbeeld de energierekening te verlagen en de energiearmoede aan te pakken. Bovendien is de arbeidsmarkt krap. Dat maakt dat de ambtelijke capaciteit beperkt is.

Wat hebben we bereikt?

Naast de noodzakelijke inzet naar aanleiding van bovengenoemde gebeurtenissen, hebben we ook met lef en daadkracht doorgepakt op de plannen uit de begroting en hebben we veel stappen kunnen zetten.

- We hebben veel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd, zodat we de komende jaren meer woningen kunnen bouwen. Voor flexwonen zijn eind 2022 de kaders vastgesteld en locaties bekrachtigd.
- De Klimaatagenda is vastgesteld met 5 aandachtspunten: adaptief landelijke gebied, woonkernen groen en gezond, organisatie ten behoeve van calamiteiten, klimaatbestendig ontwikkelen en betrokken en actieve inwoners
- Er zijn 37 inwonersprojecten ondersteund met subsidie voor groenprojecten. Zij hebben samen meer dan 75.000 vierkante meter landschap geplant. Dat is bijna 11 voetbalvelden.
- Er was veel meer belangstelling voor energiebesparing, zowel bij ondernemers als inwoners. Het doel voor "zon op dak" is bijna gerealiseerd
- Er is een start gemaakt met het opstellen van een ontwikkelprogramma voor de Oude IJsselzone.
- Er zijn 5 jongerenwerkers gestart via Buurtzorg Jong.
- We zijn verder aan de slag gegaan met Samen Sterker Thuis. De eerste resultaten zijn positief.
- Het VIEP (Vereniging Informatie en Evaluatie punt) is opgericht.
- De Cultuurnota 2022-2032 'Cultuur smeedt de toekomst' is vastgesteld, waarmee we een impuls aan kunst en cultuur geven.
- Het bestemmingsplan voor het Varssevelds Industrie Park (Het VIP) is, onherroepelijk. En de meeste grondaankopen zijn gedaan.
- Om onderwijskansen voor iedereen te vergroten is het aantal uren peuteropvang uitgebreid, de startleeftijd voorschoolse educatie vervroegd en de zomerschool verbreed.
- De meeste maatregelen uit het uitvoeringsplan Covid-19 zijn uitgevoerd. Er zijn aanvullende maatregelen getroffen, afgestemd op vragen uit de samenleving, zoals een extra bijdrage voor ondernemersverenigingen, de inzet van een extra buurtsportcoach, sociaal werkers en steunmaatregelen voor verenigingen en stichtingen.

Als met al is het ons gelukt om verder te bouwen aan de brede welvaart in Oude IJsselstreek. Er ligt een goede basis. We blijven werken aan een gemeente waar het goed wonen, werken en verblijven is.

Financieel resultaat

We sluiten 2022 af met een fors positief resultaat. Er is een (incidenteel) overschot van 2,9 miljoen euro. Alle financiële kengetallen zijn licht tot fors verbeterd, waaronder begrepen een daling van de leningportefeuille. Daarmee is de algehele financiële positie van de gemeente eind 2022 goed.

Het positieve resultaat komt met name door enkele 'technische' redenen zoals:

- o Het doorschuiven van investeringen naar 2023
- o De ambtelijke inzet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt volledig gecompenseerd door het Rijk. Daardoor is wel minder tijd aan andere onderwerpen besteed.
- o Gedurende het jaar hadden we inschattingen gemaakt voor prijsstijgingen, die bleken achteraf niet allemaal nodig te zijn

We stellen voor het overschot als volgt in te zetten:

- 0,6 miljoen te reserveren voor projecten
- 0,5 miljoen te reserveren voor de doorontwikkeling van de organisatie
- de rest, circa 1,7 miljoen, toe te voegen aan de algemene reserve.

Overschot binnen sociaal domein

Daarnaast is er ook een overschot binnen het sociaal domein van 2,6 miljoen euro. Het overschot komt met name doordat we extra rijksmiddelen hebben ontvangen terwijl de kosten licht zijn gedaald. Dit overschot gaat naar de reserve sociaal domein. Daarmee overschrijden we de grens van 4 miljoen die we vanaf 2023 hanteren. Daarom wordt vanuit de reserve sociaal domein nog zo'n 1,6 miljoen overgeheveld naar de algemene reserve.

Vaststelling

Conform de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de jaarrekening vast in het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording wordt afgelegd. De jaarstukken 2022 bieden wij u hierbij ter vaststelling aan. De hierin opgenomen jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor RA12. Op het moment van schrijven is de accountantscontrole nog niet helemaal afgerond. De accountantsverklaring en het rapport van de accountant wordt daarom separaat nagezonden.

Wij stellen u voor:

1. de jaarstukken 2022 vast te stellen;
2. het positieve resultaat van € 2.850.793 als volgt te bestemmen:
 - a. € 534.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Omgevingswet"
 - b. € 38.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Vitale erven (WATEA)"
 - c. € 45.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Doorontwikkeling DRU-IP"
 - d. € 500.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Organisatie ontwikkeling"
 - e. het resterend positief saldo van € 1.733.793 toe te voegen aan de Algemene Reserve
3. een bedrag van € 1.628.558 over te hevelen van de bestemmingsreserve "Sociaal Domein" naar de Algemene reserve
4. bestemmingsreserve "Breedband buitengebied Achterhoek" op te heffen en het saldo á € 72.686 toe te voegen aan de Algemene Reserve

Met het vaststellen van de jaarrekening (als onderdeel van de jaarstukken) wordt décharge verleend aan het college van Burgemeester en Wethouders voor het daarin verantwoorde financiële beheer.

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

Het jaarverslag bevat de inhoudelijke verantwoording over 2022.

Het jaarverslag bestaat uit:

- Hoofdstuk 1: De Programmaverantwoording
Verantwoording voor onze 4 programma's en het programma bedrijfsvoering via de vragen 'wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?'
- Hoofdstuk 2: Paragrafen
Dwarsdoorsnede op een aantal specifieke (verplichte) onderwerpen, die door alle programma's heen gaan. Dit bevat de paragrafen Financiering, Verbonden partijen, Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Grondbeleid, Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Jaarrekening

De jaarrekening bevat de financiële verantwoording over 2022. Er wordt onder andere specifiek ingegaan op de balans, de waarderingsgrondslagen, de rekening van baten en lasten en de bijbehorende toelichtingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- Hoofdstuk 3: Balans
Balans per 31-12-2021 en per 31-12-2022. Daarnaast het overzicht van baten en lasten over het jaar 2022.
- Hoofdstuk 4: Toelichting op de balans
Toelichting op alle afzonderlijke balansposten en de vermelding van de balanstotalen per boekjaar.
- Hoofdstuk 5: Waarborgen en garanties
Inzicht in voor wie wij en voor welk bedrag wij als gemeente borg of garant staat.
- Hoofdstuk 6: Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen
Alle contracten en huurovereenkomsten die meerjarig door of met ons zijn afgesloten.
- Hoofdstuk 7: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
Inzicht in onze algemene dekkingsmiddelen vanuit de lokale heffingen, Algemene Uitkering en dividenden. Tevens een verloopoverzicht van de post onvoorzien.
- Hoofdstuk 8: Toelichting op baten en lasten
Presentatie van het saldo voor en na reservemutaties en inzicht per programma welke reservemutaties er hebben plaatsgevonden.
- Hoofdstuk 9: Analyse saldo ten opzichte van de 2de berap
Een uitgebreide analyse van het saldo en een overzicht van incidentele baten en lasten.
- Hoofdstuk 10: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
Verplichte publicatie van het inkomen van onze topfunctionarissen.
- Hoofdstuk 11: Sisa verantwoording (Single information Single Audit)
Verantwoording van de besteding van door de accountant gecontroleerde subsidiegelden.
- Hoofdstuk 12: Verdeling van de taakvelden, gepresenteerd op productniveau
- Hoofdstuk 13: De gerealiseerde baten en lasten per taakveld
- Hoofdstuk 14: Investerings

Programmaverantwoording

Het programmaplan

Per programma geven we antwoord op de drie **W-vragen**:

1. Wat wilden we bereiken? (maatschappelijke effecten/doelen)
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Het antwoord op de vragen 'Wat wilden we bereiken' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan', zijn binnen de programma's terug te vinden per thema, conform de programmabegroting 2022.

De kleuren geven een indicatie van de behaalde realisatie per doel.

- Doel gerealiseerd/ op schema
- Doel vertraagd/ gedeeltelijk gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)
- Doel (nog) niet gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)

De baten en lasten, inclusief afwijkingen zijn per programma weergegeven.

Daarbij hebben we een overzicht gegeven van de financiële afwijkingen ten opzichte van de primitieve begroting, dus over het hele jaar en ten opzichte van de begroting na wijziging. Een totaaloverzicht is te vinden onder hoofdstuk 8: Overzicht van baten en lasten. Hierin zijn twee overzichten weergegeven: tot en met de 2^e berap (begrotingswijziging) en van de 2^e berap tot aan de jaarrekening. Zo is het verloop van primitieve begroting naar 1e wijziging (2e berap) naar jaarrekening goed zichtbaar.

Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is

Wat hebben we bereikt.

1.1- Vergroenen

Stand van zaken

In 2022 is op verschillende manieren gewerkt aan het uitvoeren van de Visie op landschap, natuur en groene kernen. Ook is in 2022 de Klimaatagenda vastgesteld, waarbij vijf aandachtsgebieden voorop staan; adaptief landelijke gebied, woonkernen groen en gezond, organisatie ten behoeve van calamiteiten, klimaatbestendig ontwikkelen en betrokken en actieve inwoners. Bij het ontwikkelen van de Klimaatagenda is geconstateerd dat maatregelen voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte vaak overlap hebben met acties die bijdragen aan de doelen van de Visie op landschap, natuur en groene kernen. Deze acties pakken we daarom gezamenlijk op.

Voor het vergroenen van de kernen werken we aan een meerjarenplan om op basis van data locaties in kaart te brengen waar, nu of in de toekomst, sprake kan zijn van hittestress en wateroverlast voor inwoners. Voor deze locaties wordt onderzocht welke (groene) maatregelen zorgen voor meer klimaatadaptatie. Daarnaast komt er een prioritering. Het is belangrijk om op de locaties te beginnen waar maatregelen het eerst nodig zijn. Welke maatregelen effectief zijn en hoe de prioritering eruitziet is een flinke puzzel. Dit meerjarenplan vergroenen met vertaling naar benodigde investeringen is nog niet klaar. Dit volgt in 2023.

Wel zijn we al gestart met verschillende vergroeningsacties, om resultaat te laten zien en in de praktijk ervaring op te doen. In de centra van Terborg, Varsseveld en Ulft zijn op verschillende versteende locaties plantvakken aangelegd rondom lantaarnpalen en bomen. Een ander concreet project is een klimaatadaptief ontwerp voor wooncentrum De Bongerd in Ulft. Dit is een samenwerking op initiatief van eigenaar Wonion. De inwoners van dit wooncentrum zijn ouderen en zij geven al langere tijd aan dat er sprake is van hittestress. De data uit de Klimaatatlas bevestigen dit. Voor het maken van het ontwerp hebben we een provinciale subsidie ontvangen 'Groene icoon projecten'. Daarnaast is voor de uitvoering van dit ontwerp ook provinciale subsidie ontvangen 'Koele kernen, Warme harten'. Met dit ontwerp en het aanvragen van de subsidies is in 2022 gestart. In 2023 kunnen we hier meer over rapporteren.

Sinds november 2021 zijn we aangesloten bij stichting Steenbreek. Het doel van de Steenbreek campagne is om inwoners en ondernemers te enthousiasmeren om te "vergroenen". In april en oktober 2022 zijn 'tegel eruit, plant erin' acties gehouden waarbij inwoners van Varsseveld en Gendringen in ruil voor een tegel een tuinplant kregen. Bij deze acties is samengewerkt met wooncorporatie Wonion, Waterschap Rijn en IJssel, Stichting Steenbreek en Dusseldorp Infra, Sloop en Milieutechniek samen onder de vlag van Weet van Water. Belangstellenden kregen niet alleen een plant, maar konden ook vragen stellen over klimaatverandering en de effecten van hitte en droogte. Bij deze acties zijn circa 300 tuinplanten uitgedeeld en veel positieve reacties ontvangen. Voor andere structurele groene acties waar we elk jaar aan werken verwijzen we u graag naar de paragraaf kapitaalgoederen onderdeel Groen, Natuur en Landschap.

Vanuit de subsidieregeling Landschap en Biodiversiteit hebben we 37 inwonerprojecten ondersteund. Deze inwoners hebben samen meer dan 75.000 vierkante meter landschap, zoals houtsingels, bomen, struweelhagen en kruidenrijke stroken geplant. Dat zijn bijna elf voetbalvelden landschap erbij in onze gemeente. Een mooie toevoeging aan ons vitale buitengebied.

We bieden de scholen een natuur- en milieuprogramma (NME) aan. Uiteindelijk hebben maar liefst 87 van de 110 schoolgroepen (groep 3 t/m 8) van het aanbod gebruik gemaakt en NME onderdeel laten uitmaken van hun jaarlijkse schoolprogramma. Zo zorgen we ervoor dat onze jongste inwoners natuurervaringen opdoen.

Het kader voor het Landschapfonds is af en in werking vanaf januari 2023. Met behulp van dit fonds kunnen we onze agrarische ondernemers ondersteunen en belonen voor hun belangrijke inzet voor behoud en beheer van het landschap. In 2023 kunnen we over de eerste resultaten rapporteren.

Wat hebben we bereikt.

1.2- Verduurzamen

Stand van zaken

De energieprijzen zijn sterk gestegen dit jaar. Hierdoor is er veel aandacht voor enerzijds energiebesparing en anderzijds hulp voor mensen die moeite hebben om de hoge energierekening te betalen.

Het Energieloket, dat we hebben ondergebracht bij de Agem, merkt ook dat er meer belangstelling is voor energiebesparing. Het Energieloket helpt zowel huurders als woningeigenaren met vraagstukken over energiebesparing en woningeigenaren met verduurzaming van hun woning. Zij merkten in 2022 een flinke toename, meer dan een verdubbeling, voor hun diensten. Het gaat dan om een energieadviseur aan huis, een telefonisch consult en het aanvragen van een Toekomstbestendig Wonen Lening. De verwachting is dat deze belangstelling voorlopig hoog blijft.

Het Rijk heeft een incidenteel budget overgemaakt voor de aanpak Energiearmoede. Hiervoor is een aanpak opgesteld die zich richt op vijf sporen: sociale energiecoaching voor mensen met een laag inkomen, inzet van de fix brigade, een energiezuinig witgoed regeling, een subsidieregeling isoleren voor woningeigenaren met een inkomen tot modaal en een publiciteitscampagne energiebesparing. In 2022, 2023 en 2024 wordt deze aanpak verder uitgewerkt en uitgevoerd. De gemeente wil ook na 2024 inwoners met een laag inkomen ondersteunen bij het verminderen van het energieverbruik. We ontwikkelen hiervoor een structurele aanpak.

Ook ondernemers voelen de gestegen prijzen en het is merkbaar dat verduurzamen voor steeds meer bedrijven interessant is. Tot en met eind juni konden ondernemers via het project Achterhoek Ondernemeet Duurzaam een gratis energiescan aanvragen. In totaal hebben (in meerdere jaren) 68 ondernemers in Oude IJsselstreek hier gebruik van gemaakt, waarvan een flink aantal op het laatste moment. Ook het regionale programma Zonnige Bedrijven Achterhoek, waar bedrijven ondersteund worden in het aanleggen van zonnepanelen op hun daken, loopt goed in onze gemeente. Op dit moment liggen ongeveer 54.000 panelen oftewel 18 hectare zon op dak op grote (bedrijfs)daken. Dat is een toename van 4,5 hectare ten opzichte van december 2021.

In de Transitievisie Warmte zijn twee plaatsen benoemd als focus gebieden voor het aardgasvrij-klaar maken: Silvolde en Varsseveld. Beide dorpen zijn in 2022 aangemeld voor het provinciale programma Wijk van de Toekomst. Er worden twee sporen uitgewerkt: "denken" en "doen". Oftewel visie en toelichting op waarom we dit doen en de praktische invulling middels acties. In beide dorpen werken we samen met een groep inwoners.

Met het burgerinitiatief BEOIJ wordt structureel overlegd over de koers van de gemeente met als doel een energieneutrale gemeente in 2030. BEOIJ is onder andere van plan een lokale energiecoöperatie op te richten en een energiefestival te organiseren.

De grootschalige opwek van energie loopt gestaag verder. De windmolens van Den Tol zijn gereed en leveren stroom. Er zijn vier zonnevelden vergund, waarvoor bij twee plannen nog juridische procedures lopen. Er zijn ook nog enkele zonnevelden in een voorbereidende fase waar we via maatwerk kijken naar mogelijkheden.

Het "Uitnodigingskader lokale duurzame opwek" is geëvalueerd en voor nieuwe initiatieven is een beleidslijn uitgezet. Een nieuw afwegingskader voor zonnevelden ontwikkelen we in 2023. Beleidsmatig wordt regionaal gewerkt aan het hernieuwde Akkoord van Groenlo en de nieuwe regionale uitvoeringsagenda. De uitvoering van de RES 1.0 loopt. In 2023 komt er een RES 2.0, waarin de voortgang van de RES wordt aangegeven en nieuwe inzichten worden verwerkt.

Het congestiemanagement onderzoek van Tennet is afgerond. Met congestiemanagement, waarbij flexibiliteit een belangrijke rol speelt, kan het bestaande net beter worden benut en ontstaat ruimte voor nieuwe initiatieven. Het toepassen van congestiemanagement is een tijdelijke maatregel op weg naar structurele netversterkingen. Net als Tennet is Liander actief in zowel het uitbreiden van de energie infrastructuur als het toepassen van slimme tijdelijke oplossingen zoals congestiemanagement.

In september 2022 is het nieuwe grondstoffenbeleid (VANG) vastgesteld in de gemeenteraad. Dit beleid kent een tarief voor restafval en verhoogde service voor de inzameling van grondstoffen.

Wat hebben we bereikt.

1.3- Bouwen

Stand van zaken

Nationale- en Regionale woonagenda

In maart 2022 heeft minister de Jonge de Nationale Woon- en Bouwagenda gelanceerd. Hierin staat de ambitie om tot en met 2030 900.000 woningen te bouwen. In de verhouding 1/3 sociale huur, 1/3 'betaalbare koop' tot €355.000,- en 1/3 overig. Parallel met de Nationale Woon- en Bouwagenda is de Regionale Woonagenda geactualiseerd. In februari 2023 wordt deze Regionale Woonagenda 2023-2030 'Goed wonen in een vitale regio' aan de raden voorgelegd. In maart volgt de ondertekening van de Woondeal met Rijk en provincie. Concreet betekent dit dat wij met het Rijk en de provincie afspraken maken over de bouw van 8390 woningen in de Achterhoek, waarvan 1500 in Oude IJsselstreek. In de regio is afgesproken dat onze eigen ambitie van 11.500 woningen, waarvan 2250 woningen in Oude IJsselstreek blijft staan.

Voortgang Woningbouw

Samen met onze woningbouwpartners (particulieren, corporaties en ontwikkelaars) pakken wij de opgave voortvarend op. In onderstaande tabel is de voortgang woningbouw zichtbaar. We bevinden ons in een aanloopfase naar een hogere woningbouwproductie in de komende jaren. Van steeds meer plannen zijn het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning (bijna) gereed. Dit zijn hoofdzakelijk nog kleinere projecten met enkele woningen per locatie. Op de uitleglocaties is ruimte voor projecten met daarin grote aantallen woningen. Deze dragen in forse mate bij aan onze ambitie. Een nadere toelichting is opgenomen in de jaarlijkse rapportage voortgang woningbouw.

Uitleglocaties

In 2021 zijn vijf uitleglocaties aangewezen. Hier is ruimte voor tussen de 1400 en 1850 woningen. Varsseveld West is de eerste uitleglocatie die opgepakt is en nu het verst gevorderd is. Via een prijsvraag is de naam de Tuit voor de nieuwe woonwijk gekozen. Er wordt nu gewerkt aan het stedenbouwkundig plan. Hierover zijn we in gesprek met eigenaren, omwonenden, woningbouwcorporatie en andere belanghebbenden. Dit wordt gewaardeerd en levert waardevolle input op. Ook zijn we begonnen met het bestemmingsplan, beeldkwaliteitsplan en exploitatieplan.

In januari 2023 starten we met het locatiepaspoort voor Varsseveld Noord. Dat is de basis voor het stedenbouwkundig ontwerp. Voor Lentelven en Biezenakker worden de locatiepaspoorten begin 2023 afgerond. Daarna volgt het stedenbouwkundig ontwerp. De ontwikkeling van de uitleglocatie Voorbroek ligt verder in de toekomst.

Flexwonen

Naast reguliere woningbouw zetten we in op het plaatsen van circa 75 flexwoningen. Hiermee bieden we een oplossing voor de ergste woningnood voordat de productie van reguliere woningen goed op gang komt. In december 2022 zijn de bijgestelde kaders vastgesteld en zijn de locaties waar ze geplaatst kunnen worden bekrachtigd. De volgende stap is de uitvraag waarop ontwikkelaars zich kunnen inschrijven. Daarna volgt de selectie van de beste inschrijving(en).

Kleine Kernen Aanpak

In 2020, 2021 en 2022 is in zes van onze acht kleine kernen de woningbouwbehoefte in beeld gebracht en zijn locaties voor nieuwbouw aangewezen. Inmiddels hebben de eerste plannen uit de Kleine Kernen Aanpak de planologische procedure doorlopen. De kleine kernen aanpak ervaren wij als waardevol omdat het te bouwen aantal en type woning aansluit op de behoefte. Dit draagt bij aan het behoud en versterking van de leefbaarheid. Daarom willen we de Kleine Kernen Aanpak structureel gaan inzetten. Hiervoor is hiervoor budget opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt.

1.4- Oude IJsselzone en DRU Industriepark

Stand van zaken

Oude IJsselzone

De gemeenteraad heeft het visiedocument in februari 2022 vastgesteld. In het jaar 2022 zijn diverse onderwerpen uit het visiedocument uitgewerkt. Bijvoorbeeld het fietspad ter hoogte van landgoed De Bleuster en de locatie Winters voor de ontwikkeling van ZoZijn. Naast de hiervoor genoemde zaken hebben we gesprekken gevoerd met medeoverheden om beleidsruimte te creëren voor onder meer natuur- en landschapsdoelen, klimaatadaptatie-opgaven en toeristische ontwikkelingen. In dit proces zitten we nog volop.

Er is in 2022 een start gemaakt met het in beeld brengen van lopende projecten binnen het Landschapspark Oude IJssel en het opstellen van een ontwikkelprogramma. Financieel gezien spelen er op dit vlak twee zaken: de gemeenteraad heeft € 100.000,- structureel toegewezen in de begroting en we kijken van project tot project naar onze financiële inzet.

Voor dat laatste geldt dat we nu al weten dat we niet alles zelf kunnen bekostigen, maar wel een integrale uitvoering wensen. Daarom zullen we niet alleen samen met medeoverheden optrekken, maar willen we bij het toekennen van ontwikkelruimte aan derde partijen verkennen of zij naar evenredigheid bij kunnen dragen in opgaven binnen het Landschapspark Oude IJssel.

DRU Industriepark

Er is een procesregisseur aangesteld. De onderzoeken omtrent het museum, hotel en revitalisering SSP-hal zijn afgerond en de procesregisseur heeft een eindrapport met aanbevelingen opgeleverd. Deze aanbevelingen worden begin 2023 met de gemeenteraad gedeeld. Daarna kan een besluit worden genomen over het vervolg en de rol van de gemeente hierin. Financiële consequenties zijn daarvan afhankelijk.

De geschatte kosten voor het haalbaarheidsonderzoek passen vooralsnog binnen de daarvoor beschikbaar gestelde gelden. Wel is voor het deel van het haalbaarheidsonderzoek een subsidieaanvraag (Steengoed Benutten) ingediend bij de provincie.

Wat hebben we bereikt.

1.5- Vitaal buitengebied

Stand van zaken

Vitaal Landelijk Gebied Gelderland & Regioarrangement Achterhoek

In het landelijk gebied komen veel opgaven samen. In 2022 hebben het Rijk en de provincie gewerkt aan nieuw beleid. Voor de opgaven in het landelijk gebied heeft het Rijk het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) opgesteld. De provincie is in 2022 begonnen om voor Gelderland middels het programma Vitaal Gelders Landelijk Gebied (VLGG) een vertaalslag te maken van de nationale NPLG-opgaven (natuur, water en klimaat). Dit programma met bijbehorende financieringsopgave moet in 2023 aan het Rijk worden aangeboden.

Daarnaast werkt de provincie aan het opstellen van Regioarrangementen, waarin opgaven en bijbehorende (ruimtelijke)keuzes worden uitgewerkt. Een onderdeel hiervan zijn de ontwikkelingen in het landelijk gebied. De provincie is hierover met alle gemeenten en het waterschap in gesprek om uiteindelijk afspraken te maken in een Regioarrangement Achterhoek. Het Regioarrangement is het gezamenlijk perspectief van Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen op de opgaven voor de Achterhoek voor de komende 20 tot 30 jaar. Wij hebben als regio aan de provincie verzocht om ondanks de hoge tijdsdruk aandacht te blijven houden voor voldoende input. Mede op grond van uitwerkingen op provinciaal en regionaal niveau gaan we opnieuw kijken naar de lokale aanpak en de rol van de gemeente binnen deze complexe opgave. Daarom is er nog geen financiële doorvertaling gemaakt van aanvullende maatregelen die wij lokaal kunnen bieden.

Expertmeetings

Uit de gebiedsanalyse van het Kadaster en de Wageningen Economic Research (WUR) bleek dat de verkaveling in Oude IJsselstreek onder gemiddeld is. Dat betekent dat de landbouwbedrijven binnen onze gemeente over relatief veel veldkavels (ver van het erf gelegen) beschikken. Bedrijfseconomisch is dat een nadeel. Bovendien zorgen de extra vervoersbewegingen voor een grotere belasting op het wegennet en daarmee samenhangende uitstoot. Eind 2022 zijn we samen met het kadaster gestart met een verkenning wat de mogelijkheden zijn voor kavelruil binnen de gemeente en hoe dit past binnen de opgave waar we voor staan in het buitengebied.

Daarnaast is op 12 oktober 2022, in vervolg op de eerdere expertmeetings over de toekomst van de landbouw en het buitengebied, een informatieavond georganiseerd over de Gelderse Stikstofaanpak. Gedeputeerde Peter Drenth van de provincies gaf uitleg over de Gelderse Stikstofaanpak en hoe de provincie naar het landelijk gebied kijkt en hoe de provincie gemeenten, inwoners en andere belanghebbenden bij deze aanpak wil betrekken. Op deze avond waren veel agrariërs en andere geïnteresseerden aanwezig. Ook konden zij vragen stellen aan de gedeputeerde.

Plattelandsraad

Op 1 december 2022 was er een vervolgbijeenkomst met een groot deel van de plattelandsraad. Tijdens deze bijeenkomst hebben de leden aangegeven dat ze voor een onafhankelijke kartrekker kiezen. Gesprekken met potentiële kartrekkers zijn gestart en naar verwachting kan in het eerste kwartaal 2023 worden aangegeven hoe de plattelandsraad verder gaat.

Het door de plattelandsraad opgezette educatie programma boerderij expeditie heeft ook in 2022 plaatsgevonden, en wordt ook doorgezet in 2023 en betaald vanuit de gelden voor de plattelandsraad.

Werken Aan Toekomstbestendige Erven Achterhoek (WATEA)

Om ieder erf in het buitengebied van Oude IJsselstreek te bereiken is er in mei 2022 naar meer dan 2000 adressen in het buitengebied een brief gestuurd vanuit WATEA.

Daarop zijn 173 keukentafelgesprekken gevoerd. Uit deze gesprekken zijn 42 vervolgesprekken gekomen, waarbij kennisvouchers, en dus financiële ondersteuning vanuit de gemeente wordt ingezet. Daarnaast is er met toestemming van inwoners informatie gedeeld met de gemeente, of heeft de accountmanager agrarisch informatie uit gesprekken opgehaald bij inwoners naar aanleiding van de brief. Deze informatie nemen we mee bij het toekomstbestendig maken van ons buitengebied.

Zwarte Veen & Vennebulten

Tijdens een inloopbijeenkomst die op 22 maart 2022 werd gehouden bleek onder de aanwezigen breed draagvlak te zijn voor het herinrichtingsplan. Enkele reacties die zijn binnengekomen zijn in het eindontwerp verwerkt. Voor uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is een vergunning verleend. Vanuit het Gebiedsproces Aaltense Goor Zwarte veen voert het waterschap de regie op het besteks-gereed maken, aanbesteden en uitvoeren van de werkzaamheden.

In oktober 2022 is gestart met de uitvoering van de herinrichtingsplannen van het Zwarte Veen direct grenzend aan natuurgebied De Vennebulten. Langs de "Eerste diek" is een vrij liggend fietspad aangelegd waardoor de knooppuntenroute vanuit Varsseveld via de Vennebulten en het Zwarte veen richting Lichtenvoorde en Harreveld is verbeterd. Bovendien is de wandelpadenstructuur vanuit natuurgebied het Aaltense Goor doorgetrokken tot in het Zwarte Veen en is de menroute omgelegd. Op 22 december 2022 zijn deze officieel geopend.

Met onze pachters zijn in 2022 gesprekken gevoerd. Er is brede belangstelling onder agrariërs om middels het pachtgebruik invulling te geven aan de landbouwvergroeningsopgave. In het najaar van 2022 zijn we gestart met het opstellen van een beheerplan. Dit leveren we in het voorjaar 2023 op.

Om een weloverwogen besluit te kunnen nemen over het al dan niet uitbreiden van het heideareaal in de Vennebulten, hebben we in het najaar van 2022 een externe projectleider aangetrokken die onderzoekopdrachten heeft uitgezet en gesprekken voert met belanghebbende partijen. Als onderdeel van het lopende gebiedsproces heeft de provincie middelen gereserveerd voor de uitbreiding van het heideareaal. Met de uitvoering van bovengenoemde inrichtingsmaatregelen geven we invulling aan beleidsdoelen op het gebied van:

- Versterking van natuur- en landschapswaarden;
- Klimaatadaptatie;
- Landbouwtransitie;
- Recreatie en toerisme.

Integrale opgave Vitaal Buitengebied

Tot slot wordt ook vanuit andere thema's zoals vergroenen, energietransitie, bouwen en wonen, veiligheid en gezondheid ook een bijdrage geleverd aan een vitaler buitengebied.

Wat heeft het gekost in 2022?

Programma 1 (excl. grondexploitatie)	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	17.010	17.810	20.700	2.890
Lasten	32.131	33.099	36.195	3.096
Saldo	(15.121)	(15.290)	(15.495)	(205)

Grondexploitatie	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	240	240	2.346	2.106
Lasten	241	241	2.308	2.066
Saldo	(1)	(1)	38	40

Bedragen x 1.000

Programma 2: Een leefbare gemeente

Wat hebben we bereikt.

2.1- In Oude IJsselstreek is iedereen Positief Gezond

Stand van zaken

Door de Coronacrisis is het belang van gezondheid en preventie nog hoger op de agenda gekomen. Door een gezonde leefstijl ervaren inwoners een betere kwaliteit van leven. Gezondheid en gedrag komen steeds centraler te staan in plaats van ziekte en zorg. In 2022 werkten we volop door aan de uitvoering van de drie speerpunten uit de lokale gezondheidsagenda '*Gezonde Kansen in Oude IJsselstreek*': kansen(on)gelijkheid, mentale gezondheid en vitaal ouder worden.

De lokale gezondheidsagenda is afgelopen jaar tussentijds geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat ondanks de beperkingen door de maatregelen tegen het coronavirus veel activiteiten en interventies door zijn gegaan of gestart zijn. Een belangrijke aanbeveling voor het vervolg is om inwoners en ervaringsdeskundigen nog meer bij de uitvoering te betrekken. Met deze aanbeveling zijn we direct aan de slag gegaan bij het opzetten van een lokale coalitie tegen eenzaamheid. Samen met (zorg)organisaties, verenigingen en inwoners bouwen we aan een sterk netwerk om eenzaamheid te verminderen.

Jongeren

De jeugd heeft de toekomst. Voor de jeugd in Oude IJsselstreek dienen er gelijke kansen voor iedereen te zijn. In programma 3 (doel 3.4 '*Gelijke kansen voor iedereen!*') is beschreven hoe we daar samen met onze partners in 2022 aan gewerkt hebben. Daarnaast zijn er forse stappen gezet in het verbeteren van de keten van jeugdwerk. Met de start van vijf jongerenwerkers via Buurtzorg Jong heeft het jongerenwerk een geheel nieuwe impuls gekregen. De jongerenwerkers richten zich vooral op positieve gezondheid en preventie. Het jongerenwerk is er voor álle jongeren: met ontmoetingsplekken, sport en andere activiteiten, maar ook met een luisterend oor of individuele ondersteuning als dat nodig is. De Gebiedsmakelaar Jeugd is ook in 2022 gestart en faciliteert de jongerenwerkers bij het opbouwen van een goede en constructieve samenwerking met (netwerk)partners.

Mensen met dementie tellen mee

Voor uitvoering van het projectplan '*Mensen met dementie tellen mee in Oude IJsselstreek!*' is een projectleider voortvarend van start gegaan. Er zijn in samenwerking met diverse partners meerdere activiteiten opgestart om inwoners met dementie op een zinvolle wijze mee te blijven laten doen in de samenleving. Zo zijn er gespreksgroepen, cursussen en workshops. In de week rondom Wereld Alzheimerdag waren er extra activiteiten (zoals een theatervoorstelling en inlopen) om bewustwording over dementie verder te vergroten.

Samen Sterker Thuis

Vanuit de bestuursopdracht Wmo zijn de professionals van Azora, Sensire en de gemeente Oude IJsselstreek samen verder aan de slag gegaan in Samen Sterker Thuis. Dit doen zij vanuit de visie zoals vastgelegd in de houtkoolschets '*Energiek en Veerkrachtig Oude IJsselstreek*'. In het laatste kwartaal is de verordening Sociaal Domein aangepast op de nieuwe werkwijze vanuit Samen Sterker Thuis. Door de werkwijze van professionals vanuit het gedachtegoed '*echt doen wat nodig is*' vindt er continue verdere doorontwikkeling plaats. Samen Sterker Thuis raakt door de eerste goede en positieve ervaringen inmiddels stap voor stap steeds bekender bij inwoners en maatschappelijke partners.

Onbeperkt Meedoen

Ook is de Lokale Inclusie Agenda 2022-2024 vastgesteld. De agenda laat op zeven verschillende thema's zien wat we al doen en wat we nog gaan doen om echt iedereen mee te laten doen. De Werkgroep Onbeperkt Meedoen heeft in 2022 vol enthousiasme verder gewerkt aan een inclusievere samenleving. Zo zijn er intensieve samenwerkingen ontstaan met scholen (workshops) en met evenementen zoals Huntenpop. Wij zijn trots op de samenwerking met de werkgroep. Daarom hebben we de Werkgroep Onbeperkt Meedoen voorgedragen voor GemeenteDelers. Dit is een landelijke competitie voor lokale initiatieven met landelijke potentie. Zo inspireren we ook andere gemeenten om werk te maken van een nog inclusievere samenleving.

Sport, cultuur en welzijn

Corona heeft de afgelopen jaren een flinke impact gehad op sport, cultuur en welzijn. Vitale verenigingen bevorderen het welzijn en de gezondheid van onze inwoners, jong en oud.

Om verenigingen toekomstbestendig te houden is in 2022 het Verenigings Informatie en Evaluatie Punt (VIEP) opgericht. De verenigingscoaches van het VIEP adviseren, ondersteunen en helpen verenigingen, stichtingen en buurthuizen. Ook zijn er in 2022 aanvullende maatregelen genomen in het Uitvoeringsplan covid-19 om sport, cultuur en welzijn te ondersteunen. De extra maatregelen waren de inzet van een extra buurtsportcoach, het beschikbaar stellen van zwembadkaartjes, ondersteuning van de DRU en de kwijtschelding van leningen aan twee buurthuizen (Borchuus en Westendorphuus).

In 2022 is de cultuurnota 'Cultuur smeedt de toekomst 2022-2032' vastgesteld. Met deze cultuurnota geven we kunst & cultuur een extra impuls en stimuleren we meer inwoners om mee te doen aan culturele activiteiten.

Achterhoek in Beweging en het Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek (CEPA) hebben op regionaal niveau het sport- en cultuurlandschap verder versterkt. Achterhoek in Beweging heeft bijvoorbeeld het WK Volleybal ingezet om het Achterhoekse volleyballandschap te versterken door de organisatie van verschillende side-events. Gerealiseerde projecten van het CEPA zijn onder andere Kunst door de brievenbus, Kunst aan de keukentafel, maar ook de Silo Art Tour Achterhoek.

Verbinding met andere beleidsterreinen

Vanuit het gedachtegoed 'Health in all policies' is de verbinding gelegd met andere beleidsterreinen bijvoorbeeld met het fysieke domein. Zo is er een workshop over de Gezonde Leefomgeving door de GGD Noord- en Oost-Gelderland georganiseerd. Daarnaast is gezondheid inmiddels ook één van de expertises aan de pilot Omgevingstafel als uitwerking op weg naar de nieuwe Omgevingswet.

Wat hebben we bereikt.

2.2- In Oude IJsselstreek heeft niemand een uitkering

Stand van zaken

In 2022 heeft STOER hard doorgewerkt aan het verder vormgeven van de visie 'Naar het hart van de beweging'. Dat uit zich door het continu blijven verbeteren in de manier waarop wij inwoners bejegenen en hoe de dienstverlening wordt ingericht.

Werk

STOER ondersteunt bij het verkrijgen en behouden van werk. In 2022 hebben we ingezet op het aanbieden van maatwerk trajecten aan onze inwoners.

Daarnaast hebben we ons gefocust op het bieden van nazorg om de duurzame uitstroom te vergroten.

In 2022 is de nieuwe Wet Inburgering ingegaan, met de inzet van gespecialiseerde loopbaanbegeleiders wordt passende begeleiding richting werk en participatie geboden.

Met als doel deze nieuwe inwoners zo snel mogelijk te laten integreren in de samenleving.

Inkomen

STOER heeft in 2022 het proces rondom inkomensvoorziening verder door ontwikkeld, waarbij er gefocust is op onder andere het werkproces rondom de intake, zodat deze inwonervriendelijk is.

Op het gebied van de bijzondere inkomensvoorzieningen zijn de volgende ontwikkelingen zichtbaar:

Er is gestart met de voorbereiding van een onderzoek naar een verdere transformatie van de minimaregelingen, met als uitgangspunten het uitgaan van vertrouwen, vereenvoudiging, individueel maatwerk en lagere administratieve lasten. Doel is om die transformatie in de loop van 2023 te realiseren.

Oekraïners

In 2022 is na het uitbreken van de oorlog in de Oekraïne een nieuwe opdracht bij Stoer belegd, namelijk het verstrekken van leefgeld en het begeleiden van Oekraïners naar werk. We verstrekken leefgeld aan de in Oude IJsselstreek opgevangen Oekraïners volgens de landelijke regeling. De verstrekking verloopt deels via de bank en deels contant. Oekraïners die ondersteuning nodig hebben bij het verkrijgen van werk worden door STOER, in samenwerking met het WSPA, in contact gebracht met ondernemers in de regio.

Ondernemers

STOER ondersteunt ondernemers bij het opstarten van een bedrijf en het levensvatbaar krijgen van hun onderneming.

De ondernemers die eerder gebruik maakten van de TOZO-regeling zijn geïnformeerd over de mogelijkheid tot ondersteuning. Dit heeft niet tot extra aanvragen geleid.

Wat hebben we bereikt.

2.3- In Oude IJsselstreek werken we volgens de bedoeling

Stand van zaken

In het eerste kwartaal van 2022 hebben we met Buurtzorg Jong en onze 26 partners voor 'Jeugd- en Wmo-hulp in de buurt' de prioriteiten voor het komende jaar bepaald. Op basis daarvan is met de jeugd-partners een plan gemaakt over hoe we de onderlinge samenwerking rondom gezinnen in onze gemeente beter kunnen vormgeven. Doel is daarbij om in gezamenlijke verantwoordelijkheid oplossingen te realiseren die passen bij de vraag van het gezin. Ook zijn er ontwikkelteams aan de slag met hoe dit voor inwoners met een Wmo-vraag of een vraag op het gebied van onderwijs, dagbesteding en werk georganiseerd kan worden. Naast de gecontracteerde partners nemen ook STOER, UWV en onderwijs deel aan de ontwikkelteams.

In het afgelopen jaar is er ook geïnvesteerd in de invulling van partnerschap met de gecontracteerde partijen. In kwartaalgesprekken is met alle 26 partners telkens gesproken over de visie en de manier waarop we daar met elkaar invulling aan geven. Iedere aanbieder is daarin uniek. De opbrengst van deze gesprekken is dan ook heel verschillend en werkt beide kanten op: van een kleine aanpassing in een werkproces tot een grote omslag in manier van monitoren. Alle resultaten hebben gemeen dat het (hoe klein of groot) stappen zijn naar een gezamenlijk werken vanuit de bedoeling.

Afgelopen jaar heeft STOER zich verder ontwikkeld op het gebied van loopbaanbegeleiding en inkomensondersteuning. De werkprocessen van inkomensondersteuning zijn onder de loep genomen. Een doorgevoerde verbetering is dat we inwoners altijd vooraf informeren over de uitkomst van een aanvraag in plaats van alleen per brief. Bij een negatief besluit wordt er een gesprek ingepland, zodat er ruimte is voor een verdere toelichting en vragen. Verder is het werkproces intake geëvalueerd en hebben we een aantal onderdelen aangepast, zodat deze inwonervriendelijker zijn geworden. Ook hebben we aandacht voor een integrale aanpak. Onze systemen, die ondersteunend zijn, worden beter benut. Zo kan de inwoner zijn eigen proces volgen. Hierdoor kan er snel geschakeld worden zodat de inwoner op zijn eigen niveau de gewenste resultaten behaalt.

Met Azora en Sensire ondertekenden we in 2022 de intentieverklaring om duurzaam samen te werken aan het vereenvoudigen van hulp en het verbeteren van de kwaliteit ervan. Vanaf 1 april zijn de professionals in Samen Sterker Thuis gestart met het werken volgens de bedoeling. In oktober heeft de gemeenteraad de gewijzigde verordening vastgesteld. Daarmee is voor de professionals van Samen Sterker Thuis ook juridisch de ruimte gecreëerd om de hulpvraag van de inwoner in hun werk centraal te stellen.

Wat heeft het gekost in 2022?

Programma 2	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking	(tov begroot na wijziging)
Baten	10.486	11.459	16.100		4.641
Lasten	50.729	55.221	62.230		7.008
Saldo	(40.243)	(43.762)	(46.129)		(2.367)

Bedragen x 1.000

Programma 3: De werkende gemeente

Wat hebben we bereikt.

3.1- Impulsprogramma economie en wonen

Stand van zaken

Tijdens de corona crisis hebben we als gemeente een faciliterende rol op ons genomen waarbij we met name gezamenlijk met de detailhandelssector opgetrokken hebben. Onderdeel daarvan was, naast het uitvoeren van de corona ondersteuningsmaatregelen, om met ondernemers te werken aan compacte, groene en levendige winkelkernen. Zo hebben we het project 'Ondernemers aan zet Ulft' in 2022 begeleid. In dat project hebben de ondernemers het proces afgerond en een aantal thema's benoemd waarmee zij verder willen. Dat zijn: marketing, vergroenen van de winkelkernen, centrummanagement, aansluiting bij toeristische routes en de relatie met het water. Er zijn concrete plannen gemaakt om op korte termijn in de winkelcentra van Ulft, Varsseveld en Terborg te vergroenen aan de hand van enkele projecten. Uitvoering vindt plaats in 2023. Vanuit programma 1 is een onderzoek gestart om de kernen verder te vergroenen en van daaruit structureel en voor de lange termijn bij te dragen aan zowel aantrekkelijke winkelkernen als aan de klimaatdoelstellingen.

We hebben een onderzoek uitgevoerd naar het adaptatievermogen van horeca en winkels naar aanleiding van de coronacrisis. Hieruit blijkt vooral dat de in ontwikkeling zijnde nieuwbouwwijken het bestaande winkelaanbod in stand zal kunnen houden, maar dat het niet de verwachting is dat deze woningbouwuitbreiding bijdraagt aan uitbreiding van het winkelaanbod in de kernen. Mede als gevolg van de stijging van internetaankopen. Daarnaast is geconstateerd dat er in de gemeente enige ruimte is voor aanvullende vormen van horeca.

We hebben gewerkt aan de doorontwikkeling van het Varssevelds Industriepark (VIP). We hebben lang moeten wachten op een uitspraak van de Raad van State, maar hebben ondertussen wel verder gewerkt aan alle mogelijke voorbereidingen zoals grondaankopen en het natuurplan.

We hebben de revitaliseringsplannen voor de bedrijventerreinen na corona weer opgepakt en hebben een aantal participatieavonden met de ondernemers op IJsselweide georganiseerd. Hierdoor is het proces voor IJsselweide versneld opgepakt. Daarnaast hebben we in 2022 de voorbereidingen voor het actualiseren van het bestemmingsplan De Rieze in Ulft afgerond en is er overeenstemming bereikt over het uitplaatsen van de laatste burgerwoning. Tot slot is er nog een aantal kavels op zowel De Rieze als Hofskamp Oost verkocht.

Voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt sluiten we vooral aan bij initiatieven in de regio, omdat dit een prominent onderwerp is bij de thematafel Onderwijs & Arbeidsmarkt. We hebben bijgedragen aan bijvoorbeeld OplJver waar 206 inwoners uit onze gemeente in 2022 een aanvraag hebben ingediend, de campagne Onverwachte Hoek, de Techniekdag, de Talententuin, de Technologie & Zorg Academie Achterhoek (TZA) in Civon, het Grensland College en ondernemersgremia zoals bijeenkomsten van de Huntenkring. Een ander voorbeeld is de ondersteuning van detailhandelsondernemers bij het volgen van een leergang van de HAN om zo inzicht te krijgen in ontwikkelingen in de detailhandel en die toe te passen op hun onderneming.

In 2022 hebben we de startup-omgeving SHII samen met ondernemers verder ontwikkeld. Er is een aantal mooie projecten ontstaan. Denk aan JoytoSup voor waterrecreatie of Tibach voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop. We zijn met de ondernemers in gesprek gegaan om samen met hen een innovatiefonds vorm te geven. Dit is nodig omdat succesvolle startups middelen nodig hebben om verder te groeien. We willen ze daarbij als gemeente ook ondersteunen.

Vraagstukken rondom energie zijn het afgelopen jaar in een stroomversnelling geraakt, mede door de oorlog in Oekraïne (de afhankelijkheid van Russisch gas) en steeds meer aandacht voor duurzaamheid. Kijken we naar de opwek van duurzame energie, dan hebben we in 2022 ons doel van 16 Gwh, dat we beoogden in 2030 te halen voor 'Zon op dak' bijna gerealiseerd. Veranderend Rijksbeleid en congestie op het net maken het uiteindelijk halen van het doel moeilijker. We zijn hierbij afhankelijk van de netleverancier en subsidies van het Rijk. Desalniettemin hebben we in 2022 een overeenkomst gesloten met de AGEM om 'Zon op dak' verder bij ondernemers te stimuleren. Dit heeft een link met programma 1. In het verlengde daarvan zijn we met onderzoeksbureau Firan en de Varsseveldse Industriële Vereniging begonnen met een onderzoek naar de opwek, afname en onderlinge afstemming hiervan bij Varsseveldse bedrijven.

Op het gebied van waterstof hebben we bij de provincie beleidsruimte gecreëerd. We zijn blij te vermelden dat de provincie pilotlocaties in Oost-Nederland heeft toegewezen en dat wij er één van zijn. Met enkele particuliere initiatiefnemers hebben we een onderzoek gedaan naar de haalbaarheid (financieel, technisch en organisatorisch) van het waterstofinitiatief. De resultaten uit dat onderzoek laten zien dat dit kansrijk is. Dat gaan we verder uitwerken en verkennen om te komen tot een samenwerking.

Het Landschapspark Oude IJssel is in februari 2022 vastgesteld. Een aantal projecten dat hieronder valt is inmiddels in uitvoering, denk aan Landfort en Meghlo. Een aantal initiatiefnemers heeft aangegeven woningbouwplannen te hebben. Via de thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid wordt ook gekeken naar doorgaande fietsroutes langs de Oude IJssel. Hier wordt onderzoek naar gedaan. We hebben verder al onze steigers gerenoveerd. We zijn in gesprek met het waterschap en de provincie over mogelijkheden voor vaarrecreatie. Naast de dingen die we in de uitvoering hebben opgepakt zijn we gestart met het maken van het ontwikkelplan voor het Landschapspark Oude IJssel.

Wat hebben we bereikt.

3.2- Uitvoeringsprogramma toerisme en recreatie

Stand van zaken

De coronacrisis heeft een boost gegeven aan het binnenlandse toerisme en onderstreept nog maar eens de kansen die er voor deze sector in de gemeente liggen. Dat laat zien dat we met de beleidsvisie en het uitvoeringsprogramma voor toerisme en recreatie de goede weg zijn ingeslagen. Desondanks had het coronavirus een enorme impact op de toeristische sector. In het voorjaar van 2022 hebben we ondernemers geholpen om weer goed voorbereid het nieuwe seizoen te starten. Alle ondernemers hebben een starterskit per post ontvangen met basisproducten, tips en adviezen om zo de toerist goed te kunnen informeren. Daarnaast hebben bijna 50 ondernemers deelgenomen aan de social media challenge om zo de online zichtbaarheid via Facebook, Instagram en 'Google mijn bedrijf' een boost te geven.

Om ook meer Duitse gasten te verwelkomen is er een Duitstalige website gelanceerd waardoor ook onze Duitse toeristen kennis kunnen nemen van ons toeristisch aanbod. Begin april heeft STROIJ deelgenomen aan de Touristik Messe in Kalkar om ons lokale aanbod onder de aandacht te brengen met Duitstalig promotiemateriaal. Dit alles heeft ook geleid tot meer samenwerking met toeristinfo Emmerich, Bocholt en Isselburg.

Naast het uitgeven van verschillende folders in meerdere talen hebben we ook geïnvesteerd in online marketing zoals social media, promotievideo's en vindbaarheid op Google. Dit heeft onder andere geleid tot een verdubbeling van het aantal volgers op facebook en instagram. In het centrum van Varsseveld is de Top 2.0 met digitaal informatiescherm geplaatst waardoor recreanten vierentwintig uur per dag informatie kunnen krijgen over routes, restaurants, musea, attracties en andere highlights in de omgeving.

Samen met STROIJ is er een informatieavond belegd voor toeristische ondernemers over de mogelijkheden die onze bestemmingsplannen en vergunningen bieden en wat er voor nodig is om een wijziging voor te stellen of een vergunning aan te vragen.

Voor de ontwikkeling van een hotel en een museum en het onderzoek naar de mogelijkheden voor een evenementenlocatie op het DRU Industriepark is eind 2021 een procesregisseur aangetrokken. In 2022 heeft de regisseur een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden.

In 2022 is samen met het DRU Industriepark gewerkt aan 8 digitale vitrines waarin we de geschiedenis van het DRU Industriepark beleefbaar maken en behouden voor de toekomst.

Binnen de Kennis- en innovatiewerkplaats van Saxion hebben studenten vijf onderzoeken uitgevoerd: kansen voor streekproducten, het vergeten verhaal van kamp Rees, grensoverschrijdende samenwerking, het verhaal van de verschillende landschapstypen en de beleving van de SMART-industry. In 2022 is er een locatieonderzoek gedaan naar de mogelijke locaties voor de drie onderdelen van de Circulaire Kunst. De opdrachten hiervoor zijn aan de kunstenaars verstrekt.

De gemeente heeft de regionale MTB-route in 2022 verder aangelegd. Op de Vennebulten is deze inmiddels grotendeels aangelegd. Eind december is het nieuwe pad voor paardenmenners door natuurgebied het Zwarte Veen in gebruik genomen en het fietspad Keizersbeek is met ongeveer 650 meter verlengd.

Vanuit en in samenwerking met de regionale Vrijtijdsagenda Achterhoek is een aantal mooie projecten uitgevoerd zoals Silo Art en Onbeperkt Genieten. Op de wanden van de silo bij Voerwaarts B.V. in Sinderen heeft kunstenaar Paul Wieggers een ultra realistisch kunstwerk gerealiseerd. Dit maakt onderdeel uit van de Silo Art Tour langs tien (street-art) kunstwerken waar ook internationaal aandacht voor wordt gevraagd. Voor het project Onbeperkt Genieten heeft de landelijke organisatie Ongehinderd een inventarisatie gedaan bij toeristische ondernemers in de Achterhoek op hun toegankelijkheid. Zij hebben daarna een advies op maat gekregen om hun toegankelijkheid te verbeteren. Hieraan hebben enkele tientallen ondernemers binnen onze gemeente meegewerkt. Aanvullend zijn er binnen onze gemeente 4 handbikeroutes ontwikkeld.

De grootschalige renovatie van de historische buitenplaats Landfort in Megchelen nadert zijn einde. Vanuit diverse fondsen is er ingezet op de verdere ontwikkeling. In september 2022 werden tijdens Open Monumentendag voor het eerst de deuren voor het publiek geopend. Maar liefst 1.250 bezoekers hebben op die dag deze nieuwe toeristische parel bezocht.

Wat hebben we bereikt.

3.3- Vitale en toekomstgerichte bedrijventerreinen

Stand van zaken

VIP

In 2022 wilden we de eerste schop in de grond zetten voor Het VIP. Helaas hebben we vertraging opgelopen vanwege de juridische procedure waarvoor we in afwachting waren van de Raad van State voor zowel zitting (juli) als uitspraak (november). Voor het verweerschrift is een aantal onderwerpen extra onderzocht. Vooral het onderwerp stikstof en de landelijke discussie daarover vroeg onze aandacht. We hebben met externe bureaus meerdere Aeries berekeningen uitgevoerd. In november 2022 ontvingen we de uitspraak van de Raad van State waarmee het bestemmingsplan nu onherroepelijk is vastgesteld.

Ondertussen werkten we verder aan het Natuurplan. Alle natuurgerelateerde zaken zijn inmiddels gebundeld in één plan dat o.a. samen met indieners van het beroep en een externe ecooloog is opgesteld. Hierin staan naast de benodigde activiteiten voor de ontheffing van de Wet natuurbeheer ook concrete inrichtings- en beheersrichtlijnen voor zowel de openbare ruimte als voor de kavels. Hierbij kan gedacht worden aan maatregelen zoals voedsellanen langs voetpaden, zonnepanelen op daken en duurzaam materiaalgebruik. Naast deze voorbereidingen hebben we ons verder gefocust op het vestigingsklimaat en niet-ruimtelijke randvoorwaarden voor vestiging op het terrein. Zo zijn we in 2022 een eerste onderzoek gestart naar een mini energiehub op het bedrijventerrein. Dit geeft ons inzicht in het energievraagstuk en de mogelijkheden voor onderlinge koppelingen tussen bedrijven en alternatieve bronnen van energie. Het onderzoek naar het waterstofinitiatief (waarvoor we door de provincie als pilot zijn aangewezen) levert daarbij mogelijk belangrijke inzichten voor VIP.

Met de in 2022 aangekochte gronden is het gros van de grondaankopen gedaan.

Toekomstbestendig maken terreinen

We hebben de revitaliseringsplannen voor IJsselweide in 2022 na corona weer opgepakt. Naast 'één op één' gesprekken met alle ondernemers op het terrein hebben we een aantal participatieavonden met hen georganiseerd. Hiermee hebben we de vertraging die we hadden opgelopen door de corona weer ingelopen en is het proces voor IJsselweide versneld opgepakt.

Op basis van de 3 pijlers die de provincie voor een toekomstbestendig bedrijventerrein heeft opgesteld (duurzaamheid, fysiek-ruimtelijk en sociaaleconomisch) hebben we stap voor stap deze onderwerpen met de ondernemers besproken. Samen zijn we aan de slag gegaan met plannen hoe we de positieve punten nog beter kunnen benutten en de minder positieve punten kunnen aanpakken. Met deze aanpak kunnen we ook echt maatwerk leveren voor zowel dit bedrijventerrein als geheel als voor ondernemers individueel.

Uit de individuele gesprekken en de participatieavonden is gebleken dat bij de ondernemers bereid zijn aanvullend aan de investeringen die de gemeente wil doen in de openbare ruimte ook te investeren in de aansluitende privé terreinen. Zowel waar het gaat om een integrale uitstraling van de buitenruimte als ook waar het gaat om hun eigen gebouwen in het kader van bijvoorbeeld duurzaamheid en uitstraling. We willen de ondernemers graag faciliteren in deze plannen. We denken aan een stimuleringsfonds.

In het kader van de overige pijlers is er aandacht voor meer dan alleen de fysieke omgeving. Zo hebben we een actiedag ondernijning gehouden waarbij we ondernemers hebben geïnformeerd over de risico's. Positief neveneffect van de participatieavonden is dat het onderlinge netwerk van de ondernemers is versterkt en de eerste gedachten zijn ontstaan om te komen tot een ondernemersvereniging op IJsselweide.

Mede door de prioritering van de (beperkte) ambtelijke capaciteit in fysieke projecten en de recente ontwikkelingen bij het bedrijf Ter Horst volgt de revitalisering van Hofskamp Zuid in Varsseveld later.

Wat hebben we bereikt.

3.4- Gelijke kansen voor iedereen

Stand van zaken

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

In 2022 hebben we volop ingezet om de samenwerking te versterken met onze partners in het onderwijs en jeugdveld. Onder andere door het vaststellen van een gezamenlijk ambitiesdocument en een uitvoeringsagenda. Hiervoor zijn in 2021 de gezamenlijke ambities opgehaald. In 2022 hebben we dit verder uitgewerkt en besproken met onze partners en uiteindelijk zijn de ambities in een conferentie in september 2022 vastgesteld. Dit betekent een intensivering en versterking van de samenwerking met de besturen van het primair en voortgezet onderwijs, de samenwerkingsverbanden PO en VO, kinderopvangaanbieders, Yunio, GGD, bibliotheek en Buurtzorg Jong. De uitvoeringsagenda is gekoppeld aan een concrete planning. Concrete zaken zoals OAB (onderwijsachterstandsbeleid), zomerschool, VVE (vroeg en voorschoolse educatie) en taalklassen zijn hierin opgenomen.

Naast het vaststellen van de ambities hebben we ook de lokale overlegstructuur versterkt en verbreed. Naast het bestaande LEA-overleg (Lokale Educatieve Agenda) op bestuursniveau is er nu ook een directeurenoverleg en twee werkgroepen. Deze werkgroepen Kansengelijkheid en Passende Ondersteuning zijn in het najaar gestart en gaan concreet uitvoering geven aan de gezamenlijke ambities en de uitvoeringsagenda. Onze partners signaleren dat de ketensamenwerking versterkt is. Dit zien en waarderen ze.

Corona

In 2022 hadden we nog last van de naweeën van de corona, en bleek de mentale weerbaarheid van leerlingen en ouderbetrokkenheid extra aandacht te vragen. Dit waren ook belangrijke onderwerpen op de LEA conferentie in september. Door intensieve afstemming en samenwerking met bijvoorbeeld het Almende is gezocht naar een meer geïntegreerde aanpak om samen leerlingen weer de gewenste en benodigde structuur te kunnen bieden. Dat heeft onder andere geleid tot een versterking van de samenwerking tussen Almende, BuurtzorgJong, leerplicht en het jongerenwerk.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Met behulp van de tijdelijke extra middelen (nationaal programma onderwijs/NPO) hebben we vooruitlopend op het nieuwe onderwijskansenbeleid (voorheen het Onderwijs Achterstanden Beleid; OAB) het maximaal aantal uren peuteropvang uitgebreid en de startleeftijd van voorschoolse educatie vervroegd naar 2 jaar. Ook is de zomerschool verbreed qua doelgroep, om niet alleen naar de achterstand van een kind te kijken maar ook naar kwetsbare thuissituaties.

Vanuit de gemeente is gestimuleerd dat leerlingen weer actief op pad konden gaan en elkaar weer konden ontmoeten. In dat verband is ook medewerking geweest om activiteiten, die tijdens de coronatijd uitgesteld waren, te ondersteunen en voor de jeugd toegankelijk te maken, zoals het project Parashoot en de herdenking Rademakersbroek en de bijbehorende tentoonstelling.

Gelijke Kansen Alliantie

We zijn aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie. Samen met de scholen uit Ulft, Terborg en Silvolde is gezocht naar mogelijkheden om de kansengelijkheid in en rondom scholen te vergroten (c.q. ongelijkheid te verkleinen) en de school als vindplaats te versterken. Hieruit is in overleg met de betrokken scholen het plan ontstaan om een ouderconsulent aan te stellen. In overleg met de scholen hebben we het proces uitgewerkt. Ondanks dat het meer tijd in beslag heeft genomen dan gepland heeft het ervoor gezorgd dat we beter in beeld hebben welke positie en rol deze ouderconsulent op de betreffende scholen kan gaan invullen.

Onderwijskansenbeleid

Het onderwijskansenbeleid (voorheen OAB-beleid) is in april 2023 vastgesteld. Om te komen tot een gedragen onderwijskansenbeleid richting de toekomst hebben we enkele aanvullende participatieve tussenstappen gezet zoals het betrekken van het LEA en de Adviesraad Sociaal Domein.

Kinderen Oekraïne

Door de oorlog in Oekraïne kregen we een toestroom van mensen. We hebben ons ingezet om de kinderen zo snel mogelijk gebruik te laten maken van onze lokale voorzieningen zodat de zorg voor en ontwikkeling van deze kinderen zo goed mogelijk door konden gaan. In overleg met de basisscholen konden kinderen naar de dichtstbijzijnde school. Kinderen in de leeftijd van het voortgezet onderwijs konden terecht bij de Internationale Schakel Klas (ISK). We hebben de vorderingen actief gevolgd. De meeste kinderen hebben een onderwijsplek gekregen. Er zijn helaas wachtlijsten doordat de vraag hoger is dan het aanbod. Als gemeente zijn we bezig om een oplossing te vinden voor de wachtlijst problematiek. Dit wordt regionaal aangevlogen, omdat dit probleem zich regionaal voordoet.

De peuterregeling is waar mogelijk beschikbaar gesteld voor deze vluchtelingen, daarna is ook de Sociaal Medische Indicatie hiervoor uitgebreid zodat Oekraïense kinderen makkelijker terecht konden bij kinderopvang.

Wat hebben we bereikt.

3.5- Vitale en toekomstgerichte schoolgebouwen

Stand van zaken

IKC Gendringen

Met Essentius en Humankind is hard gewerkt om de aanbesteding voor het IKC Gendringen gereed te maken. Een klankbordgroep van omwonenden is hierbij betrokken en er is een informatiebijeenkomst voor bewoners georganiseerd. De gunningsprocedure is inmiddels gestart en we zijn in afwachting van de uitkomsten die eind 1e kwartaal 2023 bekend worden gemaakt. In mei zal aan uw raad om een aanvullend krediet worden gevraagd om daadwerkelijk met de bouw te kunnen starten. Vermeldingswaardig is dat de schoolbesturen van Essentius en Accent Scholengroep in 2022 zijn gekomen tot een fusie van beide scholen. Sinds oktober 2022 gaat deze school als IKC De Wijssel door het leven.

IKC Silvolde

Ten behoeve van de ontwikkeling van het IKC in Silvolde is in 2022 gewerkt aan een ambitiedocument, dat de kaders moet vormen voor de toekomstige planvorming (locatie, inhoud, betrokkenheid partijen, financiële kaders). Afgelopen schooljaar heeft zowel De Plakkenberg als Almende te maken gehad met onderwijsinhoudelijke zaken die om voorrang vroegen. Dit heeft geleid tot een korte pas op de plaats om begin 2023 met alle betrokken partners het ambitiedocument als start voor de planvorming af te ronden en te komen tot bestuurlijke vaststelling en besluitvorming in de gemeenteraad in het derde kwartaal van 2023.

Suvis-regeling

In 2022 hebben de schoolbesturen die deze aanvragen hebben ingediend de invulling daarvan ter hand genomen. In 2022 is gestart met de realisatie van een aantal projecten. Voor de aanvraag voor het ISALA is uitstel aangevraagd, omdat dit gekoppeld wordt aan een bredere aanpak van dit schoolgebouw. In 2023 zullen de meeste scholen hun projecten afronden en zullen wij als gemeente de scholen helpen bij de financiële afwikkeling van deze aanvragen richting de Rijksoverheid. Ook zal dan de 20% bijdrage vanuit de gemeente in de investeringskosten worden afgewikkeld.

Integraal HuisvestingPlan (IHP) Onderwijshuisvesting 2023

Het afgelopen jaar zijn de voorbereidingen voor de actualisatie van het IHP gestart. Naast een actualisatie van de leerlingenprognoses is ook een schouw van alle schoolgebouwen uitgevoerd door een extern bureau om een actueel beeld te krijgen over de technische en onderwijskundige kwaliteit van het huidige bestand. Vanuit een vastgesteld Plan van Aanpak wordt samen met de schoolbesturen gewerkt aan een gemeenschappelijke visie op actuele en toekomstige thema's die moet leiden tot uitgangspunten voor het IHP. Hierbij gaat het naast de technische staat ook over de spreiding, de mate van inclusief en thuisnabij onderwijs, versterken van kansengelijkheid en versterken van doorgaande leerlijnen en wat daar voor nodig is. In 2023 bieden we de gemeenteraad een kadernota aan. Op basis daarvan volgt een uitwerking voor een periode van minimaal 20 jaar.

Actualisatieverordening onderwijshuisvesting

In 2022 zijn de voorbereiding voor een actualisatie van de huidige onderwijsverordening gestart. De verdere uitwerking van de verordening is gekoppeld aan de gewenste beleidsruimte, die uit de actualisatie van het IHP volgt en in de verordening zal moeten worden geregeld. In 4e kwartaal 2023 zal deze actualisatie na vaststelling IHP aan de raad worden aangeboden ter besluitvorming.

Junge Uni

De portefeuillehouder Onderwijs is toegetreden tot de Senaat van de Junge Uni. Om van daaruit te kijken op welke wijze we samen met het onderwijs in Duitsland kunnen optrekken bij het aanbod van (technisch) onderwijs en onder andere CIVON daar een rol in kunnen geven.

Wat hebben we bereikt.

3.6- Regionale en internationale samenwerking om doelen te realiseren

Stand van zaken

Nu we elkaar in de loop van 2022 weer vaker fysiek konden ontmoeten heeft Oude IJsselstreek de banden met Montferland en Emmerich weer stevig aangehaald. We zijn in 2022 samen het EMOJI project gestart. Doel van dit project is ideeën en initiatieven uit de samenleving voor samenwerking met Duitsland te stimuleren. Het EMOJI project heeft nog subsidie gekregen uit het oude INTERREG V programma. Met Bocholt hebben we het bestuurlijk overleg weer opgestart en hebben we concreet gesproken over onderwijskansen. Afsproken is dat we verder gaan met de Junge Uni, waar nu ook de gemeenten Aalten en Winterswijk bij aansluiten. We hebben dus met meerdere gemeenten over de grens ideeën uitgewisseld voor mogelijke nieuwe projecten om de barrière tussen onze landen te slechten.

Via de Grenzhoppers waren we vertegenwoordigd op de Open Days in Brussel. Onze afgevaardigden gingen naar de vergaderingen van de EUREGIO Gronau en Rijn Waal. Samen met de Wirtschaftsförderung Bocholt en de gemeenten Aalten en Winterswijk voerden we in 2022 het Regiodeal project GROS (grensoverschrijdend ondernemen, werken en leren) verder uit.

Via de Regio Achterhoek droegen we financieel bij aan het INTERREG-project EDL (Euregionale Doorlopende Leerlijn). Doel van dit project is het euregionaal onderwijs te faciliteren en onderdeel te maken van de onderwijsketen. Zo willen we de stap naar werken in het buitenland verkleinen, en de binding met de grensregio vergroten.

INTERREG VI is voor de zomer 2022 na een vertraging van start gegaan. Het programma is opengesteld voor subsidie aanvragen.

Oude IJsselstreek heeft blijvend actief deelgenomen aan de Thematafels. Er zijn wat verschuivingen geweest in de samenstelling vanwege de nieuwe coalitie. Aan de ene kant is er toegewerkt naar een herijking van de Visie 2030, terwijl er anderzijds ingezet is op een aantal specifieke dossiers. Per thematafel noemen we een paar concreet bereikte voorbeelden.

Zo is er de afgelopen periode aan de thematafel Wonen & Vastgoed gewerkt aan het tot stand komen van een Woondeal met de provincie en wordt er ingezet op kansrijke ontwikkelingen zoals biobased bouwen. Ook is vanuit deze thematafel een subsidie uit de Regio Deal beschikbaar gesteld voor het plan Gebiedsontwikkeling supermarkt Gendringen.

Aan de thematafel Circulaire Energie & Energietransitie zijn de voorbereidingen gestart van de herijking van het akkoord van Groenlo. Ook zijn op regionaal niveau via de thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid inhoudelijke en procesmatige vervolgstappen gezet voor de herinrichting van de N18, krijgt de ontwikkeling van de RegioExpres haar benodigde investeringsmiddelen vanuit provincie en Rijk en heeft de Achterhoekse lobby rondom de noordelijke aftakking van de Betuwelijn geleid tot een gesprek met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Hetgeen heeft geresulteerd in een onderzoek naar de nut en noodzaak van deze tak.

Vanuit de Thematafel Smart Werken & Innovatie is in 2022 gestart met een 3D-print project bij de AT Techniekopleidingen in Terborg in samenwerking met het CIVON. Sinds 2022 ondersteunen we als gemeente de drie Achterhoekse innovatiecentra. Wij waren al aangesloten bij het SHII/CIVON in Uift en De Marke in Hengelo. Sinds 2022 dragen we ook bij aan De Steck in Doetinchem.

Via de thematafel de Gezondste Regio is er een begin gemaakt met de regionale doorvertaling van het landelijk integraal zorgakkoord.

Via de thematafel Onderwijs & Arbeidsmarkt is er onder meer verder gewerkt aan de uitbreiding van AD-trajecten van het Grensland College, waaronder een AD Engineering bij het CIVON. De Achterhoek samen met de provincie middels het Gelrepact de handen ineen slaan om de arbeidsmarkttekorten terug te dringen.

De aanvraag voor de vierde tranche Regio Deal is voorbereid en ingediend. Ook is op basis van het Nationale Programma Landelijk Gebied en op verzoek van de 8RHK Board een verkenning gestart naar de oprichting van een regionale regiekamer Landelijk Gebied. Hierbij zijn wij als gemeente bestuurlijk en ambtelijk nauw betrokken. Tenslotte is de Regio Achterhoek de eerste Sustainable Development Goals regio van Nederland geworden. Met deze Goals wil de Achterhoek een bijdrage leveren aan de brede welvaarts groei en het zijn van een geluksregio.

Wat heeft het gekost in 2022?

Programma 3	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking	(tov begroot na wijziging)
Baten	1.332	1.640	1.815		175
Lasten	5.743	6.073	6.388		315
Saldo	(4.411)	(4.434)	(4.573)		(140)

Bedragen x 1.000

Programma 4: De dienstverlenende gemeente

Wat hebben we bereikt.

4.1- Anders en beter monitoren

Stand van zaken

Eind 2022 bestond het Datalab twee jaar. Deze twee jaar stonden grotendeels in het teken van het opzetten en vormgeven van de organisatie. Aan het eind van het afgelopen jaar heeft Datalab een evaluatie gedaan om te kijken waar zij nu staan en wat de focus voor de komende twee jaar zou moeten zijn.

Datalab heeft inmiddels de eerste resultaten laten zien aan de hand van de drie gekozen thema's: ondermijning, klimaatbestendige groene leefomgeving en lange termijn effecten Corona. Vooral in 2022 zijn hier grote stappen in gezet. Een doorvertaling van enkele bevindingen van het Datalab heeft ook al een plek gekregen binnen ons beleid (bijvoorbeeld de 3-30-300 vuistregel in onze klimaatagenda).

Een belangrijk aandachtspunt blijft het handelingsperspectief (hoe passen we het gebruik van deze data toe in ons dagelijks werk). Dit geldt niet alleen voor het Datalab, maar hier hebben wij als gemeente zelf ook een rol in. In 2022 zijn we als organisatie klein begonnen om, vooral op de drie thema's, te oefenen met datagedreven werken. Hierbij hebben we waardevolle lessen geleerd over wat wij als organisatie nodig hebben om deze omslag te maken. Daarnaast hebben wij als organisatie gewerkt aan het ontwikkelen van concrete wensen en uitgangspunten om het datagedreven werken in onze organisatie vorm te geven. Over één ding zijn we het eens: datagedreven werken is een beweging die ons als organisatie veel kan bieden voor efficiëntie, effectiviteit en verantwoording. Dat gaat niet vanzelf. We staan aan het begin en hebben nog veel stappen te zetten. We hebben geïnvesteerd in trainingen, en meerdere sessies gehouden om met elkaar een beeld te vormen over: waar staan we nu, waar willen we naartoe, en hoe kunnen we dat bereiken. Hierin worden we ondersteund door het Datalab.

Vanuit het Datalab vormen de uitkomsten van de evaluatie een basis om in 2023 op verder te bouwen. Voor ons als gemeente vormen de eerste proeftuinen en de sessies belangrijke input om datagedreven werken in onze organisatie verder vorm te geven en te verankeren. We zijn ons ervan bewust dat dit een beweging is en dat we dus nog een lange weg te gaan hebben.

Wat hebben we bereikt.

4.2- Doorontwikkelen dienstverlening

Stand van zaken

Inwoners kunnen bij ons voor veel zaken op de voor hen meest logische manier terecht. Fysiek, telefonisch of digitaal. Het is echter niet mogelijk gebleken om 95% van de geboden dienstverlening online aan te vragen. We hebben ervoor gekozen om niet alle aanvragen online, via een webformulier mogelijk te maken. Dit omdat bepaalde aanvragen zo beperkt worden ingediend, dat het aantal aanvragen niet opweegt tegen de kosten van het bouwen van een webformulier.

Momenteel is er voor het jaar 2022 nog niet gesproken over een tevredenheidsonderzoek onder de inwoners en bedrijven. Wel willen we eind 2022 of begin 2023 een bereikbaarheidsonderzoek starten. Waarbij we gaan kijken naar onze bereikbaarheid op het gebied van telefonie, mail en social media.

Wat heeft het gekost in 2022?

Programma 4	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking	(tov begroot na wijziging)
Baten	620	674	889		215

Lasten	5.525	5.647	6.302	655
Saldo	(4.905)	(4.973)	(5.413)	(440)

Bedragen x 1.000

Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead

De gemeente als werkgever

Wat hebben we bereikt.

5.1.1- Interne beheersing

Stand van zaken

Het Rijk heeft wederom besloten de invoering van de rechtmatigheidsverklaring een jaar op te schuiven. Dit betekent dat de rechtmatigheidscontrole over 2022 nog op de "oude" manier wordt uitgevoerd door de accountant. Daarnaast heeft de voortgang in 2022 vertraging opgelopen in verband met wisseling van medewerkers en onderbezetting. Wel zijn enkele punten opgepakt en verbeterd, maar vooral zijn voorbereidingen getroffen voor een hernieuwde aanpak in 2023. De verdere doorontwikkeling van de interne beheersing (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) is daarmee grotendeels doorgeschoven naar 2023. In de auditcommissie is dit onderwerp diverse malen op detail besproken.

Wat hebben we bereikt.

5.1.2- Goede informatievoorziening

Stand van zaken

De implementatie van de Woo is vertraagd. Uitgangspunt voor de Woo is dat wij maximaal aansluiten bij (verplichte) landelijke ontwikkelingen en voorzieningen, en dus niets of in ieder geval zo weinig mogelijk zelf ontwikkelen. Aangezien de landelijke overheid, na een lange periode van onduidelijkheid, heeft besloten de voorziening voor actieve publicatie anders te ontwikkelen is er simpelweg nog géén voorziening waar wij op kunnen aansluiten om actief te publiceren.

Wat hebben we bereikt.

5.1.3- Plaats- en Tijdonafhankelijk Werken

Stand van zaken

In 2022 is prioriteit gegeven aan de doorontwikkeling van hybride werken. Hoe geven we hybride werken vorm binnen onze organisatie? Wat betekent het voor onze organisatie en onze inwoner? We hebben door middel van relatief kleine aanpassingen in het gebouwde de doorontwikkeling van hybride werken geoptimaliseerd. Ook is aandacht besteed aan trainingen die helpen onze medewerkers fit en adaptief te maken en houden binnen deze veranderingen die horen bij de doorontwikkeling van hybride werken.

Eind 2022 is begonnen aan het opstellen van een startnotitie voor het onderzoek naar de huisvesting. De startnotitie "toekomstbestendigheid gemeentehuis Oude IJsselstreek" zal begin 2023 af zijn.

Wat hebben we bereikt.

5.1.4- Communicatie en Participatie

Stand van zaken

We zoeken met onze communicatie en participatie de verbinding met onze inwoners, ondernemers en partners. We werken vanuit de 8 hoofdlijnen vanuit onze communicatievisie. We werken aan de beeldvorming van onze gemeente. In 2022 is een merkconcept ontwikkeld: Oude IJsselstreek maakt sterk! Dit merkconcept voeren we in fases in op momenten dat het past en kan. Op actuele onderwerpen zoals de aanpak energiearmoede, arbeidsmarktcommunicatie, woningbouw, opvang vluchtelingen (o.a. uit Oekraïne), VANG beleid (incl. een afvalscheidingscampagne), zijn extra communicatieactiviteiten en communicatiemiddelen ingezet, om inwoners zo goed mogelijk te informeren en te betrekken.

In december 2021 heeft de gemeenteraad het participatiebeleid en de participatieverordening vastgesteld. In 2022 is een participatiecoach aangesteld, die aanjager is voor de uitvoering van het beleid. Er is intern aandacht voor meer bewustwording van de rol van participatie. Op projectniveau, waaronder verschillende woningbouwprojecten (zowel voor flexwoningen als voor uitbreidingslocaties), is invulling gegeven aan participatie zowel fysiek met bijeenkomsten en ontmoetingen als online via de community onzeoudeijsselstreek.nl. Een jongerenraad en de kindergemeenteraad zijn gestart. Het online inwonerspanel 'Oude IJsselstreek spreekt' is bevraagd over afval en klimaat.

Wat hebben we bereikt.

5.1.5 Formatie

Stand van zaken

Hogere kosten meer benodigde inhuur

In 2022 is structureel en incidenteel extra menskracht ingezet om uitvoering te geven aan impulsen, extra taken en het niet verder laten oplopen van de werkdruk (o.a. door ziektevervanging).

Door de schaarste op de arbeidsmarkt is dit niet voor alle (specialistische) expertises gelukt. Ondanks alle (communicatie) middelen die zijn ingezet voor een aantrekkelijke werving en presentatie van de gemeente. Omdat met reguliere werving geen geschikte kandidaten of helemaal geen kandidaten konden worden geworven, moesten we noodgedwongen gebruik maken van externe inhuur. Dat heeft hogere kosten met zich meegebracht.

Groei naar ontwikkelgemeente

In 2022 is een inhaalslag gepleegd op opleidings- en coaching trajecten. Dit was nodig omdat we tijdens de coronaperiode (bijna) geen mogelijkheden hadden tot opleiden. Maar ook omdat we verder willen investeren in mensen zowel in denk- en uitvoeringskracht. Voor zowel de nieuwe (beleids)ontwikkelingen als voor going concern en bedrijfsvoering. Dit is gedeeltelijk gelukt. We blijven hier de komende jaren op investeren.

Ondersteuning in processen

We werken met een ruime flexibele schil om redenen zoals geschetst. Door inzet van allerlei soorten middelen en instrumenten is de werkdruk niet gedaald. Sterker nog, deze is toegenomen. Dit heeft naast de reguliere taken, impulsen en projecten ook te maken met onvoorziene (wereld) problemen waar de gemeentelijke overheid in moet participeren. We zijn voortdurend bezig om de processen te stroomlijnen en te vereenvoudigen.

Ziekteverzuim en vitaliteit

Het ziekteverzuim is in 2022 toegenomen. Hiermee zitten we op hetzelfde cijfer als in 2019 voor de coronacrisis. Hierin zijn wij niet de enige gemeente. Regionaal zien we dit ook. Dit ondanks het voortdurend aandacht besteden aan het voorkomen en herkennen van ziekteverzuim en de vitaliteit van de medewerkers. De belangrijkste reden is dat medewerkers die tijdens de coronaperiode thuis werkten zich minder snel ziekmelden. Dat effect is nu duidelijk verdwenen.

Wat hebben we bereikt.

5.1.6- Covid

Stand van zaken

In 2021 heeft het college het Uitvoeringsplan Covid-19 vastgesteld. In 2022 zijn er aanvullende maatregelen vastgelegd voor het resterende bedrag, afgestemd op de vragen uit de samenleving op dat moment. Het Uitvoeringsplan en de aanvullende maatregelen omvatten in totaal ruim 30 maatregelen die eind 2023 grotendeels moeten zijn afgerond. Van alle maatregelen is een groot deel al in gang gezet of zelfs afgerond. Belangrijke maatregelen die in 2022 zijn uitgevoerd zijn bijvoorbeeld een extra bijdrage aan de ondernemersverenigingen, de inzet van een buurtsportcoach en sociaal werkers als verenigingscoaches en de steunmaatregelen voor verenigingen en stichtingen. In 2023 werken we toe naar afronding van de maatregelen.

De gemeente als maatschappelijk verantwoord ondernemer

Wat hebben we bereikt.

5.2.1- Inclusief werkgeverschap 2022

Stand van zaken

Wij zijn een diverse organisatie omdat iedereen met een eigen unieke achtergrond met andere gebruiken, gewoonten, behoeften en andere visie welkom is en zich prettig voelt bij ons. We laten niet alleen een goed voorbeeld zien maar dragen onze manier van denken en werken daar waar mogelijk ook actief uit. We hebben inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in vaste dienst. Daarnaast hebben we een aantal mensen een tijdelijke opstap geboden, om door te kunnen groeien naar een vaste baan bij ons of elders. Als werkgever sluiten we aan bij de pilot 'maatschappelijke banen'.

Wat heeft het gekost in 2022?

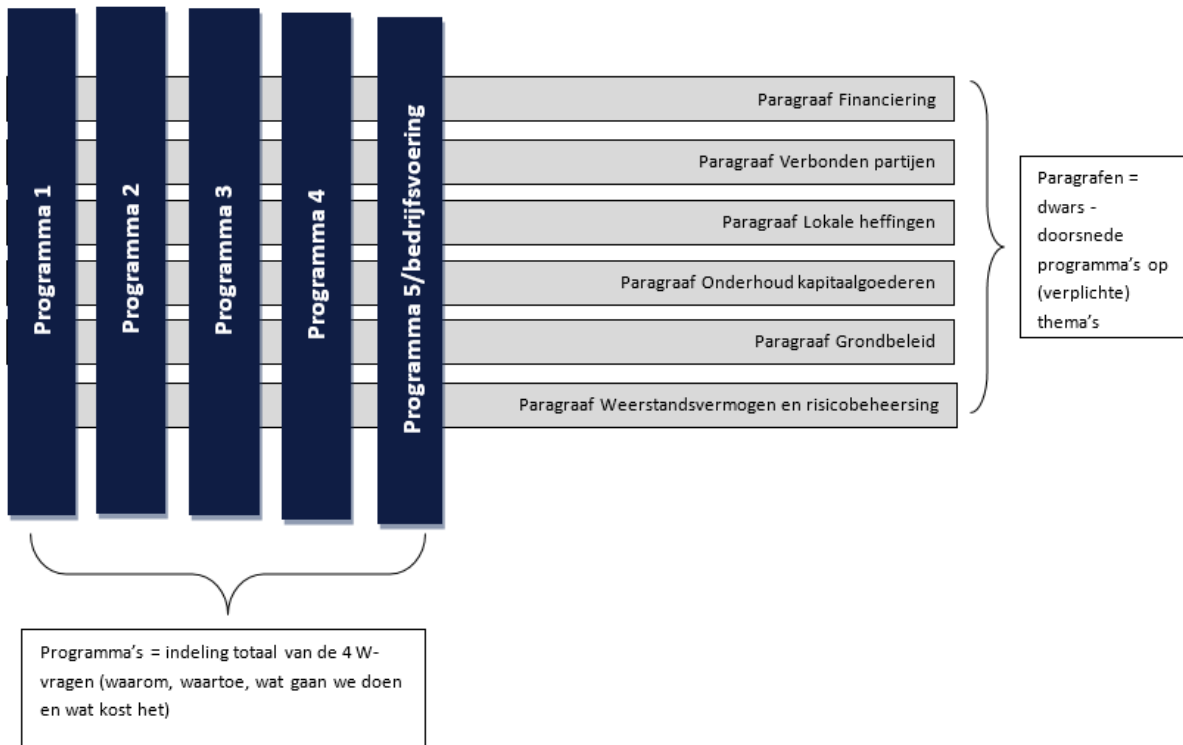
Overhead	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking wijziging)	(tov begroot na
Baten	403	1.203	2.204		1.001
Lasten	14.832	18.023	16.099		(1.923)
Saldo	(14.429)	(16.820)	(13.896)		2.924

Algemene dekkingsmiddelen	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking wijziging)	(tov begroot na
Baten	79.160	86.354	88.319		1.965
Lasten	49	49	-		(49)
Saldo	79.111	86.305	88.319		2.014

Bedragen x 1.000

Paragrafen

In de paragrafen geven we een dwarsdoorsnede van de begroting op een aantal onderwerpen door alle programma's heen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met wat gemeld is in de programma's zelf. Bedrijfsvoering is verantwoord onder het hoofdstuk 'bedrijfsvoering'.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering geeft inzicht in de financieringspositie en de beheersing van de risico's die aanwezig kunnen zijn bij het aantrekken en/of uitzetten (uitlenen) van middelen (geld). In deze paragraaf brengen we de kansen en risico's rond financiering in beeld.

Beleid

Bij het aantrekken en uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen. De belangrijkste kaders hierover zijn opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Financiële verordening, artikel 212 (2016)
- Treasurystatuut (2017). Het treasurystatuut is bij besluit in 2017 vastgesteld door de raad. Het treasurystatuut is de vertaling van het door de gemeente gehanteerde treasurybeleid. In dit statuut zijn de doelstellingen, richtlijnen en limieten van het beleid vastgesteld. Doel van het treasurybeleid is enerzijds om op een verantwoorde wijze een zo goed (lees: hoog) mogelijk rendement te maken op belegde gelden. Anderzijds is het doel om op een verantwoorde wijze gelden aan te trekken tegen een zo aantrekkelijk (lees: laag) mogelijke rente. Kort gezegd levert een actief en gedegen treasurybeleid de gemeente juist geld op, respectievelijk bespaart het de gemeente geld.
- Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Op de bepalingen in deze wet berust het treasurystatuut. Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Financiering

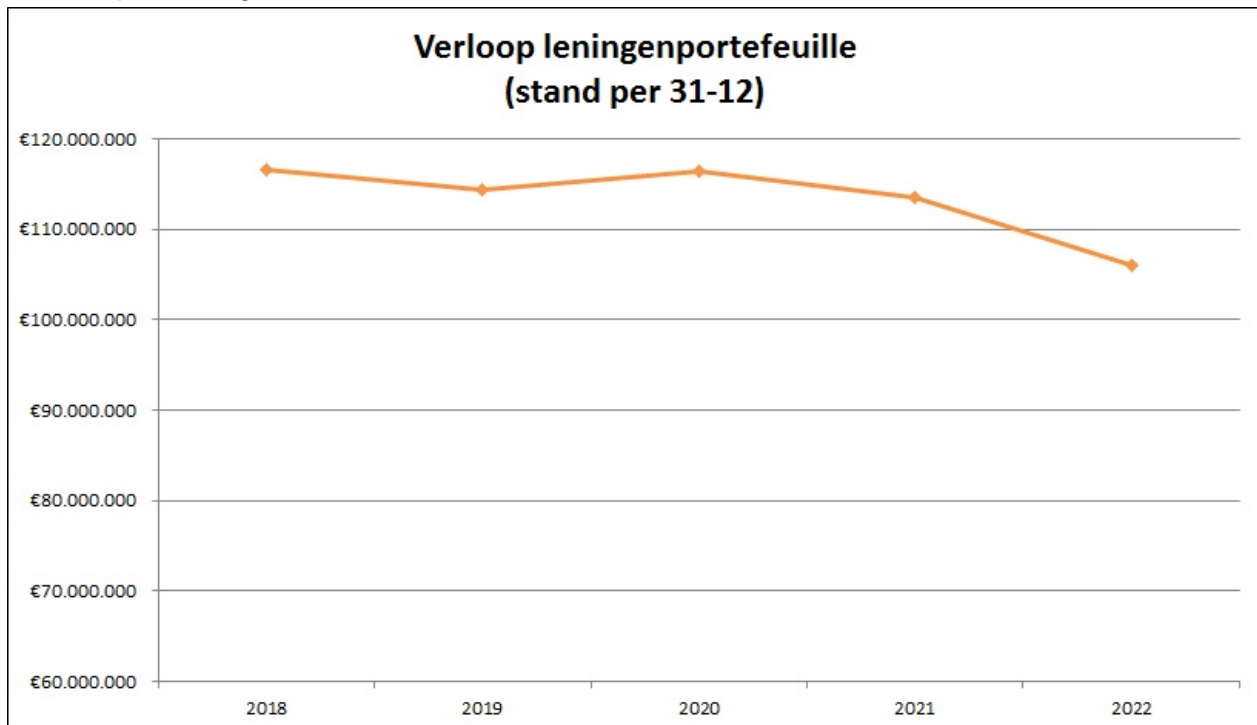
Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is het verschil tussen de boekwaarde van de investeringen en de vaste financieringsmiddelen. Deze zijn terug te vinden op de balans. Onder vaste financieringsmiddelen verstaan we de reserves en voorzieningen plus de vaste geldleningen. Hierbij houden we rekening met investeringen waartoe is besloten (nieuwe investeringen). Een eventueel financieringstekort wordt eerst opgevangen door het opnemen van het goedkope kasgeld (tot de kasgeldlimiet - zie onder kasgeldlimiet-). Voor het overige deel wordt een vaste geldlening aangetrokken. Dit jaar zijn de financieringsmiddelen minder dan de financieringsbehoefte. Omdat daarnaast ook de voorraden voorgefinancierd worden, is het restant opgevangen door kasgeld aan te trekken.

Financieringsbehoefte (x 1.000)	31-12-2022
Financieringsbehoefte	
Boekwaarde (im)materiële vaste activa	135.795
Boekwaarde financiële vaste activa	11.604
<i>Totaal financieringsbehoefte</i>	147.399
Financieringsmiddelen	
Reserves (inclusief jaarrekeningresultaat)	38.155

Vorzieningen	5.781
Vaste geldleningen *	106.078
Totaal financieringsmiddelen	150.015
Financieringsoverschot	2.615

De gemeente heeft behoefte aan externe financiering voor het herfinancieren van de huidige (aflopende) geldleningen, voor het bekostigen van investeringen, grondexploitaties en voor tijdelijke liquiditeitsbehoeften van de exploitatie uitgaven.

Leningenportefeuille (x 1.000)		2022
Stand leningen per 1 januari		113.565
Reguliere aflossingen		17.487
Nieuwe leningen*		10.000
Stand leningen per 31 december		106.078

* Er is dit jaar 1 vaste geldlening aangetrokken van € 10 miljoen op 2 mei.

Renteschema

In onderstaand overzicht presenteren wij het rente schema van het 2022.

De totaal verschuldigde rente over onze langlopende leningen en het kort geld, minus de rente die wij ontvangen vanuit de bouwgronden in exploitatie, worden middels de kapitaallasten uiteindelijk verdeeld over de diverse taakvelden.

Renteschema		2022
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.827.636
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		0
Saldo externe rentelasten en rente baten		1.827.636
c1. Doorberekende rente aan de grondexploitatie	-106.375	
c2. Doorberekende rente van projectfinanciering aan taakvelden	0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen	0	
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente		-106.375
d1. Rente over eigen vermogen	0	
d2. Rente over voorzieningen	0	
Aan taakvelden toe te rekenen interne rente		0
Totaal aan taakvelden toegerekende rente		1.721.261
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		1.721.261
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Activa

We kennen financiële en (im) materiële vaste activa. De meeste investeringen vinden plaats onder de materiële vaste activa. Deze investeringen bestaan uit investeringen met maatschappelijk nut en investeringen met economisch nut. Investerings die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Investerings met maatschappelijk nut hebben geen mogelijkheid tot het verwerven van inkomsten, zoals wegen en bruggen.

Op het moment dat een investering wordt gedaan, worden de kapitaallasten berekend en meegenomen in de exploitatie. De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. Als de investering helemaal is afgeschreven (bijvoorbeeld na 10 jaar), vallen de afschrijvingslasten vrij. Elk jaar hebben we daardoor zogenaamde 'vrijval' in de afschrijving. Dit is in feite de ruimte voor nieuwe investeringen, uitgaande van een vast bedrag per jaar voor kapitaallasten.

Grote projecten en/of investeringen

Dit jaar zijn er ook weer diverse projecten uitgevoerd of gestart met de voorbereiding: Zie overzicht investeringen boven de € 10.000 in de jaarrekening onder 4.1 Vaste activa.

Risicobeheer

Wij zijn als gemeente voor onze uitgaven afhankelijk van externe financiering. De gemeente leent alleen geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken binnen de kaders van de Wet Fido en het treasurystatuut. Er is sprake van totaalfinanciering; de gemeente trekt geen financiering aan voor specifieke projecten. Totaalfinanciering houdt in dat de gemeente alle uitgaven samen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De gemeente gebruikt bij de financiering geen ingewikkelde financiële producten, zoals derivaten.

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal. We sluiten een langlopende lening af zodra de hoogte van de kortgeldleningen de kasgeldlimiet met een derde opeenvolgend kwartaal overschrijdt. Wij benutten de kasgeldlimiet zo maximaal mogelijk, aangezien de rente voor kortlopende leningen momenteel zeer laag is. In 2021 was het rentepercentage voor het kortgeld het gehele jaar negatief, waardoor we rente hebben ontvangen.

Kasgeldlimiet (x 1.000)	2022
Begrotingstotaal per 1 januari 2022	109.251
Vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	9.286
Gemiddeld opgenomen kortlopende leningen	800
Ruimte (+)	8.486

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is dat gemeenten hun leningenportefeuille zodanig spreiden, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. De renterisiconorm geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente.

De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen af gezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen. Navolgend schema laat de berekening over 2021 zien.

Renterisiconorm (x 1.000)	2022
Renterisiconorm	
Lasten begroting	109.251
Percentage risiconorm	20%
Totaal renterisiconorm	21.850
Aflossingen en renteherzieningen	
Reguliere aflossingen geldleningen	17.487
Geldleningen met renteherziening	0
<i>Totaal aflossingen en renteherzieningen</i>	17.487
Ruimte (+)	4.363

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn partijen waar de gemeente een bestuurlijke relatie mee heeft en waarin we een financieel belang hebben. We hebben een zetel in het bestuur (vertegenwoordiging) of we hebben vanwege eigendom van aandelen stemrecht in de aandeelhoudersvergadering. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die in geval van een faillissement achterblijven.

Beleid

Het BBV schrijft voor om van de verbonden partijen een samenvattend overzicht te geven en onderscheid te maken in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen/verenigingen en coöperaties/vennootschappen. Conform onze financiële verordening (verordening op grond van artikel 212 gemeentewet), lichten we de verbonden partijen op hoofdlijnen toe in deze paragraaf. Het gaat hierbij om partijen met aanmerkelijk financieel belang (dit zijn partijen waar we minimaal € 50.000 per jaar aan bijdragen). Per verbonden partij zijn de doelstellingen, activiteiten, ontwikkelingen en risico's benoemd. De paragraaf sluit af met het financieel overzicht.

De wijze waarop de verbonden partijen bijdragen aan het realiseren van onze maatschappelijke opgaven is in de programma's van deze begroting inzichtelijk gemaakt.

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (Doetinchem)			
Relatie met de programma's	1. De gemeente waar het goed wonen is.		
Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van alle wettelijke archieftaken voor de acht gemeenten in de Achterhoek. • Uitvoeren van de zogenoemde "Staring-taken" (diensten op het gebied van behoud van en onderzoek naar streekcultuur en -historie). Voor 15 gemeenten in Achterhoek en Liemers. 		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Het beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen conform de Archiefwet. • Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de (8) gemeenten in de Achterhoek. • Het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord. 		
Deelnemende partijen	<table border="0"> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk
<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk 		
Bestuurlijk belang	De burgemeester neemt namens Oude IJsselstreek zitting in het Algemeen Bestuur.		
Ontwikkelingen	Het ECAL richt zich de komende jaren vooral op het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en houden van archieven. Hierbij hoort ook het digitaliseren van de archieven en collecties. Voor 2019-2022 is een bijdrage per jaar vastgesteld voor vier jaar.		

Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Geen.
--	-------

GGD Noord- en Oost Gelderland (Warmsveld)				
Relatie met de programma's	Programma 2. Een leefbare gemeente			
Doelstelling	De Gemeentelijke Gezondheids Dienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. Vanuit het missiestatement ' <i>een gezond houvast</i> ' bewaakt, beschermt en bevordert de GGD NOG de gezondheid van inwoners in de regio Noord en Oost-Gelderland.			
Activiteiten	<p>De GGD NOG geeft met zijn werkzaamheden invulling aan de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de publieke gezondheid van haar inwoners. Daarnaast voert de GGD NOG ook een aantal wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg) uit.</p> <p>De basistaken van de GGD NOG zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdgezondheid (4-18 jaar) • Infectieziektebestrijding • Vaccinaties • Medische milieukunde • Technische hygiënezorg • Maatschappelijke zorg • Beleidsadvisering • Epidemiologie • Gezondheidsbevordering • Bevolkingsonderzoeken • Forensische zorg <p>Bovenstaande basisdienstverlening is voor alle deelnemende gemeenten gelijk op basis van een financiële bijdrage per inwoner.</p> <p>De GGD NOG voert daarnaast ook nog aanvullende dienstverlening tegen betaling uit: de plustaken. Een overzicht van alle plustaken staat hier.</p>			
Deelnemende partijen	<p>De GGD NOG heeft als werkgebied de regio's Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe. De onderstaande 22 gemeenten nemen deel aan de GGD NOG:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Epe • Ermelo • Harderwijk • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen </td> </tr> </tbody> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Epe • Ermelo • Harderwijk • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Epe • Ermelo • Harderwijk • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen 		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Volksgezondheid (wethouder H.W. Ankersmit) is lid van het Algemeen Bestuur.			
Ontwikkelingen	<p>Het Algemeen Bestuur heeft een Bestuursagenda voor de periode 2019 - 2023 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten voor de GGD in de jaren 2019-2023. De GGD NOG werkt volgens de benadering van '<i>positieve gezondheid</i>'.</p> <p>In de Bestuursagenda 2019 - 2023 '<i>NOG Gezonder</i>' staan vier prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NOG gezondere jeugd • NOG gezondere leefomgeving • NOG gezonder oud worden • NOG gezondere leefstijl <p>Voor alle vier de bovenstaande prioriteiten geldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De GGD NOG sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen en bij het gezondheidsbeleid van de gemeenten. 			

	<ul style="list-style-type: none"> • GGD NOG en gemeenten investeren samen in preventie en gezondheidsbevordering om gezondheidswinst te behalen. Daarbij is er specifiek aandacht voor het verkleinen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van een gezonde leefstijl. • De GGD NOG besteedt specifieke aandacht aan het bereiken van kwetsbare groepen (mensen met een lage sociaaleconomische status, in armoede, laaggeletterdheid, nieuwkomers en psychisch kwetsbare mensen). • De GGD NOG zoekt innovatieve strategieën om het bereik en de effecten van gezondheidsprogramma's verder te vergroten. <p>Meer informatie is te vinden in de Bestuursagenda 'NOG Gezonder 2019 - 2023'.</p> <p>De GGD NOG werkt de prioriteiten uit de Bestuursagenda jaarlijks verder uit in een Programmabegroting. De Programmabegroting bestaat uit vijf onderdelen: Jeugdgezondheid, Algemene Gezondheidszorg, Kennis en Expertise, Organisatieprojecten en Overhead.</p> <p>GGD NOG Robuust</p> <p>Tenslotte werkt de GGD NOG aan de uitvoering van het plan van aanpak GGD NOG Robuust. Dit is de werktitel voor het aanpakken van een aantal aandachtspunten om de kwetsbaarheden in de organisatie te verminderen. Met GGD NOG Robuust gaat de GGD NOG beter inspelen op de vraag van gemeenten, onder andere op Medische Milieukunde, en maakt de GGD NOG vanuit partnerschap afspraken met gemeenten over de uitvoering van specifieke taken. Daarnaast vindt er versterking van de organisatie plaats in dataveiligheid, bedrijfsvoering en communicatie. Tenslotte maakt de GGD NOG meer werk van het werven en binden van goede medewerkers aan de organisatie.</p>
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	<p>Het Algemeen Bestuur heeft de onderstaande risico's als belangrijkste risico's voor het risicomanagement vastgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inhoudelijke risico's en risico's in de opbrengsten; 2. Risico's door personele omstandigheden; 3. Risico's in de bedrijfsvoering; <p>Bovenstaande risico's zijn gekwantificeerd om het weerstandsvermogen te bepalen. Het weerstandsvermogen was de afgelopen jaren met een percentage van vrijwel 100% op orde.</p>

Omgevingsdienst Achterhoek (Hengelo Gld.)			
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het uitvoeren van omgevingsrecht conform de landelijke kwaliteitscriteria.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieuwetgeving en aanverwante specialismen.		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Aalten • Gemeente Berkelland • Gemeente Bronkhorst • Gemeente Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Lochem • Gemeente Montferland • Gemeente Oost Gelre • Gemeente Oude IJsselstreek 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Winterswijk • Gemeente Zutphen • Provincie Gelderland
Bestuurlijk belang	Wethouder Hiddinga neemt namens de gemeente deel aan het Algemeen Bestuur.		
Ontwikkelingen	In 2017 is gestart met output financiering. Voor de producten wordt gebruikt gemaakt van het door de ODA gemaakte productenboek. De komende tijd zal met de ODA samengewerkt worden aan de implementatie van de Omgevingswet. De ODA voert voor de gemeenten ook de energie controles bij bedrijven uit. Hierbij is het uitgangspunt om de voordelen aan de bedrijven te laten zien en hierbij ook een milieu voordeel te behalen.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De Omgevingsdienst Achterhoek is een uitvoeringsorganisatie die - met de Gelderse Maat als uitgangspunt - conform wet- en regelgeving uitvoering geeft aan vergunningverlening, toezicht en handhaving (de zgn. VTH-taken). Formeel blijven de deelnemende organisaties hiervoor verantwoordelijk. Voor zover er sprake is van zelfstandige beleidsvoornemens hebben die hoofdzakelijk betrekking op het niveau van bedrijfsvoering.		

Regio Achterhoek (Doetinchem)	
Relatie met de programma's	<ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente waar het goed wonen is 2. Een leefbare gemeente 3. De werkende gemeente 4. De dienstverlenende gemeente

Doelstelling	GR Regio Achterhoek zet zich in voor een krachtige regio die snel en besluitvaardig samenwerkt om de Achterhoek economisch sterk te houden. Overheid, Ondernemers en Maatschappelijke organisaties werken hiervoor samen. De inhoudelijke basis voor de samenwerking is de Achterhoek Visie 2030, opvolger van het Strategiedocument Agenda2020.	
Activiteiten	<p>De Achterhoek Raad heeft de Achterhoek Visie 2030 vastgesteld. Op basis van deze visie bepaalt de Achterhoek Board samen met de Achterhoek Thematafels de inhoudelijke activiteiten, die worden beschreven in de jaarplannen. De Achterhoek Raad ziet toe op de voortgang. De uitvoering van deze inhoudelijke activiteiten gebeurt aan de volgende zes Thematafels:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smart werken en Innovatie • Onderwijs en Arbeidsmarkt • Wonen en Vastgoed • Mobiliteit en Bereikbaarheid • Circulaire energie en Energietransitie • De Gezondste Regio <p>De GR Regio Achterhoek blijft bestaan naast de nieuwe structuur en voert de volgende taken uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert de regie op de algehele samenwerking • Faciliteert het opstellen en uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030, de jaarplannen en bijbehorende investeringsagenda • Adviseert Board en Raad over de lobby en subsidies en levert hiervoor ook de capaciteit 	
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk
Bestuurlijk belang	Burgemeester Van Dijk heeft zitting in het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Daarnaast zijn we bestuurlijk vertegenwoordigd aan alle zes Thematafels.	
Ontwikkelingen	<p>Er zijn veel nieuwe ontwikkelingen, inzichten en cijfers waardoor de Achterhoek Visie2030 toe was aan een herijking. De Achterhoek presenteert zich als de eerste SDG-regio van Nederland en heeft in de herijkte visie de duurzame ontwikkelingsdoelen opgenomen. De herijkte visie is op 26 september 2022 unaniem aangenomen door de Achterhoek Raad.</p> <p>Wegens de nationale en provinciale opgaven voor het landelijk gebied en omdat de huidige samenwerkingsstructuur van thematafels daar niet voldoende op aansluit heeft Regio Achterhoek besloten om al dan niet tijdelijk twee extra bestuurlijke gremia aan de samenwerking toe te voegen, namelijk de Stuurgroep Ruimtelijk perspectief en het Bestuurlijk overleg Gelders Programma Landelijk Gebied. De gemeente is in beide overleggen bestuurlijk vertegenwoordigd.</p>	
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Geen	

Stadsbank Oost Nederland (Enschede)	
Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)
Doelstelling	<p>Op zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorzien in de behoefte aan sociaal geldelijk krediet; • regelen van schulden van personen in financiële moeilijkheden conform de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening;]. • voorzien in budgetbeheer; • voorzien in bewindvoering;
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • kredietverlening • budgetbeheer • bewindvoering • schuldhelpverlening • verzorgen van aanvragen wet schuldsanering natuurlijke personen

Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Almelo • Berkelland • Borne • Bronckhorst • Dinkelland • Enschede • Haaksbergen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hellendoorn • Hengelo (O) • Hof van Twente • Lochem • Losser • Montferland • Oldenzaal • Oost Gelre 	<ul style="list-style-type: none"> • Oude IJsselstreek • Rijssen-Holtten • Tubbergen • Twenterand • Wierden • Winterswijk
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder sociale zaken is vanuit het college lid van het Algemeen Bestuur, een lid van het college is plaatsvervangend lid.		
Ontwikkelingen	<p>De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is ingegaan per 1 juli 2012. In algemene zin zien we een verslechterende financiële positie voor een deel van onze inwoners. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van financiële ondersteuning om (dreigende) schulden op te lossen.</p> <p>Sinds 2018 voeren we de intake voor de dienstverlening van de Stadsbank uit in eigen beheer. De Stadsbank is actief met de gemeenten in gesprek om de dienstverlening beter in te richten en aan te sluiten bij de behoeften van de gemeenten.</p> <p>In november heeft het college ingestemd met de Klantreis 2023. In deze klantreis staan vernieuwde werkafspraken tussen de Stadsbank Oost Nederland en de gemeente Oude IJsselstreek. Belangrijke wijziging is dat de Stadsbank meer op locatie zal zijn, zowel op locatie bij Stoer als bij de gemeente. Doelstelling hierbij zal zijn dat de afstand wordt verkleind en processen zijn versneld. Dit zijn doelstellingen waar de gemeente veel waarde aan hecht, voor de inwoner en voor het proces.</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De in gang gezette registratie en verantwoording van de geldstroom vormt een vast onderdeel van bestuurlijke rapportages vanuit het sociaal domein.		

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland(Zutphen)	
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente
Doelstelling	Het gemeenschappelijk en op regionaal niveau uitvoeren van veiligheidsbeleid, specifiek gericht op brandweertaken, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en multidisciplinaire samenwerking, zowel preventief als repressief.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • inventariseren van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crisis in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen als ook in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over: <ul style="list-style-type: none"> ○ het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; ○ het beperken van brandgevaar; ○ het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; ○ het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; ○ voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; ○ instellen en in stand houden van een brandweer; ○ instellen en in stand houden van een GHOR; ○ voorzien in de meldkamerfunctie; ○ aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; ○ inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de eerder genoemde taken.

Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronkhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg • Epe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ermelo • Harderwijk • Hattem • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet • Oldebroek 	<ul style="list-style-type: none"> • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft de gemeente vertegenwoordigt in het algemeen bestuur.		
Ontwikkelingen			
Risico's en getroffen beheersmaatregelen			

Stichting Achterhoek Toerisme(Borculo)	
Relatie met de programma's	3. De werkende gemeente
Doelstelling	Gemeenten en bedrijfsleven willen de vrijetijdsector ontwikkelen tot een grotere economische drager in de Achterhoek. Door middel van vernieuwende marketing en fysieke producten meer bezoekers te genereren die langer in de Achterhoek willen verblijven, meer willen besteden en een herhalingsbezoek plannen. Daarnaast draagt STAT zorg voor een goede infrastructuur qua routes ed.
Activiteiten	Ondersteuning voor de leden voor allerlei toeristische activiteiten. Daarnaast overkoepelend orgaan en sparring partner voor de gemeenten in de Achterhoek op het gebied van toerisme en recreatie.
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronkhorst • Doetinchem • Lochem • Montferland <ul style="list-style-type: none"> • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk • Zutphen • Doesburg
Bestuurlijk belang	De acht Achterhoekse gemeenten plus Lochem nemen deel in het bestuur. Door formeel een besluit te nemen tot deelneming in de stichting werd een correcte juridische procedure gevolgd, waardoor gemeentelijke vertegenwoordigers niet meer op persoonlijke titel deelnemen.
Ontwikkelingen	In de visie van STAT over de huidige periode staat vermeld dat STAT zich bezighoudt met doorontwikkeling van regiomarketing, versterking van de route infrastructuur, het opzetten kennisontwikkelingstraject en grip op Gastheerschap en informatievoorziening in de regio.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Risicovol voor de gemeente is dat ze de ondersteuning van Stichting Achterhoek Toerisme (STAT) op toeristisch gebied mist wanneer deze uit beeld verdwijnt. Met STAT worden meerjarige contracten afgesloten die voor de gemeente een risico betekenen wanneer STAT ophoudt te bestaan. De stichting is afhankelijk van de bijdrage van gemeenten voor de uitvoering van hun activiteiten. Mochten deze inkomsten teruglopen, door bijv. een steeds meer terugtrekkende overheid die meer aan de markt overlaat, of door een slechte financiële situatie bij gemeenten, dan loopt de stichting het risico om haar taken voor de gemeenten niet meer te kunnen uitvoeren. Ook spelen de politieke agenda's van de verschillende gemeenten hierbij een rol. STAT moet van toegevoegde waarde blijven voor de gemeenten.

	De gemeente OIJ huurt bij STAT een regio coördinator in die ingezet wordt voor toeristische productontwikkeling en lokale promotie en marketing. De regio coördinator ondersteunt daarbij tevens de nieuwe toeristische organisatie in OIJ. Mocht STAT dit niet meer kunnen doen, dan heeft dit gevolgen voor deze inhuurstructuur en voor de toeristische organisatie in Oude IJsselstreek.
--	--

BNG Bank (Den Haag)	
Primair doel	Bankier van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang.
Activiteiten	De strategische doelstelling van de bank is het behoud van substantiële marktaandeelen in Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk dividend voor de aandeelhouders.
Deelnemende partijen	De Staat is houder van 50% procent van de aandelen, de andere 50% is verdeeld onder gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.
Financieel	Wij bezitten 161.460 aandelen. In deze jaarrekening 2022 wordt een dividend opbrengst verantwoord van € 368.129. Deze begrotingsperiode 2023-2026 begroten we € 350.000 per jaar.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Allander N.V. (Arnhem)	
Primair doel	Netwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland.
Activiteiten	Kernactiviteit is het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit.
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland en Noord Holland, Falcon BV en de gemeente Amsterdam bezitten 75% van de aandelen. De overige 25% is verdeeld over diverse gemeenten.
Financieel	Wij bezitten 580.414 aandelen. In deze jaarrekening 2022 wordt een dividend verantwoord van € 364.045. De begrotingsperiode 2023-2026 begroten we € 350.000 per jaar.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.

Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Vitens (Utrecht)	
Primair doel	Drinkwaterbedrijf dat drinkwater levert aan 5,6 miljoen klanten.
Activiteiten	Verantwoordelijk voor een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders bestaan uit provincies en gemeenten.
Financieel	Wij bezitten 40.057 aandelen. In 2022 wordt geen dividend uitgekeerd over 2021. We begroten voor 2023-2026 ook geen dividend.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
STOER B.V.	
Primair doel	STOER B.V. is per 1 januari 2021 opgericht door de gemeente Oude IJsselstreek als het participatiebedrijf van de gemeente; een bijzonder bedrijf dat tot in de diepste vezels opereert vanuit de visie op de uitvoering van de Participatiewet 'Transformatie in de kijk op werk'.
Activiteiten	STOER geeft namens de gemeente Oude IJsselstreek uitvoering aan een aantal activiteiten die behoren tot de werkzaamheden op grond van de Participatiewet. Loopbaanbegeleiding vormt de basis van de dienstverlening van STOER
Deelnemende partijen	Gemeente is houder van 100% van de aandelen
Financieel	Gemeente is houder van 100% van de aandelen, De gemeente voert de financiële administratie voor STOER. De kosten die STOER maakt worden hierin separaat geadmistreerd en aan STOER doorbelast. Voor de werkzaamheden die STOER uitvoert ontvangt zij jaarlijks een vergoeding van de gemeente, gelijk aan de werkelijke kosten. Deze werkwijze leidt ertoe dat de totale baten en lasten van STOER tevens in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen. Een verzoek tot het aanmerken van een fiscale eenheid voor de BTW tussen de gemeente en STOER is nog in behandeling bij de Belastingdienst. Het bij oprichting geplaatste kapitaal bedraagt € 10.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder; de burgemeester is vertegenwoordiger van de gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen. De kans hierop schatten wij in op nihil.

Financieel overzicht

Verbonden partij (x € 1.000)	Bijdrage 2022 primitief	Bijdrage 2022 na wijziging	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat
			1-1-2022	31-12-2022	1-1-2022	31-12-2022	
Regio Achterhoek	264	265	6.726	7.150	20.136	15.408	124
GGD Noord- en Oost Gelderland	670	688	2.912	2.656	9.902	8.181	-487
VNOG	2.119	2.093	15.524	17.183	38.214	35.715	2.360
ODA	639	919	416	0	1.656	2.744	-384
Stadsbank ON	300	342	971	1.349	14.534	15.199	366
Erfgoedcentrum Ecal	166	163	193	106	662	600	-87
Stichting Achterhoek Toerisme	64	64	0	0	1.859	1.874	0
Totaal	4.222	4.534	26.742	28.444	86.963	79.721	1.892

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is bestemd (rioolheffing, afvalstoffenheffing) als heffingen waarvan de besteding niet van tevoren is bestemd (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting). Uit het overzicht “algemene dekkingsmiddelen” blijkt overigens van welke omvang het budgettaire belang is van met name de niet-bestemde heffingen. Dat inzicht, gekoppeld aan het inzicht over omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang, omdat de budgettaire positie van de gemeente mede wordt bepaald door de wijze waarop het lokale belastinginstrument wordt gehanteerd.

Beleid

Het beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de door de raad vastgestelde verordeningen. Om een goed overzicht te behouden in de actuele stand van zaken, stellen we jaarlijks een nieuwe verordening vast.

De gemeente Oude IJsselstreek kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

Belasting/ heffing	Omschrijving
Marktgelden	Geheven voor innemen standplaatsen op warenmarkt Silvolde, Terborg, Ulft, Gendringen en Varsseveld.
Precariobelasting	Geheven voor het verlenen van een standplaats op gemeentegrond
Lijkbezorgingrechten	Geheven voor gebruik algemene begraafplaatsen Varsseveld en Terborg. Eventuele overschotten of tekorten worden conform besluit verrekend met de reserve.
Leges	Deze betreffen diverse gemeentelijke leges (bouwvergunning, uittreksels etc.)
Toeristenbelasting	Belastingheffing van personen die niet in de gemeentelijke bevolkings-administratie zijn opgenomen, maar die tegen betaling/vergoeding wel verblijf houden door overnachtingen in bijv. hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeermiddelen.
OZB niet - woningen	Wordt geheven van zowel eigenaren als gebruikers van niet-woningen.
Woonlasten	Dit zijn de onroerende-zaakbelastingen zakelijk recht woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tezamen. De opbrengsten OZB-woningen is conform besluit met 3% gestegen. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een kostendekkend tarief gehanteerd.
Reinigingsrechten	Reinigingsrecht voor bedrijven en instellingen die geringe (passend in de normale containers) hoeveelheden afval aanbieden en de gemeente hebben verzocht afval tijdens normale inzamelingsactiviteiten mee te willen nemen.
Precariorechten	Geheven voor het gebruik maken van een met vergunning verleende standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.
Reclamebelasting	Deze belasting is vanaf 2017 ingevoerd voor het centrum van Varsseveld en vanaf 2019 en 2020 ook voor bedrijventerrein Akkermansweide in Terborg, centrum Terborg en kerngebied Ulft voor openbare aankondigingen. Wij innen deze belasting in feite als tussenpersoon. De inkomsten worden verrekend met door de gemeente gemaakte kosten. Het restant wordt rechtstreeks doorbetaald aan de desbetreffende ondernemersfonds. Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Tarieven

Tarieven diverse heffingen	2021	2022
Onroerende-zaakbelastingen		
Eigenaren van woningen, in % van de waarde	0,15635%	0,13552%
Gebruikers van niet-woningen, in % van de waarde	0,15735%	0,15134%
Eigenaren van niet-woningen, in % van de waarde	0,19460%	0,17863%
Afvalstoffenheffing		
Meerpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer	195,00	219,48
Meerpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer	285,00	315,48
Eénpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer	145,90	164,04
Eénpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer	235,80	260,04
Extra grote grijze container	285,00	315,48
Reinigingsrechten		
Standaard containerset met kleine grijze container	174,00	179,28

Standaard containerset met een grote grijze container	231,00	237,96
Rioolheffing		
Per aansluiting	231,00	231,00
Toeristenbelasting		
Per overnachting	1,33	1,37
Precariorechten		
Dagtarief	13,85	13,85
Jaartarief	571,80	571,80

Opbrengsten

Opbrengsten belastingen/ heffingen (x 1.000)	Werkelijk 2021	Begroot voor wijziging 2022	Begroot na wijziging 2022	Werkelijk 2022
OZB woningen	6.242	6.197	6.197	6.166
OZB niet-woningen	2.668	2.635	2.609	2.622
Afvalstoffenheffing	3.102	3.547	3.547	3.552
Rioolheffing woningen	3.932	3.910	3.910	3.948
Rioolrecht bedrijven	220	220	220	220
Leges	1.235	724	781	1.161
Lijkbezorgingsrechten	129	125	125	187
Marktgelden	20	20	20	21
Reinigingsrechten	30	35	35	30
Toeristenbelasting	144	160	160	164
Precariobelasting	5	6	6	11
Reclamebelasting	69	51	150	153
Totaal	17.796	17.630	17.760	18.235

Lasten- en batenoverzicht van de kostendekkende tarieven

Afvalstoffenheffing + reinigingsrecht		Lijkbezorgingsrechten	
Kosten Afval	3.322	Kosten begraafplaatsen	54
Opbrengsten afval excl. heffingen	753	Opbrengsten begraafplaatsen	1
Reinigingsrechten	30	Netto kosten Begraafplaatsen	54
Netto kosten Afval	2.539	Salaris + overhead	120
Salaris + overhead	468	Kapitaallasten	7
BTW	425	Onttrekking reserve	6
Rente	27	Totale kosten	187
Resultaat tbv reserve afval	94		
Totale kosten	3.553	Opbrengst heffingen	187
Opbrengst heffingen	3.553	Dekking	100%
Dekking	100%		

Rioolheffing		
Kosten Riolering	3.033	
Opbrengsten Riolering excl. heffingen		12
Rioolheffing bij bedrijven		220
Netto kosten Riolering		2.801
Salaris + overhead	520	
BTW	475	
Rente	521	
Onttrekking bufferfonds riolering	-369	
Totale kosten		3.948
Opbrengst heffingen		3.948
Dekking		100%

Algemene dienstverlening		
Kosten algemene dienstverlening	35	
Overige opbrengsten		
Netto kosten algemene dienstverlening		35
Salaris + overhead	418	
Totale kosten		453
Opbrengst overige dienstverlening		311
Dekking		69%

Markten		
Kosten markten	32	
Overige opbrengsten		
Netto kosten markten		32
Salaris + overhead	19	
Totale kosten		51
Opbrengst heffingen		21
Dekking		41%

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslagen van de woonlasten. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen per saldo niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau.

In 2022 is een totaalbedrag van € 352.414 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden. Dit is 2,57 % van de totaal geraamde opbrengsten gemeentelijke belastingen die voor gemeentelijke kwijtschelding in aanmerking komt. In 2021 werd in totaliteit ruim € 344.000 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf zijn conform de voorschriften in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente opgenomen.

De kapitaalgoederen zijn grofweg als volgt te rubriceren:
Infrastructuur:

Wegen

Civiel technische kunstwerken

Riolering

Gemeentelijke gebouwen

Water

Voorzieningen:

Openbaar groen

Speelplaatsen

Openbare verlichting

Het onderhoud van kapitaalgoederen legt beslag op een belangrijk deel van de middelen en komt in bijna alle programma's voor. De kapitaalgoederen zijn vaak van groot belang voor het realiseren van de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud en beheer, conform de financiële verordening (art. 212 Gemeentewet). Niet alleen vanuit het financiële belang, maar ook vanuit het belang van de inwoner.

Beleids- en beheerplannen

De beleidsplannen stellen we tenminste eens in de 10 jaar vast, conform de eisen van de provincie. Dit betreft de inrichting van de openbare ruimte en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, verlichting, straatmeubilair, sportfaciliteiten, water, wegen, riolering, kunstwerken en gebouwen. Eens in de vier jaar evalueren we de beheerplannen en zo nodig stellen we ze bij.

De volgende nota's zijn vastgesteld:

Beleidsstuk/ beheerplan	Planperiode	Inhoud/opmerking
Wegenbeleidsplan	2019 - 2023	In dit beleidsplan zijn de kaders voor het wegbeheer vastgelegd. Op basis van de in dit beleidsplan gemaakte keuzes worden de verhardingen binnen de gemeente beheerd en wordt uitvoering gegeven aan onderhoudsmaatregelen.
Openbare verlichting beleid Beleidsnotitie "Licht in de openbare ruimte"	2022 - 2026	De beleidsnotitie begin 2022 vastgesteld. Deze korte beleidsnotitie is een aanvulling op en actualisatie van het beleidsplan openbare verlichting 'Licht op maat 2012-2016'. Het beleidsplan en de beleidsnotitie vormen samen een actueel kader.
Openbare verlichting Vervangingsplan	2022 - 2025	In 2022 is uitvoering gegeven aan het nieuwe vervangingsplan als vervolg op de nieuwe beleidsnotitie. De komende vier jaar worden masten van 50 jaar en ouder vervangen. Armaturen van 25 jaar en ouder worden de komende vier jaar vervangen door LED armaturen.
Gemeentelijk rioleringsplan	2017 - 2022	In 2016 is een nieuw verbreed GRP vastgesteld. Dit plan is eind 2021 verlengd tot en met uiterlijk 31 december 2023.
Civieltechnische kunstwerken	2018 - 2022	Beheerplan
Visie natuur, groen en landschap	2021	De nieuwe visie natuur, groen en landschap is in 2021 vastgesteld en vervangt het beheerplan groen.
Groenbeheerplan	2021 - 2031	Beheer groen
Boombeheerplan	2022	Nieuw beheerplan is gerealiseerd in 2022.

Bosbeheerplan	2022	In 2022 is het Bosbeheerplan vastgesteld.
Speelruimteplan "Samen naar buiten in Oude IJsselstreek"	2022	In 2022 is het nieuw Speelruimteplan vastgesteld.

Op basis van de vastgestelde plannen is per kapitaalgoed inzicht gegeven in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's. Aan het einde van deze paragraaf bieden we integraal inzicht in de financiën die met het onderhoud van kapitaalgoederen gemoeid zijn.

Wegen

Beleid

Het gemeentelijke beleid is gericht op efficiënt en effectief onderhoud aan de wegen. De uitgangspunten zijn beschreven in het "beleidsplan wegen gemeente Oude IJsselstreek 2019-2023". Het beleidsplan geeft, op basis van het (door de raad) vastgestelde kwaliteitsniveau en het aanwezige areaal, aan wat gemiddeld per jaar nodig is om de kwaliteit van de wegen op peil te houden. In het beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben (volgens de richtlijnen van de CROW-systematiek). Eén keer per twee jaar worden alle wegen in de gemeente Oude IJsselstreek geïnspecteerd op schades en beoordeeld op kwaliteit. Deze gegevens, samen met de vaste gegevens vanuit het beheerpakket, vormen de basis voor het uit te voeren onderhoud. Vanuit het beheerpakket kan een meerjarenplanning (3 jaar) voor het groot onderhoud aan de wegen worden opgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig Niveau Basis (kwaliteitscijfer 5,5-6,5)	Planmatig onderhoud en groot onderhoud van wegen Rapportage kwaliteitsniveau van de wegen op basis van de weginspectie
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan wegen	Uitvoering van het beleidsplan Wegen 2019-2023 Opstellen en bijhouden meerjarenplanning voor groot onderhoud van wegen Up to date houden meerjarenplanning voor vervangingen (reconstructies van wegen)

Kwaliteit

In het huidige beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau Basis moeten hebben. Kwaliteitsniveau Basis is een voldoende (kwaliteitscijfer tussen 5,5 en 6,5).

Om te kunnen bepalen welk kwaliteitsniveau de wegen in onze gemeente hebben, vertaalt een onafhankelijk bureau structureel (per 2 jaar) de inspectiegegevens van de wegen naar een bijbehorend kwaliteitsniveau. In 2020 zat de kwaliteit van de wegen op kwaliteitsniveau Laag (5,0). Dit had vooral te maken met het dalen van het kwaliteitscijfer van de asfaltverhardingen.

Financiën

In het beleidsplan Wegen, door de raad in maart 2019 vastgesteld, staan een aantal uitgangspunten voor de financiële berekening beschreven, zoals:

- Omvang van het huidige areaal;
- Berekening alleen voor verharde wegen;
- In stand houden van de bestaande situatie (dezelfde materialen, dezelfde constructieopbouw, dezelfde wegbreedte, enz.);

- Alleen kosten voor groot onderhoud, geen kosten voor vervanging, geen kosten voor klein onderhoud, geen kosten voor verzorgend onderhoud zoals straatvegen of onkruidbeheersing;
- In stand houden van het huidige areaal op het gewenste kwaliteitsniveau.

Met de hierboven genoemde uitgangspunten, het beheerareaal en de kwaliteitsambitie Basis is in het beleidsplan een berekening gemaakt voor de jaarlijkse onderhoudskosten. Deze kosten worden in het jaar van uitvoering ten laste gebracht van de exploitatie. De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) staat niet toe dat de kosten voor vervangingen (reconstructies) worden meegeraamd in het onderhoudsbudget Wegen. Voor reconstructies van wegen en fietspaden is investeringsbudget vereist. Tot en met 2023 staat hiervoor een investering van € 600.000 op de begroting. Aan de hand van de nieuwe meerjarenplanning 2024-2027 wordt opnieuw berekend welk budget voor de komende jaren nodig is.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen op de markt omtrent wegbeheer worden gemonitord. Nieuwe onderhoudsmethodieken worden waar mogelijk in de vorm van een pilot uitgevoerd. Op basis van de opgedane kennis in de pilot wordt eventueel de 'standaard' onderhoudsmethodiek aangepast. Daarnaast worden oude materialen als puin of granulaat gebruikt onder nieuw aan te leggen wegen. De komende jaren zal nog meer aandacht zijn voor circulariteit. In de verschillende beheerfasen (bv. ook in de contracten) zal hier nadrukkelijk aandacht voor zijn. Daarnaast wordt gekeken naar het duurzaam toepassen van materialen. Als pilot hebben we een duurzame deklaag aangebracht op Den Dam in Breedenbroek. Wij waren hiermee, samen met de gemeente Assen de eerste gemeente in Nederland waarbij asfalt is aangebracht zonder een fossiel bindmiddel. Waar mogelijk worden asfaltverhardingen in de verblijfsgebieden omgevormd tot elementverhardingen. Deze zijn duurzamer, maar op lange termijn zorgt dit ook voor een reductie in beheerkosten.

Gerealiseerd

Dit jaar is er een wegininspectie uitgevoerd. Op basis van de verkregen wegininspectiegegevens hebben we de kwaliteitsontwikkeling weer kunnen aanvullen. De totale kwaliteit van de wegen is gestegen van een 5 naar een 5,8. Dit heeft vooral te maken met een hoog rapportcijfer voor de elementenverharding (8,7). De kwaliteit van de asfaltverharding is licht gestegen van een 4,2 naar een 4,7. Om de asfaltverhardingen op kwaliteitsniveau basis te krijgen blijven we ons de komende jaren vooral focussen op het onderhoud aan de asfaltverhardingen.

Risico's

Vanuit de Wegenwet heeft de gemeente de zorgplicht voor verhardingen. Dit betekent dat wij als wegbeheerder altijd verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit (de onderhoudstoestand) van de verhardingen die wij in beheer hebben. Het gebruik van de wegen moet veilig kunnen plaatsvinden. Schades/ongevallen door gebreken aan de weg moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Wij zijn als wegbeheerder verplicht invulling te geven aan deze zorgplicht. De wegen moeten voldoende van kwaliteit zijn om de noodzakelijke functie te kunnen vervullen. Als voldoende kan worden aangetoond wij niet voldoen aan de zorgplicht kunnen wij aansprakelijk worden gesteld voor de eventuele gevolgschade.

Civieltechnische kunstwerken en kunst in openbare ruimte

Beleid

De visie van de gemeente op het beheer en onderhoud van de civieltechnische kunstwerken en kunst in de openbare ruimte is kernachtig te verwoorden als "veilig, heel, doelmatig en schoon". Deze visie is uitgewerkt in het beheerplan dat het college in 2018 heeft vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel en veilig	Opstellen uitvoeringsplan naar aanleiding van jaarlijks te houden (globale) inspecties.
	Volledige inspectie van de civieltechnische kunstwerken (vijfjarige inspectie).

Kwaliteit

In het beheerplan is opgenomen dat elke vijf jaar het volledige areaal door een gespecialiseerd bedrijf geïnspecteerd wordt. In de tussentijd voert de eigen dienst inspecties uit. Voor de kunst in de openbare ruimte is ervoor gekozen om de eigen dienst jaarlijks een globale inspectie uit te laten voeren. Het jaarlijks onderhoud (schoonmaken) is hierop afgestemd. De laatste inspectie was in 2021. In 2026 wordt er weer een volledige inspectie uitgevoerd.

Gerealiseerd

Dit jaar is grotendeels gewerkt aan de herziening van het bestaande plan. Het areaal en de uitgangspunten zijn hierbij onder de loep genomen.

Risico's

De risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Openbare verlichting

Beleid

Openbare verlichting draagt bij aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol vervult bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren en bij te dragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare omgeving.	Uitvoeren beleidsnotitie 2022-2026 Vervanging openbare verlichting (binnen de projecten) Uitvoeren vervangingsplan 2022 - 2026 (masten 50 jaar en ouder en armaturen van 25 jaar en ouder) Uitvoeren regulier onderhoud Afhandelen storingen en klachten
Subdoelstelling	Aandacht voor circulaire economie en Smart City Het toepassen van innovatieve ontwikkelingen op het gebied van de energieaanpak

Kwaliteit

In de periode 2017 t/m 2021 zijn bijna alle SOX en SON armaturen vervangen en waar mogelijk ook masten op leeftijd. In de periode 2022-2026 gaan we door met het vervangen van masten en armaturen. Dit doen we op basis van leeftijd (masten 50 jaar en armaturen 25 jaar). Naast het verminderen van het energieverbruik zorgt dit ook voor een daling van de veiligheidsrisico's en uniformiteit van masten en armaturen waardoor een rustig straatbeeld ontstaat.

Financieel

Voor het vervangingsplan is de komende jaren investeringsbudget beschikbaar. De jaarlijkse kapitaallasten van deze investering worden uit het reguliere budget gedekt.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen op het gebied van LED (Light Emitting Diodes) verlichting gaan nog steeds door. De LED lamp is nu een stabiele factor in de openbare verlichting waardoor we een definitieve switch naar de LED verlichting hebben gemaakt. In het vervangingsplan is dit ook meegenomen waardoor we alle conventionele armaturen gaan vervangen door LED armaturen. Alle SOX en SON armaturen zijn vervangen. Vanaf 2022 zijn we gestart met de uitvoering van het nieuwe vervangingsplan voor masten en armaturen.

Het dimmen van de openbare verlichting voeren we verder in. Dit scheelt ongeveer 10% energieverbruik op de totale installatie. Het onderhoudscontract 2020-2023 is destijds aanbesteed. Van Gelder Infra is de aannemer voor het onderhoud aan de openbare verlichting. Net als de voorgaande onderhoudscontracten zit de gemeente Oude IJsselstreek in één perceel met de Gemeente Doetinchem, Doesburg en Montferland.

Gerealiseerd

Ieder jaar testen we masten die 40 jaar of ouder zijn op stabiliteit. Uit deze meting, die vanaf 2013 jaarlijks wordt uitgevoerd, komen masten met een, vanuit inspectiejargon, “code rood” naar boven. Masten met deze code vertonen ernstige gebreken die de stabiliteit van de mast niet waarborgen. Deze masten dienen binnen 6 maanden na de meting vervangen te worden. Binnen het huidige budget kunnen we de masten in tijdig vervangen. Daarmee blijft het risico beperkt. Dit moet jaarlijks opnieuw bekeken worden. We gaan door met het vervangen van oude verlichting. We gaan niet sneller vervangen dan op basis van leeftijd. Anders gooien we verlichting weg die nog niet afgeschreven is.

Risico's

Zonder investering stagneert de grootschalige vervanging. De grootschalige vervanging van de conventionele verlichting door ledverlichting zal vertraging oplopen. De vervanging van de verlichting zal dan jaarlijks uit het regulier onderhoudsbudget moeten gebeuren. Dit betekent jaarlijks fors minder vervangingen waardoor de doelstellingen uit het SER-energieakkoord niet gehaald worden. Bij niet of te weinig vervangen zullen de kosten in de toekomst toenemen omdat oude armaturen steeds meer energie verbruiken en meer kans op storingen geven.

Het budget voor onderhoud wordt lager omdat deze als dekking van de kapitaallasten wordt gebruikt. De dekking van de kapitaallasten van het investeringsbudget wordt ten laste gebracht van het reguliere onderhoudsbudget. Hierdoor is er minder geld beschikbaar voor het reguliere onderhoud. Maar door de langere levensduur van ledverlichting ten opzichte van de conventionele verlichting, dus minder onderhoud ontstaat er op de termijn weer meer ruimte in het onderhoudsbudget.

Riolering

Beleid

De Wet milieubeheer (Wm) verplicht gemeenten tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan. In dit plan geeft de gemeente aan hoe zij om denkt te gaan met de wettelijke zorgplichten die zij heeft voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de verplichting voor het opstellen van een GRP.

Aangezien de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld, kiezen we er voor om de looptijd van het huidige GRP te verlengen.

De wettelijke zorgplichten krijgen binnen de Omgevingswet een plek. In 2022 gaan we bekijken hoe we dit gaan vormgeven. Dit zal binnen het Afvalwaterteam Etten opgepakt worden. Uitgangspunt hierbij is dat we een gezamenlijk plan uitwerken, met op bepaalde punten gemeente specifiek beleid. Verder zal het nieuwe plan nog breder van opzet zijn, gezien de onderwerpen rondom klimaatadaptatie.

Voor de dekking van de kosten van aanleg en beheer van riolering zijn verschillende bronnen. De aanleg van riolering in nieuwe bestemmingsplannen bekostigen we uit de exploitatieopzet van die plannen en verdisconteren we in de verkoopprijs. De kosten van het beheer en de aanleg van riolering, hemel- en grondwatervoorzieningen bij bestaande panden, dekken we uit de rioolheffing. De hoogte van deze heffing herzien we jaarlijks en stellen we vast met behulp van een kostendekkingsplan.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan ?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig (Bescherming volksgezondheid, kwaliteit leefomgeving waarborgen en bescherming grond- en oppervlaktewater)	Uitvoeren van het verlengde GRP uit 2017
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan riolering	Uitvoeren van het verlengde GRP uit 2017
Voorkomen van “water op straat”	Oplossen knelpunten Uitvoeren van het verlengde GRP uit 2017

Kwaliteit

Door middel van camera-inspecties bepalen we jaarlijks de kwaliteit van een deel van de vrijvervalriolering. Aan de hand van deze inspecties, en inspecties uit het verleden, stellen we met behulp van het rioolbeheersysteem een vervangingsplanning op.

Samen met de vrijvervalriolering maakt de electro-mechanische riolering (drukriolering) het grootste onderdeel uit van het gehele riolsysteem. Om ook hier inzicht te krijgen in de kwaliteit is nog niet zo lang geleden besloten om dit onderdeel ook periodiek te inspecteren. De eerste inspecties bevestigen de verwachte levensduur van bepaalde onderdelen. Aan de hand van de uitgevoerde inspecties stellen we hier ook een vervangingsplan voor op.

Binnen het GRP is al rekening gehouden met de hierboven genoemde vervangingsplannen.

Planning

De looptijd van het huidige verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 - 2020, is verlengd tot en met uiterlijk 31 december 2023, of zoveel eerder als de Omgevingswet van kracht wordt, of dat er een andere reden is om het GRP te herzien.

Financieel

Uitgangspunt is het door de raad vastgestelde Rioleringsplan 2017-2020. Met de vaststelling van dit plan, zijn ook de uitgangspunten voor de bepaling van de hoogte van de rioolheffing vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn:

- Jaarlijkse stijging van de heffing met 3%;
- Jaarlijks beoordelen of dit percentage voldoende of juist onvoldoende is voor de dekking van de riooluitgaven;
- Een acceptabele stand van de voorziening riolering (ca. € 300.000) om eventuele tegenslagen op te kunnen vangen.

Ontwikkeling

Met de invoering van de Omgevingswet, vervalt de verplichting op het hebben van een Gemeentelijk Rioleringsplan. Om toch een actueel kader te hebben voor de rioolheffing, gaan we een beleidsarm Gemeentelijk Rioleringsplan opstellen.

Gerealiseerd

In het afgelopen jaar is er voor zo'n € 1.718.000 uitgegeven aan het vervangen, dan wel het relinen, van vrijvervalriolering. Hierbij zijn, daar waar nodig, tevens klimaatmaatregelen meegenomen. Aan de mechanische riolering, zoals rioolgemalen en pompunits in het buitengebied, is zo'n € 227.000 uitgegeven.

Risico's

Met de jaarlijkse financiële actualisatie om de hoogte van de rioolheffing te bepalen beperken we eventuele risico's tot een aanvaardbaar niveau.

Groen, natuur en landschap

Beleid

Voor de groenvoorziening hanteren we in de wijken beeldkwaliteit Basis en in centra beeldkwaliteit Hoog. Dit is conform het vastgesteld beeldkwaliteitsplan van 2016. Uit een laatst gehouden schouw (2022) blijkt dat de meeste groenonderdelen nog net scoren op kwaliteitsniveau 'basis', maar wel aan de onderkant.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Behoud van groenvoorzieningen op het vastgestelde kwaliteitsniveau voor een aantrekkelijke groene woon- en werkomgeving in Oude IJsselstreek	Uitvoeren planmatig onderhoud
Subdoelstelling	
Streven naar beeldkwaliteit groen die overeen komt met het wensbeeld vanuit groenbeleidsplan	Uitvoeren planmatig onderhoud

Kwaliteit

Door middel van verschillende jaarlijkse inspecties op groenvoorziening en bomen toetsen we of de vastgestelde beeldkwaliteit en veiligheid behaald wordt.

Financieel

De werkzaamheden voeren we uit binnen de huidige budgetten en formatie. We merken in het groen ook de effecten van klimaatverandering en de hiermee gepaard gaande financiële effecten.

Ontwikkeling

De Visie Landschap, Natuur en Groene Kernen is af. Vanuit deze visie werken we verder aan vergroening. Dit doen we onder andere door meer bomen te planten en de biodiversiteit in de openbare ruimte en bermen te vergroten.

Gerealiseerd

Vanuit het Actieplan bomen erbij is gewerkt aan de actie Tegel eruit, Boom erin. In 2022 hebben de inwoners van Gendringen, Ulft, Varsselder, Megchelen, Netterden, Etten hun gratis boom kunnen krijgen. Er zijn in totaal 1257 bomen uitgedeeld.

De boomfeestdag is in 2022 grootschaliger opgepakt. In totaal hebben we 500 bomen geplant met zes klassen van drie scholen.

Daarnaast werken we vanuit de Visie op Landschap, Natuur en Groene Kernen elk jaar aan het uitbreiden van ecologisch beheer middels extra aanplant van bomen, bloemrijke grasvelden en vaste planten.

Risico's

Mogelijke risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Water

Beleid

Tot begin 2021 was het beleid rondom het beleidsveld water, opgenomen in het Waterplan 2010 - 2020. In het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), is besloten om een Lokale Klimaatagenda op te stellen en hierin het beleidsveld water onder te brengen. In 2022 is deze Klimaatagenda vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Een klimaatbestendige en water robuust ingerichte gemeente in 2050	<ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbaarheden in beeld gebracht - Voeren van risicodialogen en een strategie opgesteld - Opstellen van een Klimaatagenda

Financieel

De financiële aspecten van het onderdeel water zijn in het verleden opgenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Het voorstel is om dit in de toekomst ook zo op te nemen in het in 2023 op te stellen (verbreed) Water Takenplan.

Ontwikkelingen

Het klimaat is aan het veranderen. Deze verandering is niet alleen van invloed op de riolering, maar ook op het watersysteem. Overtollig water uit de kernen dient ook op een verantwoorde wijze verwerkt te worden.

Gerealiseerd

- Kwetsbaarheden i beeld gebracht
- Voeren van risicodialogen en een strategie opgesteld
- Opstellen van een Klimaatagenda

Risico's

Behoudens beperkte overstromingsrisico's zijn er geen risico's bekend.

Speelplaatsen

Speelplekken en -toestellen

Gemeente Oude IJsselstreek kent ca 100 speelplekken, verspreid over de kernen.

Beleid

De speelruimte in de gemeente Oude IJsselstreek zijn centrale ontmoetingsplekken voor jong en oud met een uitdagend speel- en sportaanbod zoveel mogelijk naar de wens van inwoners van alle leeftijden.

Kwaliteit

Uit de inspectieronden is gebleken dat de toestellen voldoen aan het WAS (Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (=landelijke norm)).

Financieel

Voor het jaar 2022 is er budget voor minimale vervanging van afgekeurde toestellen.

Ontwikkeling

Om de huidige speelsituatie, kwaliteit van de speelvoorzieningen en de financiële situatie in kaart te brengen wordt nieuw speelbeleid ontwikkeld, voor jong en oud. Dit speelbeleid vormt vanaf 2022 een actueel en leidend kader.

Gerealiseerd

De gemeenteraad heeft in september 2022 het nieuwe Speelruimteplan vastgesteld. Volgens de uitgangspunten van dit nieuwe plan hebben we in samenspraak met de inwoners vier speelplekken ge-update.

Risico's

Door het consequent (laten) uitvoeren van een inspectie van de speeltoestellen voldoet de gemeente aan haar verplichtingen in het kader van de Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen.

De risico's ten aanzien van de veiligheid (ongelukken) en aansprakelijkheid (claims) zijn daarmee beheersbaar.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid omvat alle strategieën van de gemeente rondom het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Grondbeleid is een verzamelnaam van een aantal specifieke beleidsuitingen en kan worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken zoals: ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. Met name de (financiële) risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstnemings;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Oude IJsselstreek is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Oude IJsselstreek 2016. De raad geeft hierin de kaders aan waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid moeten uitvoeren. De gemeente Oude IJsselstreek zet primair in op faciliterend grondbeleid, maar sluit actief grondbeleid niet uit. Zo kan actief grondbeleid een bijdrage leveren aan andere overkoepelende doelstellingen zoals het voorkomen van verpaupering, structurele leegstand of bij de realisatie van sociaal maatschappelijke doelstellingen in de zorg of op het gebied van welzijn.

De huidige nota grondbeleid dateert van 2016. Met de invoering en implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is het aan te bevelen om in 2023 het grondbeleid door te lichten, zodat het aansluit op de nieuwe wetgeving.

Meerjaren Prognose Grondexploitaties

In de paragraaf grondbeleid moet een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie afgegeven worden. Uiteraard treft u verder in deze paragraaf het resultaat van de geactualiseerde grondexploitaties op peildatum 1 januari 2023 aan. Naast de paragraaf grondbeleid werken we met een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft meer gedetailleerd inzicht in de lopende grondexploitaties. Ook wordt daarin een verantwoording afgegeven van de wijzigingen die aan de orde zijn ten opzichte van de voorgaande grondexploitaties.

Beleidsuitgangspunten reserves, voorzieningen en risico's voor grondzaken

De gemeente Oude IJsselstreek kent geen reserve(s) voor de grondexploitatie. Voor de gronden in exploitatie met verwachte nadelige resultaten wordt voor deze nadelige resultaten een verliesvoorziening getroffen.

Risico's worden geïnventariseerd en zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Deze zal groot genoeg moeten zijn om de risico's af te dekken wanneer deze zich ook daadwerkelijk voordoen.

Wijziging in wet en regelgeving

Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting voor publieke organisaties ingevoerd. Het heeft tot gevolg dat de gemeente belasting moet afdragen over de winst die we met "commerciële activiteiten" maken. Onder commerciële activiteiten verstaat de Vpb-wetgeving activiteiten die zowel de gemeente als private partijen kunnen verrichten en waarmee overschotten worden behaald. Binnen de gemeente is een aantal jaren geleden een Quick Scan (berekening) uitgevoerd om te bezien of de gemeente (voor het onderdeel grondexploitaties) in aanmerking komt voor vennootschapsbelasting. Op basis van deze inventarisatie is gebleken dat de gemeente op basis van die informatie niet in aanmerking komt voor de vennootschapsbelasting. De uitkomst van de hiervoor benoemde exercitie is gedeeld met de belastingdienst en zij deelden die conclusie. Voor een groot deel was dit toe te rekenen aan het tekort op de grondexploitatie voor Hutten Noord. Deze grondexploitatie is echter met het opstellen van de jaarrekening 2021 afgesloten. Daarnaast zijn in 2021 een tweetal nieuwe grondexploitaties geopend (Varsseveld Industriepark en 't Kuipje) en is het resultaat als gevolg van de marktomstandigheden aan het verbeteren. Vandaar dat we in 2022 in overleg met een extern deskundige een verkenning hebben uitgevoerd om te bezien of we te maken krijgen met de vennootschapsbelasting in relatie tot de lopende grondexploitaties. Op basis van deze verkenning is de verwachting dat we voor wat betreft 2022 en 2023 nog niet te maken krijgen met de vennootschapsbelasting aangezien nog geen sprake is van structureel positieve resultaten (welke thans worden voorzien) op de grondexploitaties, maar dat dit mogelijk vanaf 2024 wel gaat spelen (o.a. i.v.m. het voornemen tot afsluiten van een aantal grondexploitaties). In 2023 zal het vraagstuk in overleg met de extern deskundige opnieuw tegen het licht gehouden worden.

Winstneming

In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de commissie BBV is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winst nemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Dit passen wij ook actief toe bij de grondexploitaties voor het bedrijventerrein De Rieze in Ulft en het bedrijventerrein Hofskamp - Oost II in Varsseveld.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De wet voorziet in de integratie van de regels over onteigening, het voorkeursrecht, landinrichting, stedelijke herverkaveling en het kostenverhaal.

De huidige instrumenten van het **voorkeursrecht** worden vervangen door instrumenten die zo dicht mogelijk blijven bij de oude grondslagen voor vestiging van een voorkeursrecht zoals de omgevingsvisie (de oude structuurvisie) en het omgevingsplan (het bestemmingsplan). In de nieuwe wetgeving voor **onteigening** wordt een scheiding aangebracht tussen de onteigeningsprocedure en de schadeloosstellingsprocedure. Beide procedures worden afzonderlijk van elkaar doorlopen. Het bestuur dat het aangaat neemt een onteigeningsbeschikking dat door de bestuursrechter moet worden bekrachtigd. De rechtbank spreekt niet langer de onteigening uit. Nadat aan een aantal wettelijke voorwaarden is voldaan wordt een onteigeningsakte ingeschreven.

Overheden zijn **verplicht om de kosten te verhalen**. Het afsluiten van een overeenkomst tussen de initiatiefnemer van de bouwactiviteit en het bevoegd gezag heeft daarbij de voorkeur. Als het niet mogelijk is een overeenkomst af te sluiten, is de publiekrechtelijke weg verplicht. Dan verhaalt het bevoegd gezag de kosten op basis van de regels in een omgevingsplan, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een projectbesluit. Zolang de kostenverhaalbijdrage niet is betaald, is het verboden om de bouwwerkzaamheden uit te voeren.

De wet biedt twee mogelijkheden van publiekrechtelijk kostenverhaal: kostenverhaal voor integrale gebiedsontwikkeling (concreet eindbeeld en tijdsplanning van de ontwikkeling) en kostenverhaal voor organische ontwikkeling (dan ontbreken een tijdsplanning en een eindbeeld). Kostenverhaal met tijdvak is mogelijk bij een omgevingsplan, omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of projectbesluit. Kostenverhaal zonder tijdvak kan alleen via het omgevingsplan plaatsvinden. Het exploitatieplan zoals we die vanuit de Wro kennen, verdwijnt en daarvoor in de plaats komt de kostenverhaalsbeschikking.

Didam arrest

De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 geoordeeld dat een overheidslichaam dat een onroerende zaak wil verkopen, gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak, indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de desbetreffende onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. Dit houdt in dat het overheidslichaam de koper moet selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. Deze verplichting vloeit voort uit het gelijkheidsbeginsel, dat in deze context strekt tot het bieden van gelijke kansen. Een overheidslichaam dient dit beginsel in acht te nemen bij een beslissing met wie en onder welke voorwaarden het een overeenkomst sluit tot verkoop van een aan hem toebehorende onroerende zaak. Op dit punt verschilt de positie van een overheidslichaam met die van een private partij. Het gelijkheidsbeginsel brengt ook mee dat het overheidslichaam, teneinde gelijke kansen te creëren, een passende mate van openbaarheid moet verzekeren met betrekking tot (i) de beschikbaarheid van de onroerende zaak, (ii) de selectieprocedure, (iii) het tijdschema en (iv) de toe te passen selectiecriteria. Het overheidslichaam moet hierover tijdig voorafgaand aan de selectieprocedure duidelijkheid scheppen door informatie over deze aspecten bekend te maken en wel op een zodanige wijze dat (potentiële) gegadigden daarvan kennis kunnen nemen. Dit is een verstrekkende uitspraak en het betekent in ieder geval dat de gemeente haar werkwijze hierop heeft moeten aanpassen. Inmiddels is het opstellen van de uitgifteprocedure (met daarin o.a. de uitgiftecriteria opgenomen) voor de verkoop van bedrijfspavementen opgesteld en zullen de resterende kavels op bedrijventerrein De Rieze en Hofskamp Oost II op de markt gebracht worden. Daarnaast hebben we conform de vereisten vanuit het Didam arrest kavels voor de bouw van woningen op de markt gebracht (Slawijkseweg in Netterden).

Actualisaties en herzieningen grondexploitaties

Actualisatie grondexploitaties

Alle lopende grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Daarmee wordt, conform één van de vereisten die gesteld wordt aan de paragraaf grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitaties afgegeven. Het actualiseren van de grondexploitatie houdt het volgende in:

- Bijstelling van de boekwaarden op basis van inkomsten en uitgaven van het afgelopen jaar (2022);
- Actualiseren van de ramingen voor de nog geplande uitgaven en inkomsten na 1 januari 2023;
- Actualiseren van planning en fasering naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen;
- Het verwerken van eventuele gevolgen uit wijziging van wet- en regelgeving;
- Aanpassing parameters.

Naast de paragraaf grondbeleid werken we met een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft meer gedetailleerd inzicht in de lopende grondexploitaties en moet gezien worden als aanvulling op de paragraaf grondbeleid behorende bij de jaarrekening. In de vergadering van donderdag 30 juni 2022 heeft de raad zowel de jaarrekening 2021 als het MPG op peildatum 1 januari 2022 vastgesteld. Met het vaststellen van het MPG zijn ook de financiële kaders voor de lopende grondexploitaties bepaald.

In de paragraaf grondbeleid van de begroting 2023 - 2026 is bij de actuele ontwikkelingen stilgestaan bij de gevolgen van de forse toename van de kostenstijging en dan met name voor de grondexploitatie van het Varsseveld Industrie Park (Het VIP). Dat is te verklaren doordat we aan de vooravond staan van het daadwerkelijk bouw - en woonrijp maken van het plangebied, het om grote uitgaven gaat en het project kent een resterende doorlooptijd van tien jaar. Met dit alles in het achterhoofd en actueel inzicht zijn de begrote kosten voor het bouw - en woonrijp maken, de planontwikkelingskosten en de grondopbrengsten tegen het licht gehouden. Aan de hand van een opgestelde functiekaart is het toekomstig ruimtegebruik in beeld gebracht en op basis van kengetallen zijn de kosten voor het bouw - en woonrijp maken opnieuw in beeld gebracht. Ook is de hoogte van de kosten voor planontwikkeling en voorbereiding en toezicht op de uitvoering bijgesteld aan de hand van kengetallen (opslagen over de begrote civieltechnische kosten). Dit alles heeft ertoe geleid dat de begrote kosten voor de ontwikkeling van Het VIP per saldo hoger uitvallen dan voorzien was in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022. Tegelijkertijd hebben we door Cushman & Wakefield een advies over de te hanteren uitgifteprijzen per m² laten uitbrengen. In het advies is een differentiatie aangebracht voor wat betreft de percelen binnen Het VIP (denk o.a. aan de zichtlocaties nabij de Aaltenseweg). Uit het advies volgt dat we uit kunnen gaan van hogere uitgifteprijzen per m² wat uiteraard een positief effect heeft op het resultaat van de grondexploitatie voor Het VIP.

Aanpassing parameters

Bij het **aanpassen van de parameters** gaat het om het te hanteren rentepercentage, de kostenstijging en de opbrengstenstijging. Hieronder volgt een toelichting op de gehanteerde parameters:

- De **rente** waarmee in de grondexploitatie wordt gerekend bedraagt 1,50% op jaarbasis. Elk jaar wordt voor het herzien van de grondexploitaties bij het opstellen van de jaarrekening berekend wat de rente moet zijn die over de boekwaarde aan de algemene middelen wordt vergoed, de zogenaamde 'omslagrente'. De gemeenten zijn verplicht om de werkelijke rente over het vreemde vermogen toe te rekenen aan de grondexploitaties. Het te hanteren rentepercentage is ongewijzigd ten opzichte van het gehanteerde rentepercentage in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022;
- Ten aanzien van de **kostenstijging** geldt dat een onderscheid gemaakt is in de kosten voor het bouw - en woonrijp maken en in de overige kosten. Voor het overgrote deel van de huidige grondexploitaties geldt dat het **bouw - en woonrijp maken** grotendeels is afgerond en daarmee is de hoogte van het percentage slechts van geringe invloed. De resterende budgetten voor het bouw - en woonrijp maken zijn van peildatum 1 januari 2022 naar peildatum 1 januari 2023 (= peildatum geactualiseerde grondexploitatie) geïndexeerd met 7,56% (Bron: kostenstijging Grond, weg - en waterbouw van BDB Bouw(kosten)data). Het restant aan overige kosten zijn van peildatum 1 januari 2022 naar peildatum 1 januari 2023 geïndexeerd met 10% (bron: consumentenprijsindex 2022 CBS). Let op: voor Het VIP geldt dat de eenheidsprijzen voor het bouw - en woonrijp maken gebaseerd zijn op een civieltechnisch prijzenboek op peildatum 1 januari 2023;
- Voor de periode na 1 januari 2023 is voor wat betreft de **kostenstijging** aansluiting gezocht bij de "Outlook Grondexploitaties 2023" uitgegeven door Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling;
- Het percentage voor **opbrengstenstijging** wordt, opnieuw, gehandhaafd op 0,00%. Voor het overgrote deel van de lopende grondexploitaties geldt dat de resterende exploitatieperiode van korte duur is. Ook zijn in veel gevallen al (koop)afspraken gemaakt. Dit alles geldt echter niet voor de grondexploitatie van het Varsseveldse Industrie Park. Deze grondexploitatie is in 2021 door de raad vastgesteld en geopend. Voor de nog uit te geven kavels op het bedrijventerrein zijn geen afspraken gemaakt. De parameter voor de opbrengstenstijging is in dit geval gebaseerd op de "Outlook grondexploitaties 2023" van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Let op: de uitgifteprijzen voor de kavels op Het VIP zijn gebaseerd op een advies uitgebracht door Cushman & Wakefield en kennen als peildatum 1 januari 2023.

Resultaten van gronden in exploitatie

Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd van peildatum 1 januari 2022 naar peildatum 1 januari 2023. In de geactualiseerde grondexploitaties wordt een onderscheid gemaakt in de al gerealiseerde uitgaven en inkomsten per 31 december 2022 en in de nog te verwachten uitgaven en inkomsten voor de periode na 1 januari 2023. In onderstaande tabel wordt per project (lopende grondexploitaties) allereerst het verloop van de boekwaarde weergegeven, de getroffen voorziening per 1 januari 2023 en het saldo onderhanden werk per 31 december 2022.

Project	Boekwaarde per 31.12.2022	Realisatie in 2022	Boekwaarde per 31.12.2022	Voorzieningen	Saldo onderhanden werk
Slawijkseweg	165.467	1.053	166.520		166.520
Kromkamp	100.312	4.281	104.593		104.593
Kuipje	40.418	-185.909	-145.492	188.731	-334.223
De Rieze V + VI	3.269.626	-1.208.569	2.061.057		2.061.057
Hofskamp Oost II	1.294.208	138.929	1.433.138		1.433.138
Het VIP	4.199.170	437.865	4.637.035		4.637.035
Totaal	9.069.202	-812.350	8.256.851	188.731	8.068.120

In 2022 zijn per saldo meer inkomsten dan uitgaven gerealiseerd en dat is te danken aan de verkoop van de kavels voor woningbouw in Breedenbroek ('t Kuipje) en bedrijfskavels in Ulft (De Rieze V + VI). Dit resulteert in een boekwaarde van € 8.256.851,- per 31 december 2022. Tegelijkertijd laat de grondexploitatie voor 't Kuipje een tekort zien van € 188.731,- netto contant per 1 januari 2023 waarvoor dan ook conform de vereisten vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording een voorziening is getroffen. Het saldo onderhanden werk komt daarmee uit op € 8.068.120,- per 31 december 2022.

Hieronder volgt voor de lopende grondexploitaties op peildatum 1 januari 2023 een overzicht van de nog te verwachten uitgaven en inkomsten voor de periode na 1 januari 2023. Zowel de nog te realiseren uitgaven als inkomsten zijn inclusief kosten - dan wel opbrengstenstijging en rentelasten dan wel rentebaten (op eindwaarde):

Projecten	Boekwaarde	Nog te realiseren (eindwaarde)			Totaal resultaat	Resultaat netto contant
	per 31.12.2022	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	op eindwaarde	per 01.01.2023
Slawijkseweg	166.520	33.874	248.045	-214.171	-47.650	-46.716
Kromkamp	104.593	59.079	167.285	-108.206	-3.614	-3.473
Kuipje	-145.492	337.997		337.997	192.505	188.731
De Rieze V + VI	2.061.057	254.979	2.811.235	-2.556.256	-495.199	-466.637
Hofskamp Oost II	1.433.138	160.943	1.714.200	-1.553.257	-120.119	-115.455
Het VIP	4.637.035	21.171.184	25.868.150	-4.696.966	-59.931	-49.164
Totaal	8.256.851	22.018.057	30.808.916	-8.790.859	-534.008	-492.715
						(saldo voordelig)

Uit het overzicht volgt dat de grondexploitaties per saldo in totaliteit een positief resultaat laten zien van € 492.715,- netto contant per 1 januari 2023. Uitzondering hierop vormt de grondexploitatie voor 't Kuipje in Breedenbroek. Deze grondexploitatie laat een tekort zien van € 188.731,- netto contant per 1 januari 2023 en zoals al toegelicht, is voor het tekort een voorziening getroffen. In het resultaat van de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2023 is rekening genomen met de tussentijds genomen winst in 2022.

Grondexploitaties bedrijventerreinen

Binnen de gemeente kennen we drie vastgestelde en lopende grondexploitaties voor bedrijventerreinen. Het gaat om het bedrijventerrein De Rieze in Ulft, Hofskamp Oost II in Varsseveld en het Varsseveld Industriepark in Varsseveld. Beide eerstgenoemde projecten lopen al enige jaren en naar verwachting zal de grondexploitatie voor De Rieze in Ulft per 31.12.2025 afgesloten kunnen worden en die voor Hofskamp Oost II in Varsseveld per 31.12.2024. De uitgifte van kavels loopt gestaag door. In 2022 hebben we op bedrijventerrein De Rieze kavels verkocht met een totaal oppervlak van 1,48 hectare. De interesse vanuit de markt voor een bedrijfskavel is nog altijd aanwezig. Het Didam arrest heeft wel tot vertraging in de uitgifte van kavels geresulteerd. In de paragraaf grondbeleid van de begroting 2023 - 2026 is bij de actuele ontwikkelingen al stilgestaan bij de gevolgen van het Didam arrest (alinea "Didam arrest en uitgifte kavels"). Voor de uitgifte van de resterende bedrijfskavels hebben we de benodigde uitgifteprocedure (met daarin o.a. de uitgiftecriteria opgenomen) opgesteld en naar verwachting worden deze kavels op korte termijn op de markt gebracht. De eerste fysieke activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling van Het VIP zijn inmiddels begonnen: in het noordelijk deel van het plangebied is een amfibieënpool en de noodzakelijke waterberging aangelegd.

Naast onze eigen grondexploitaties voor bedrijventerreinen anticiperen werken we ook samen met de gemeenten Doetinchem, Montferland en Bronckhorst bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen in de regio. Daarbij gaat het specifiek om de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein in de gemeente Doetinchem en DocksNLD in de gemeente Montferland. De vier gemeenten zitten risicodragend in deze ontwikkelingen. In 2019 hebben de vier Achterhoekse gemeenteraden ingestemd met de uitwerking van de gedachtelijnen voor de toekomst van de bedrijventerreinen in de West Achterhoek. De uitwerking van deze gedachtelijnen betekent voor het A18 Bedrijvenpark dat het noordelijk deel weer in exploitatie is genomen door de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels, de concrete belangstelling en een daadwerkelijke verkoop op het noordelijk deel. De recentelijke actualisatie van de grondexploitatie (peildatum 1 januari 2023) van het Bedrijvenpark A18 in Doetinchem laat een positief resultaat zien. We hoeven dan ook geen voorziening te treffen voor onze deelname in het Bedrijvenpark A18. Met het actualiseren van de grondexploitatie is ook een risico - analyse uitgevoerd en daaruit volgt dat het saldo aan financiële effecten van de geïnventariseerde kansen en bedreigingen binnen de geactualiseerde grondexploitatie zelf opgevangen kunnen worden. Dit betekent dat we voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit geen rekening meer hoeven te houden met een financieel risico in relatie tot de ontwikkeling van het Bedrijvenpark A18 in Doetinchem. In de jaarrekening 2022 is nog rekening gehouden met een risico - omvang van € 40.000,- per 31 december 2021 en deze komt dan ook te vervallen.

Grondexploitaties woningbouw

In 2016 is de plancapaciteit voor woningbouw teruggebracht, maar in de afgelopen jaren is regionaal het standpunt ingenomen om in ieder geval voor starters en senioren te blijven bouwen. Dit alles wel onder de voorwaarden van regionale en lokale kwaliteitscriteria waaraan plannen getoetst kunnen worden. Dit heeft vervolgens als resultaat dat eerder geschrapte bouwmogelijkheden binnen en buiten de gemeentelijke grondexploitaties alsnog (al dan niet in gewijzigde vorm) kunnen worden benut. Het benutten van eerder geschrapte bouwmogelijkheden is bijvoorbeeld aan de orde bij Kromkamp in Sinderen en bij de Slawijkseweg in Netterden. Voor beide projecten is dan ook sprake van een lopende grondexploitatie (twee van de drie). Daarnaast kennen we een grondexploitatie voor 't Kuipje in Breedenbroek.

Op 22 april 2021 heeft de gemeenteraad een vijftal uitleglocaties met een capaciteit voor 1.400 tot 1.850 woningen voor de periode tot 2030 aangewezen. Op woensdag 8 maart 2023 is de woondeal in aanwezigheid van de minister getekend en in de periode tot 2030 mogen we afgerond 8.400 woningen realiseren waarvan afgerond 1.500 in de gemeente Oude IJsselstreek. Binnen de gemeente is de planvorming voor vier van de vijf aangewezen uitleglocaties inmiddels begonnen (waar uiteraard een groot aandeel van de opgave gerealiseerd moet worden). De daarmee gepaard gaande kosten worden gedekt vanuit gevoteerde voorbereidingskredieten (verantwoording hierover verloopt via de bestuursrapportage). Deze voorbereidingskosten worden uiteindelijk ingebracht in de nog te openen gemeentelijke (grond)exploitatie voor de te onderscheiden locaties. Daarnaast zijn er veel initiatieven om tot woningbouw te komen binnen de bebouwde kom van de gemeente waarin wij een faciliterende rol hebben. Het verplichte kostenverhaal wordt in dat geval verzekerd met het opstellen van een anterieure overeenkomst.

Op peildatum 1 januari 2022 was sprake van een "verliesvoorziening woningbouw" met een omvang van afgerond € 132.205,- en deze was volledig toe te rekenen aan de ontwikkeling van 't Kuipje in Breedenbroek. Met het actualiseren van de grondexploitaties is het tekort voor de grondexploitatie van 't Kuipje opgelopen naar een bedrag van afgerond € 188.731,- netto contant per 1 januari 2023. De verliesvoorziening voor woningbouw is dan ook opgehoogd met het verschil van afgerond € 56.525,- netto contant per 1 januari 2023.

Tussentijdse winstneming

In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de commissie BBV is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winst nemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Bij de volgende grondexploitaties is (tussentijds) winst genomen: De Rieze V + VI in Ulft en Hofskamp Oost - II in Varsseveld. Voor de overige grondexploitaties geldt dat het nemen van (tussentijdse) winst niet aan de orde is, omdat of sprake is van een grondexploitatie met een tekort of er zijn nog geen gronden verkocht. In onderstaand overzicht wordt de winstneming per project in 2022 toegelicht:

Project	Resultaat incl. onzekerheid & excl. genomen winst	% gerealiseerde uitgaven	% gerealiseerde inkomsten	% winstneming	Te nemen winst	Al genomen winst	Winstneming 2022 (eindwaarde)
De Rieze VI + V	810.313	96%	58%	56%	450.939	-370.696	80.243
Hofskamp-Oost	1.595.660	99%	90%	90%	1.432.251	-1.412.908	19.343
Resultaat					1.883.190	-1.783.604	99.586

De hoogte van de te nemen winst is bepaald op basis van de daarvoor geldende methodiek volgens de BBV. In 2022 is in totaliteit voor een bedrag van € 99.586 aan winst genomen. De tussentijds genomen winst is als een "negatieve" opbrengst verantwoord in de geactualiseerde grondexploitaties voor de betreffende projecten per 1 januari 2023.

Verloop resultaat grondexploitaties

In de nu volgende tabel wordt het resultaat van de grondexploitaties per 1 januari 2022 vergeleken met de resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2023. Om een juiste vergelijking te kunnen maken, zijn de resultaten van de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2022 met één jaar opgerent naar peildatum 1 januari 2023 (op basis van een verdisconteringsvoet van 2% op jaarbasis). Dus het totaal resultaat van de grondexploitaties per 1 januari 2022 van netto contant € 706.152,- bedraagt € 720.275,- netto contant per 1 januari 2023 (€ 706.152 x 1,02). Dit resultaat wordt vergeleken met de uitkomst van de geactualiseerde grondexploitaties van € 492.715,- netto contant per 1 januari 2023.

Projecten	NCW GREX 2022	NCW GREX 2022	NCW GREX 2023	Vershil	Effect netto contant	Overige
	per 01.01.2022	per 01.01.2023	per 01.01.2023	netto contant	tussentijdse winstneming	verschillen
Slawijkseweg	-46.764	-47.699	-46.716	983		983
Kromkamp	- 2.840	-2.897	-3.473	-576		-576
Kuipje	132.205	134.850	188.731	53.881		53.881
De Rieze V + VI	-613.982	-626.262	-466.637	159.624	79.069	80.556
Hofskamp Oost II	-157.563	-160.715	-115.455	45.260	19.154	26.106
Het VIP	-17.208	-17.552	-49.164	-31.612		-31.612
Totaal	-706.152	-720.275	-492.715	227.560	98.223	129.337

Uit het overzicht volgt een verschil van netto contant € 227.560,- op peildatum 1 januari 2023. Een deel van het verschil is toe te rekenen aan de tussentijds genomen winst voor het bedrijventerrein De Rieze V + VI en Hofskamp Oost II. De tussentijds genomen winst komt ten goede aan de gemeente, maar wordt wel onttrokken aan de grondexploitatie (het bedrag wordt in de boekwaarde als een negatieve opbrengst verantwoord). Dit geeft in de vergelijking echter wel een verschil van in dit geval € 98.223,- netto contant op peildatum 1 januari 2023. Het restant verschil van € 129.337,- netto contant is op hoofdlijnen per saldo toe te rekenen aan de invloed van rente, kosten - en opbrengstenstijging in combinatie met een wijziging in de fasering en aan een wijziging in de uitgaven en inkomsten.

Het is niet exact te duiden hoe groot het effect van een wijziging in de kosten - en opbrengstenstijging is op het resultaat. Het effect is namelijk mede afhankelijk van de fasering (wanneer worden welke uitgaven en inkomsten verwacht) en van de hoogte van de nog te verwachten uitgaven en inkomsten. Maar om toch gevoel te krijgen in de verschillen worden in het nu volgende overzicht de in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022 gehanteerde parameters vergeleken met de gehanteerde parameters in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2023:

Toelichting	2022	2023	2024	2025	2026 e. v.
<i>Grondexploitatie 2022</i>					
Kostenstijging	4,00%	3,00%	3,00%	2,00%	2,00%
Opbrengstenstijging (Het VIP)	0,50%	1,00%	1,00%	2,00%	2,00%
<i>Grondexploitatie 2023</i>					
Kostenstijging	7,56% - 10,00%	6,00%	4,00%	4,00%	2,00%
Opbrengstenstijging (Het VIP)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%

Uit het overzicht volgt dat met name in de eerste jaren de verwachte kostenstijging hoger uitvalt dan voorzien was in de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2022. Ook de verwachte opbrengstenstijging (gemiddelde stijging van de m2 prijzen) valt lager uit dan aangenomen is in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022. Zoals aangegeven, is ook de fasering van invloed van invloed op het resultaat. In het nu volgende overzicht worden de verwachte einddata per project weergegeven:

Project	GREX 2022	GREX 2023
Slawijkseweg in Netterden	31 december 2023	31 december 2023
Kromkamp in Sinderen	31 december 2023	31 december 2024
Kuipje in Breedenbroek	31 december 2023	31 december 2023
De Rieze V + VI in Ulft	31 december 2025	31 december 2025
Hofskamp Oost II in Varsseveld	31 december 2023	31 december 2024
Het VIP in Varsseveld	31 december 2031	31 december 2032

Hieronder volgt op hoofdlijnen per project een toelichting op het verschil tussen de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022 en de geactualiseerde grondexploitatie op peildatum 1 januari 2023. Een meer uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de beide grondexploitaties is opgenomen in het Meerjaren Prognose Grondexploitaties.

Slawijkseweg in Netterden (woningbouw)

Het positieve resultaat van de grondexploitatie voor de Slawijkseweg in Netterden is licht afgenomen (er is sprake van een verschil van € 983,- netto contant per 1 januari 2023) en dit is per saldo toe te rekenen aan de toegenomen kostenstijging voor de periode 2022 en verder.

Kromkamp in Sinderen (woningbouw)

Het positieve resultaat van de grondexploitatie voor Kromkamp in Sinderen is licht verbeterd (er is sprake van een verschil van € 576,- netto contant per 1 januari 2023) en dit is per saldo te danken aan het opnieuw bepalen van de uitgifteprijs voor de vier nog uit te geven en resterende kavels in het plangebied.

't Kuipje in Breedenbroek (woningbouw)

Het tekort op de grondexploitatie voor 't Kuipje in Breedenbroek is verder toegenomen. Het tekort valt hoger uit als gevolg van de toegenomen kostenstijging en door de hoger uitvallende gemeentelijke planbegeleidingskosten. Het project voorziet in de bouw van acht woningen (zes starters woningen en twee seniorenwoningen). De kavels zijn in 2022 ook daadwerkelijk verkocht. Echter, het betreft een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en gebleken is dat een dergelijke ontwikkeling een intensievere begeleiding vraagt. Als voorbeeld: in dit geval hebben wij acht verkoopovereenkomsten moeten opstellen en daarover intensief contact gehad met de kopers. Dit is anders op het moment dat we het perceel in zijn geheel aan een bouwer / ontwikkelaar verkopen die daar vervolgens acht woningen gaat bouwen en verkopen.

De Rieze V + VI in Ulft (bedrijventerrein)

De grondexploitatie voor De Rieze V + VI in Ulft laat nog altijd een overschot zien. Het overschot is weliswaar met € 159.624,- netto contant per 1 januari 2023 afgenomen. Onderdeel van het verschil is de genomen winst in 2022 van € 80.243,- (netto contant effect van € 79.069,-). Zoals al toegelicht is hier geen sprake van een negatief effect ten opzichte van de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022. Het betreft hier het onttrekken van een deel van de winst aan de grondexploitatie. De rest van het verschil is deels toe te rekenen aan de toegenomen kostenstijging, maar zeker ook aan de toegenomen nog te verwachten uitgaven. In de geactualiseerde grondexploitatie is verder budget opgenomen voor de aanleg van een extra ontsluiting om daarmee een perceel van ruim één hectare op te kunnen delen in kleinere percelen en wordt rekening gehouden met extra uitgaven voor groeninrichting. Met deze extra uitgaven is in de grondexploitatie per 1 januari 2022 geen rekening gehouden.

Hofskamp Oost II in Varsseveld (bedrijventerrein)

Ook de grondexploitatie voor Hofskamp Oost II in Varsseveld laat nog een overschot zien. Het resultaat is met € 45.260,- netto contant per 1 januari 2023 afgenomen. Ook hier vormt de tussentijds genomen winst in 2022 van € 19.343,- (netto contant effect van in totaal € 19.154,-) onderdeel van het verschil. Het restant verschil van € 26.106,- netto contant per 1 januari 2023 is ook hier deels toe te rekenen aan de hoger uitvallende kostenstijging. Daarnaast vallen de nog te realiseren grondopbrengsten lager uit. In de grondexploitatie per 1 januari 2022 is een deel van een te verkopen perceel gewaardeerd als zichtlocatie. Dit blijkt echter niet realistisch te zijn en de aanpassing is met het actualisatie van de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2023 dan ook doorgevoerd.

Het VIP in Varsseveld (bedrijventerrein)

De grondexploitatie voor Het VIP laat een licht positief resultaat zien. Per saldo is het resultaat van de grondexploitatie met € 31.612,- netto contant per 1 januari 2023 verbeterd. Uiteraard heeft de hoger uitvallende kostenstijging in combinatie met een lager uitvallende opbrengstenstijging een negatief effect op het resultaat van de grondexploitatie. Ook de begrote uitgaven voor het bouw - en woonrijp maken en de planbegeleidingskosten vallen hoger uit dan voorzien was in de grondexploitatie per 1 januari 2022. Daarentegen vallen de te verwachten grondopbrengsten ook hoger uit dan waarmee rekening werd gehouden. De te hanteren uitgifteprijsen zijn op peildatum 1 januari 2023 gebaseerd op een door Cushman & Wakefield uitgebracht advies. Gemiddeld genomen valt de uitgifteprijs hoger uit (was afgerond € 105,- per m2 en bedraagt nu afgerond € 119,- per m2) dan waarmee rekening is gehouden. Tot slot is in de toelichting op de door de raad vastgestelde grondexploitatie in januari 2021 aangegeven dat de maximale exploitatieduur op 10 jaar is vastgesteld (voorzichtigheidsprincipe vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording). In de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2022 is aangenomen dat de verkoop van kavels in 2024 zou beginnen. Rekening houdend met de resterende doorlooptijd van 10 jaar (vanaf 1 januari 2022) zou daarmee nog 8 jaar resteren voor de verkoop van kavels. Het uitgiftetempo is gebaseerd op de gemiddelde uitgifte op jaarbasis binnen de gemeente in de afgelopen jaren (circa 2,4 hectare op jaarbasis). Dat resulteert in een uit te geven oppervlak van afgerond 19 hectare. Het bestemmingsplan laat de ontwikkeling van 25 hectare aan bedrijfskavels toe. Inmiddels zijn we een jaar verder en is nog steeds de verwachting dat de start van de verkoop van de kavels in 2024 plaats zal gaan vinden. De peildatum van de grondexploitatie is met een jaar opgeschoven (van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023) en op het moment dat we rekening houden met een resterende doorlooptijd van 10 jaar betekent dit dat we een jaar extra aan uit te geven gronden kunnen inrekenen (9 jaar in plaats van 8 jaar). Uiteraard heeft dit een positief effect op het resultaat van de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2023.

Overzicht verloop verliesvoorzieningen grondexploitaties

In het boekjaar 2022 hebben beperkte mutaties plaatsgevonden en zijn de verliesvoorzieningen geactualiseerd. Het verloop van deze voorzieningen staat weergegeven in onderstaand overzicht.

Verloop verliesvoorzieningen	Voorzieningen per 01.01.2022	Vrijval voorzieningen	Aanwenden voorziening	Restant voorziening	Bijstellen voorziening	Voorzieningen per 01.01.2023
Verliesvoorziening woningbouw	132.205	-	-	132.205	56.525	188.731
Verliesvoorziening bedrijventerreinen	-	-	-	-	-	0
Verliesvoorziening Samenwerking WA A18 BP	-	-	-	-	-	0
Totaal	132.205	-	-	132.205	56.525	188.731

¹ Alle in deze paragraaf genoemde bedragen zijn in euro's en exclusief BTW

Risico's

Inleiding

Grondexploitaties kenmerken zich (onder meer) door het feit dat in een vroeg stadium kosten worden gemaakt, terwijl de opbrengsten (en dus de dekking van de exploitaties) veelal op een later moment worden geboekt. In dergelijke trajecten doen zich financiële risico's voor (marktontwikkeling, tegenvallende opbrengsten, et cetera). Omdat de risico's binnen de grondexploitaties zich waarschijnlijk nooit gelijktijdig en/of met een maximale omvang aandienen, kan voor de bepaling van de weerstandscapaciteit niet worden volstaan met een optelling van de afzonderlijke projectrisico's. Sommige risico's zullen zich nooit voordoen, terwijl andere zich in hun maximale omvang aandienen. Met het actualiseren van de grondexploitaties worden ook de kansen en bedreigingen in beeld gebracht en met behulp van een rekenmodel worden middels simulatie willekeurige scenario's bepaald en gerangschikt van "bestcase" tot "worstcase". Het model levert een bandbreedte waartussen het financiële resultaat zich waarschijnlijk zal gaan begeven. Deze exercitie wordt per project (de lopende grondexploitaties) uitgevoerd en met de uitkomsten kan de omvang van de benodigde (vereiste) weerstandscapaciteit specifiek voor de grondexploitaties hierop afgestemd worden.

Naast risico's op grondexploitaties kent de gemeente meerdere risico's. Het totaal aan geïnventariseerde risico's vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast wordt de aanwezige weerstandscapaciteit in beeld gebracht. De verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de vereiste capaciteit vormt het weerstandsvermogen en dat zegt iets over de mate waarin de gemeente in staat is eventuele tegenvallers op te vangen.

Vertrekpunt voor de risicoberekeningen zijn de geactualiseerde grondexploitaties zoals opgenomen in deze paragraaf. Hieronder volgt een overzicht waarin het percentage gerealiseerde uitgaven, inkomsten en einddatum per project (lopende grondexploitaties) worden weergegeven:

Project	Percentage gerealiseerde uitgaven	Percentage gerealiseerde inkomsten	Verwachte einddatum
Slawijkseweg	98%	83%	31 december 2023
Kromkamp	98%	98%	31 december 2024
Kuipje	34%	100%	31 december 2023
De Rieze V + VI	96%	55%	31 december 2025
Hofskamp Oost II	99%	90%	31 december 2024
Het VIP	18%	0%	31 december 2032

Het overzicht geeft een beeld van de voortgang van de grondexploitaties. Hieruit volgt dat naar verwachting het overgrote deel van de huidige grondexploitaties binnen vier jaar afgesloten kunnen worden. Ook is zichtbaar dat voor een viertal grondexploitaties het percentage aan gerealiseerde uitgaven hoog uit valt (varieert tussen 96% en 99%). Drie van de vier hiervoor benoemde grondexploitaties laten ook nog eens een relatief hoog percentage aan gerealiseerde inkomsten zien. Voor projecten in een dergelijke fase geldt over het algemeen dat de omvang van de risico's te overzien zijn.

Risico-analyse grondexploitaties

Binnen de risico-analyse is een onderscheid te maken in algemene en projectspecifieke risico's. De algemene risico's gelden in principe voor alle projecten binnen de gemeente en daarbij moet gedacht worden aan risico's ten aanzien van de kosten - en opbrengstenstijging, de rente ontwikkeling, de fasering, maar ook aan risico's op de begrote uitgaven en inkomsten (spreiding). Projectspectifieke risico's zijn, zoals de naam al zegt, alleen geldend voor het specifieke project.

Resultaat risico-analyse

Zoals aangegeven in de inleiding voert het model simulaties uit waarbij een fysiek proces niet één keer maar vele malen wordt gesimuleerd, elke keer met andere startcondities. Het resultaat van deze verzameling simulaties is een verdeling die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft (simulatiere resultaten als afwijking ten opzichte van het begrote resultaat). Dit betekent dat in percentages kan worden aangegeven hoe groot de kans is dat het resultaat zich binnen bepaalde waarden bevindt. Voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit is dit een belangrijk gegeven. De uitkomst van de risico-analyse per project resulteert in een grafiek waarbij het totaal oppervlak onder de grafiek 100% bedraagt. Voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit gaan we uit van een bandbreedte van 80% waarbinnen het resultaat van de grondexploitatie zich beweegt (de uiterste resultaten < 10% en > 90% worden buiten beschouwing gelaten). In de praktijk wordt het resultaat bij het 90e percentiel (de waarde waarbij slechts 10% van de trekkingen in de simulatie een slechter resultaat geeft) als voldoende zeker beschouwd.

Onderstaande tabel laat een samenvatting van de analyse per complex zien. Behalve het risico (risico ten opzichte van resultaat) is ook de vereiste weerstandscapaciteit per complex aangeduid indien geen rekening wordt gehouden met verevening met resultaten en risico's van andere complexen. Wel wordt rekening gehouden met het resultaat van het betreffend complex zelf. De optelling van de aldus per complex bepaalde vereiste weerstandscapaciteit, is dus de totaal benodigde risicobuffer wanneer geen rekening wordt gehouden met verevening van positieve en negatieve risico's en resultaten tussen de grondexploitatiecomplexen.

Omschrijving	Formule	Slawijkseweg	Kromkamp	Kuipje	De Rieze V + VI	Hofskamp Oost II	VIP	Totaal	Toelichting
Resultaat grondexploitatie	A	- 46.716	- 3.473	188.731	- 466.637	-115.455	- 49.164	- 492.715	Positief
Resultaat plus voorziening	B	- 46.716	- 3.473	-	- 466.637	-115.455	- 49.164	- 681.446	Positief
Minimumresultaat (90% zekerheid)	C	- 9.316	26.560	232.331	- 330.037	-8.455	1.102.792	1.013.875	Negatief
Risico t.o.v. resultaat	$D = C - A$	37.400	30.033	43.600	136.600	107.000	1.151.956	1.506.590	Negatief
Risico (indien > 0)	$E = D + B$	-	26.560	43.600	-	-	1.102.792	1.172.952	Negatief

Ter verduidelijking voor de leesbaarheid van het overzicht volgt hier een toelichting op de uitkomst van de risico-analyse voor Slawijkseweg: in de basis kent de grondexploitatie een overschot van € 46.716 op peildatum 1 januari 2023. En dus is voor het project geen voorziening getroffen (alleen aan de orde op het moment dat de grondexploitatie een negatief resultaat laat zien). Uit de risico-analyse volgt dat met 90% zekerheid gesteld kan worden dat het resultaat van de grondexploitatie niet lager dan - € 9.316 (= positief) zal uitvallen. Daarmee bedraagt het risico ten opzichte van het basisresultaat € 37.400 op peildatum 1 januari 2023. Het risico met de omvang van € 37.400 kan echter binnen de huidige grondexploitatie opgevangen worden zonder directe financiële consequenties. Dit geldt niet voor de grondexploitaties van Kromkamp, 't Kuipje en het Varsseveld Industriepark (VIP). Voor deze projecten wordt het gekwantificeerde restant risico dan ook meegenomen als input voor de vereiste weerstandscapaciteit. Het totaal aan vereiste weerstandscapaciteit in relatie tot de lopende grondexploitaties van gemeente Oude IJsselstreek komt daarmee uit op € 1.172.952 op peildatum 1 januari 2023.

Naast de eigen grondexploitaties is de gemeente ook een samenwerking aangegaan in de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark en Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD. In de paragraaf is aangegeven dat de geïnventariseerde risico's ten aanzien van de ontwikkeling van het Bedrijvenpark A18 binnen de huidige grondexploitatie opgevangen kunnen worden. Dat betekent ook dat we voor het bepalen van onze vereiste weerstandscapaciteit geen reservering voor deze ontwikkeling op hoeven te nemen. Daarmee komt het totaal aan de vereiste weerstandscapaciteit in relatie tot grondexploitaties uit op een bedrag van € 1.172.952 op peildatum 1 januari 2023. Het bedrag wordt meegenomen in het bepalen van de weerstandsvermogen van de gemeente. Voor een nadere toelichting op het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente middelen kan vrijmaken om grote tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid direct veranderd moet worden. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de omvang van de financiële risico's en de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om deze risico's af te dekken (weerstandscapaciteit).

De hoogte van het gewenste weerstandsvermogen hangt van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. Hiervan maken wij een inschatting per risicocategorie, waarbij we sinds 2022 als beleidsuitgangspunt hanteren dat de ratio weerstandsvermogen tenminste 2,0 moet zijn.

Beleid

Het bestaande beleid is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen. Daarnaast geldt de begrotingsdoctrine.

Beleidsuitgangspunten:

- Gemeente Oude IJsselstreek gebruikt in eerste instantie incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken;
- De begroting moet elk jaar structureel sluitend zijn. Structurele tegenvallers moeten opgevangen worden door structurele middelen.
- Het weerstandsvermogen wordt zoveel mogelijk intact gelaten en er wordt terughoudend opgetreden bij de beschikking over de algemene reserve. Dit omdat niet alle risico's voldoende gekwantificeerd kunnen worden. Om een goed beeld te houden op de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit worden deze minimaal tweemaal per jaar (bij de programmabegroting en de jaarrekening) geïnventariseerd;
- De post onvoorzien wordt alleen gebruikt voor eenmalige tegenvallers; deze tegenvallers dienen te voldoen aan de criteria: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Structurele knelpunten dienen op structurele wijze te worden opgelost;
- De algemene reserve wordt volledig meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. De risico's zijn alle voorzienbare risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet-begrote kosten te dekken uit structurele middelen, zonder direct het bestaande beleid te moeten aanpassen/te bezuinigen. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten (bijvoorbeeld via belastingverhoging). Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. De bestemmingsreserves en niet-benutte belastingcapaciteit nemen we uit oogpunt van behoedzaamheid niet in de weerstandscapaciteit mee.

Onderstaande tabel bevat het overzicht van de weerstandscapaciteit per eind van het boekjaar 2022.

Weerstandscapaciteit	Bedrag
a. Begrotingsruimte (post onvoorzien)	49
b. Algemene reserves (na resultaatbestemming)	26.869
c. Stille reserves	1.000
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2022	27.918

Toelichting

A. Begrotingsruimte

Voor de dekking van niet voorziene uitgaven is in de begroting een structureel bedrag van € 1,25 per inwoner, ofwel een totaalbedrag van afgerond € 49.000 opgenomen.

B. Algemene reserve

Algemene reserve (x 1.000)	Werkelijke stand 1-1-2022	Begrote stand 1-1-2022	Werkelijke stand 31-12-2022
Algemene reserve (na resultaatbestemming)	25.501	22.815	26.869

C. Stille reserves

Een stille reserve is het verschil tussen de hogere directe opbrengstwaarde bij verkoop en de boekwaarde van de diverse activa zoals ze op de balans staan. De mogelijke meeropbrengsten bij verkoop kunnen voor andere doelen worden aangewend. Dit geldt alleen voor bezittingen die direct verhandelbaar of verkoopbaar zijn. Bijvoorbeeld panden en objecten, maar ook bos-en landbouwgronden die niet of met een lagere boekwaarde op de balans staan. We nemen voor de weerstandscapaciteit het bedrag van € 1.000.000.

Risico's

Door de risico's in beeld te brengen, kunnen we het benodigd weerstandsvermogen bepalen. Voor elk risico wordt beoordeeld of het risico kan worden vermeden, verminderd, overgedragen of geaccepteerd. Daarbij wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en het bedrag ten hoogste van de maximale risico. In totaal is het risico voor Oude IJsselstreek berekend op ruim € 8 miljoen.

De belangrijkste risico's voor Oude IJsselstreek (x 1.000) :

Risico's	Mate inschatbaarheid	Beheersing	Financieel gevolg	Risico
a.				
Aansprakelijkheid/eigendom/Bedrijfsvoering				
Schadeclaims	Slecht	Verminderen	400	40
Eigendommen	Slecht	Verminderen	450	45
Personeel/inhuur	Redelijk	Accepteren	1.000	500
ICT	Slecht	Verminderen	4.000	400
Bedrijfsvoering overig	Slecht	Accepteren	1.200	600
b. Financiële risico's				
Bestuursdwang/proceskosten	Slecht	Verminderen	300	150
Renterisico	Redelijk	Accepteren	1.000	250
Algemene uitkering	Slecht	Accepteren	2.500	625
c. Grondexploitatie				
Zie paragraaf grondbeleid	Redelijk	Accepteren	1.173	1.173
d. Verbonden partijen				
Zie paragraaf verbonden partijen	Goed	Verminderen	4.648	465
e. Sociaal Domein				
Sociaal Domein	Slecht	Accepteren	4.000	1.000
f. Garant en borgstellingen				

Garant- en borgstellingen	Redelijk	Accepteren	175.339	1.753
g. Overige (externe) factoren				
Overige factoren	Slecht	Verminderen	5.000	1.000
Totaal			201.010	8.001

Toelichting categorieën

a. Aansprakelijkheid/ eigendommen /bedrijfsvoering

Dit betreft onder andere aansprakelijkheid voor schadeclaims vanwege onzorgvuldig, onjuist of niet tijdig handelen. Daarnaast hebben we een beperkt risico op het gebied van brand- en stormschade op gemeentelijke gebouwen. Ook hebben we risico's op de eigen percelen ten aanzien van verontreiniging. Daarnaast lopen we risico op de personeelslasten/ inhuur. Het wordt steeds moeilijker om bepaalde vacatures te vervullen. Er zijn niet/ zeer moeilijk mensen meer te vinden. Dat kan leiden tot hogere personeelslasten, omdat er meer extern moet worden ingehuurd/ingekocht. Op dit moment is de markt dusdanig, dat zelfs dit niet meer altijd lukt, wat ook maakt dat de tarieven zeer sterk zijn gestegen. Dit leidt, naast extra kosten, ook tot een nog hogere druk op de staande organisatie, wat vervolgens tot hoger ziekteverzuim kan leiden. De risico's ten aanzien van ICT worden de komende jaren steeds groter met betrekking tot bijvoorbeeld hacks, ransomware, DDOS-aanvallen. Natuurlijk zijn er de nodige maatregelen genomen om hackers zoveel mogelijk te weren, en worden medewerkers regelmatig gewaarschuwd om de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen, maar hackers zijn inventief en bedenken telkens nieuwe wegen om de beveiliging te omzeilen. De financiële gevolgen van een hack kunnen groot zijn.

De post bedrijfsvoering overig betreft tot slot een aantal specifieke risico's:

- Personeelslasten/inhuur; gemeente is eigen risicodragers voor de ww.
- Eigen risicodragers wachtgeldverplichtingen bestuurders.
- Gemeente is pensioenverzekeraar van bestuurders.
- Schadeclaim afgesloten bouwgrondexploitatie Centrumplan Ulft.

b. Financiële risico's

- Bestuursdwang en proceskosten
- Renterisico: dit is een (sinds begroting 2023) nieuw opgenomen risico. Met name door de situatie in Oekraïne zijn de rentetarieven voor langlopende leningen in 2022 in korte tijd zeer sterk gestegen.
- Algemene uitkering: gezien de grilligheid en onvoorspelbaarheid van de uitkeringen vanuit het Rijk, is er een reëel risico dat de hoogte van de algemene uitkering anders wordt dan zoals dit nu op basis van de circulaire 2022 in de begroting 2023 is verwerkt.

c. Grondexploitatie

- zie paragraaf "Grondbeleid"

d. Verbonden partijen

- Zie paragraaf "Verbonden partijen", het risicobedrag is opgenomen ter hoogte van de begrote bijdrage voor 2023

e. Open-einde regelingen

De uitgaven die gemoeid zijn met open-einde regelingen zijn, zoals de naam al aangeeft, moeilijk te beïnvloeden door de gemeente omdat het beroep op deze regelingen en subsidies niet te maximaleren is.

Regelingen en maatregelen Sociaal Domein (Jeugd, WMO):

In het sociaal domein blijft sprake van belangrijke ontwikkelingen die kansen en onzekerheden meebrengen voor 2023 en daarna.

- In regionaal verband is verblijfszorg jeugd per 1 juli 2022 op een andere manier ingekocht. Onderdeel van deze inkoop is een andere manier van samenwerking met minder aanbieders en een andere bekostigingsvorm. In de begroting 2023 is een inschatting gemaakt van het financiële effect van deze nieuwe inkoop. Er worden kostenbesparingen verwacht, maar het is onzeker of dit in werkelijkheid al op korte termijn gerealiseerd kan worden.
- Ook in regionaal verband loopt ten tijde van het opmaken van de begroting een traject voor een andere inkoop van hoogcomplexere jeugdzorg. De (financiële) resultaten daarvan zijn nog niet bekend om te worden vertaald in de begroting.
- De doordecentralisatie van Beschermd Wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten is enkele keren uitgesteld en staat momenteel gepland voor 1 januari 2024. Per dat moment wordt ook een ander bekostigingsmodel vanuit het Rijk ingevoerd, met een ingroepad. Vooruitlopend daarop hebben wij de toegangsfunctie voor nieuwe instroom reeds op ons genomen en ook op dit deel van de zorg is per 1 juli 2022 een nieuwe inkoop van kracht. Het financiële effect van dit hele proces is nog niet bekend;
- Vanaf 2022 is de gemeente waar een jeugdige staat ingeschreven verantwoordelijk voor de zorgvraag en de betaling ervan van de jeugdige, ook wanneer deze verblijft in een instelling in een andere gemeente. Het jaar 2022 is nadrukkelijk een overgangsjaar, waarin we soms zorg moeten voorfinancieren en later kunnen declareren bij andere gemeenten en vice versa. Of en in hoeverre dit leidt tot bijstellingen op de huidige meerjarenbegroting is op dit moment niet bekend.
- De invoering van het abonnementstarief in de Wmo (per 1 januari 2019) heeft een aanzuigende werking gehad en we zien de afgelopen jaren een nadrukkelijke stijging in de kosten voor met name huishoudelijke hulp. In hoeverre dit nog verder doorzet de komende jaren is niet bekend. Tegelijkertijd is het de bedoeling dat per 2025 wederom een aanpassing komt op het abonnementstarief, waarmee we mogelijk weer terug zouden gaan naar de situatie van voor 2019. Dit gaat wel gepaard met een korting op het gemeentefonds. Of en welk financieel effect dit per saldo voor ons heeft is nog niet bekend.
- Voor 2023 heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor jeugdzorg. Voor de jaren 2024 en daarna nog niet, omdat dit afhangt van afspraken rondom de zogenaamde Hervormingsagenda. Op basis van landelijke afspraken, voortkomend uit de arbitragezaak tussen VNG en Rijk, mogen we voor de jaren 2024 t/m 2026 in de begroting wel rekening houden met een stelpost van 100% voor de te verwachten extra jeugdzorgkosten in die jaren. In de vorige meerjarenbegroting was dit nog 75%, dit hebben wij nu opgehoogd naar 100%. Daarnaast hebben wij gezien de risico's rondom jeugdzorg voor die jaren ook rekening gehouden met een stelpost voor mogelijke extra jeugdzorgkosten (gelijk aan die 25% ophoging). Het effect van deze twee posten is daarmee per saldo nihil.
- Het is nog onduidelijk welk effect Covid-19 en de lockdowns hebben gehad op de mentale gezondheid voor onze inwoners en wat dit doet met toekomstige zorgvraag;

Regelingen en maatregelen Sociaal Domein (Participatie)

- Uitvoering Participatiewet in eigen beheer: De uitvoering van de participatiewet in eigen beheer per 1 januari 2021 en de oprichting van STOER brengt risico's met zich mee, die voorheen onder primaire verantwoordelijkheid van Laborijn vielen. De hoogte van deze risico's is in grote mate afhankelijk van de manier waarop de nieuwe werkwijze verder wordt doorontwikkeld.
- De gemeente Oude IJsselstreek is al jaren een zgn. nadeelgemeente. Dit houdt in dat de gemeente al jaren minder Buig ontvangt dan dat zij werkelijk nodig heeft om de uitkeringen te betalen. De verwachting is dat dit ook de komende jaren zal zijn. Voor het ontvangen van een vangnetuitkering om dit nadeel deels te compenseren moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Op voorhand is niet zeker of de gemeente hieraan voldoet. Een aantal van deze voorwaarden zijn deels afhankelijk van politieke keuzes zoals het inzetten van boetes en maatregelen en het actief opleggen en innen terugvorderingen en verhaal. De keuzes die hierin gemaakt worden moeten we zien in het licht van de vastgestelde visie. Werken vanuit de bedoeling is niet louter gericht op handhaving maar zaken in perspectief zetten en integraal afwegen.
- Exploitatiesubsidies
- Leerlingenvervoer
- ZIN (Zorg in Natura)

f. Garant/borgstellingen

Het overzicht van de borg-/garantstellingen is opgenomen in de jaarrekening 2022.

g. Overige (externe) factoren

- Economische ontwikkelingen, die buiten de invloedssfeer van de gemeente vallen.
- Planschade.
- Schade ten gevolge van veranderend klimaat en of extreme weersomstandigheden.
- Leges.
- Hypotheken personeel.
- Fluctuatie kosten en opbrengsten Afvalscheiding.
- Uitkering gemeentefonds inclusief Btw- compensatiefonds (BCF).
- Vennootschapsbelasting (VPB).
- Omgevingswet
- Na-ijl effecten Corona
- Algehele maatschappelijke en macro-economische (mondiale) ontwikkelingen

Berekening prognose weerstandsvermogen (x 1.000)

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bepaalt of het weerstandsvermogen voldoende is. Een ratio >2 is uitstekend te noemen.

		beschikbare weerstandscapaciteit		27.918			
Weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{-----}}{\text{-----}}$	=	$\frac{\text{-----}}{\text{--}}$	=	3,49	
		benodigde weerstandscapaciteit (risico's)		8.001			

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in deze paragraaf een verplichte basisset van 5 kengetallen wordt opgenomen. Deze kengetallen zijn:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie

- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit (woonlasten meerpersoonshuishouders)

Het is van belang deze kengetallen in breder perspectief te zien, aangezien deze op zichzelf staan maar een deel van het totale beeld van de gemeentelijke financiën weergeven.

Kengetallen (x 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 (stand 1- 1)	Rekening 2022 (stand 31-12)
1a Netto schuldquote	92,2 %	115,4%	85,7 %
1b Netto schuldquote gecorrigeerd	82,96 %	107,1%	77,2 %
2 Solvabiliteitsratio	19,62 %	15,5%	22,7 %
3 Grondexploitatie	7,01 %	9,7%	6,2%
4 Structurele exploitatieruimte*	1,4 %	0,1%	1,3%
5 Belastingcapaciteit**	97,21 %	99,1%	93,3%
6 Weerstandsvermogen	368 %	359%	349%

* Hierbij is het rekening resultaat (na reservemutaties) volledig als incidenteel aangemerkt.

** Gebaseerd op het landelijk gemiddelde van € 904 (2022) voor meerpersoonshuishouders met een koopwoning.

Signaleringswaarden	Waarde Oude IJsselstreek	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	85,7 %	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd	77,2 %	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	22,7 %	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	6,2 %	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte*	1,3 %	Jaarrekening >0%	Jaarrekening >0%	Jaarrekening <0%

Belastingcapaciteit	93,3 %	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	349 %	>100%	80-100%	<80%

* Dit kengetal en de classificering is bedoeld voor begroting en meerjarenraming.

Jaarrekening 2022

De jaarrekening 2022 staat als PDF onder de knop "Bijlagen".

